

بیان معنوی ۸

مجموعه سخنرانی‌های استاد پناهیان (۱۸۸ جلسه)

– فهرست موضوعات

موسسه عصر بیان معنوی – ناشر آثار استاد پناهیان

تلفن تماس: ۰۲۱،۷۷۶۵۰۵۷۷

پیامک موسسه: ۱۰۰۰۱۳۱۳

پست الکترونیکی: bayan.manavi@gmail.com

Sales@BayanCenter.ir

پایگاه اطلاع رسانی بیان معنوی: www.BayanManavi.ir

فروشگاه اینترنتی موسسه بیان معنوی: www.BayanCenter.ir

مرکز پخش و ارسال محصولات به سراسر کشور: ۰۲۱،۷۷۶۵۰۵۷۶

معنویت و اخلاق

چگونه امتحان می شویم؟

(دانشگاه امام صادق(ع) - دهه اول محرم ۹۳ - ۱۱جلسه)

معرفی بحث:

محرم سال ۹۲ در دانشگاه امام صادق(ع) بحث مهمی پیرامون موضوع «امتحان» بیان شد که در مقدمه آن به مقدرات الهی پرداخته شد و ضمن اشاره به عوامل تعیین کننده در مقدرات انسان، «امتحانات الهی» به عنوان مهمترین و مؤثرترین عامل تعیین کننده در مقدرات انسان معرفی شد. در بحث پیش رو هم به این موضوع پرداخته می شود که «خداوند چگونه از ما امتحان می گیرد؟» و به عبارت دیگر؛ «خداوند به چه وسیله ای از ما امتحان می گیرد؟»

قبل از ورود به موضوع اصلی بحث(امتحان) جلسه ابتدایی به ذکر اهمیت عزاداری اختصاص می یابد و درباره لزوم توجه ویژه به سنت عزاداری برای سیدالشهداء(ع)، خصوصاً عزاداری های مشترک بین شیعه و سنی، بحث می شود. و به برخی از آثار و برکات آن در فرد و جامعه اشاره می شود.

در بخش اصلی بحث، ابتدا هدف از امتحان الهی مورد توجه قرار می گیرد و طبق روایات «خروج تکبر از قلب انسان» به عنوان هدف امتحانات الهی معرفی می شود. ضمن اینکه هدف امتحان با تعابیر دیگری نیز بیان می شود. از جمله: «دل بریدن از غیر خدا و عاشق خدا شدن» و همچنین «رشد استعداد های انسان» که در واقع یک تعبیر انسان شناسانه برای هدف امتحانات الهی است.

در ادامه بحث، پیرامون ویژگی امتحانات الهی و اینکه خدا چگونه از ما امتحان می گیرد؛ مطالب مهمی بیان می شود، از جمله: اولین ویژگی امتحانات الهی «متناسب بودن آنها با توانایی های ما» است. یعنی امتحان هر کسی به قدر طاقت اوست. حتی انسان می تواند از روی امتحاناتی که خدا از او می گیرد، ظرفیت های خودش را درک کند. البته امتحان همیشه یک مقدار جلوتر از

توانایی بالفعلِ ماست و باید هم همین‌طور باشد تا توانایی‌های بالقوهٔ ما به فعلیت برسند. معمولاً تنبلیِ انسان باعث می‌شود که انسان ظرفیت خود را کم ببیند و ابلیس هم دوست ندارد ما انسان‌ها به ظرفیت‌های بالای خودمان پی ببریم لذا دائماً ما را وسوسه می‌کند که «تو نمی‌توانی!»

فهرست:

جلسه ۱

لزوم توجه ویژه به سنت عزاداری

- عاشورا یک حماسه اسلامی؛ نه صرفاً شیعی
- یزید دشمن مشترک شیعه و سنی
- اشاره‌ای به جنایات یزید نسبت به اهل سنت
- عاشورا محل اتحاد شیعه و سنی
- کشتن عزاداران حسین (ع)؛ توطئه استکبار
- عزاداری اهل سنت برای حسین (ع)
- وظیفه ما در خصوص عزاداری حسین (ع)
- اهمیت کمک به مجالس عزاداری غیر شیعیان
- گریه برای شهید؛ سنت پیامبر (ص)
- سنت عزاداری برای حمزه سیدالشهداء
- لزوم توسعه جلسات مشترک عزاداری حسین (ع)
- نظر امام (ره) درباره بُعد سیاسی اجتماعی عزاداری
- تأکید امام (ره) بر مفید بودن عزاداری برای جامعه
- لزوم توجه به آثار و برکات عزاداری
- اهتمام امام سجاد (ع) بر تهیه غذای عزاداران
- یک قاعده طلایی برای اثرگذاری عاشورا در انسان

جلسه ۲

هدف امتحان؛ خروج تکبر از دل

- توجه به شدت احاطه مقدرات الهی بر زندگی انسان
- امتحان؛ مهمترین عامل تعیین کننده در مقدرات
- در این دنیا همه چیز امتحان است
- فایده آگاهی از شیوه امتحان گرفتن خدا
- ضرورت درک وضعیت امتحانی جامعه برای تحلیلگران
- حیات‌شناسی حلقه مفقوده‌ای در آموزش‌های دینی
- معنادار شدن احکام دینی، در بستر امتحان
- امتحان؛ بستر دینداری
- هدف امتحانات الهی؛ خروج تکبر از قلب
- تولید دائمی علف هرزه تکبر در وجود انسان
- امتحان؛ فرآیند دائمی اخراج تکبر از دل
- میل به بزرگ شدن؛ تمایل دائمی روح انسان
- راه دور زدن امتحان الهی
- کمک گرفتن از نماز برای آسان شدن امتحان
- از بین بردن تکبر؛ هدف مشترک نماز و امتحان

جلسه ۳

اولین ویژگی امتحان

- رابطه امتحان و عشق به خدا
- نقشه خدا برای دل بریدن انسان از غیر خدا
- دلیل شکایت از عشق‌های شکست خورده
- هدف برخی امتحانات؛ قطع امید انسان از غیر خدا
- تعبیر انسان‌شناسانه از هدف امتحان
- رشد استعداد‌های انسان؛ هدف امتحانات الهی
- مأموریت عجیب فرشته الهی برای امتحان یک مؤمن
- اولین ویژگی امتحان؛ متناسب بودن با توانایی‌های انسان
- متناسب بودن امتحان با ظرفیت انسان
- پی بردن به ظرفیت‌های خود، از روی امتحانات الهی
- برخی دنبال کاهش ظرفیت انسان‌ها هستند
- «تو نمی‌توانی!»؛ وسوسه همیشگی ابلیس

جلسه ۴

امتحان تنها راه افزایش ظرفیت انسان

- همراه بودن امتحان با همهٔ اوامر و نواهی الهی
- هیچ تکلیفی بدون امتحان نیست
- نقش امتحان در شکوفایی استعداد های بالقوه
- امتحان کمی جلوتر از توانایی بالفعل ما
- نقش «تنبلی» در کم دیدن ظرفیت انسان
- اهمیت افزایش ظرفیت انسان
- نقش ابلیس در خراب کردن لذات دنیایی
- امتحان تنها راه افزایش ظرفیت انسان
- نقش امتحان در شکوفایی ظرفیت های انسان
- فایدهٔ درک «غرض هر امتحان»
- تفاوت های بین ابناء بشر برای امتحان است
- برخی فقط با فقر یا بیماری اصلاح می شوند
- انگیزهٔ صحیح برای رفع مشکلات زندگی
- چرا امام (ره) می فرمود «ما می توانیم»؟
- این امتحان ماست؛ پس ما می توانیم
- «ما می توانیم»؛ یک حقیقت دینی است
- نقش مدیران در کشف توانایی های بالقوهٔ جامعه

جلسه ۵

رشد در بستر سختی امتحان

- یک آفت دموکراسی
- ممکن نبودن تأمین راحتی مطلق برای فرد یا جامعه
- نکته‌ای در تربیت فرزند
- فرزند را در معرض سختی امتحان قرار دهید
- سختی‌های معقول به فرزندان بدهید
- غیرممکن بودن رشد بدون سختی کشیدن
- خطر تبعیت از هوای نفس مردم برای جلب آراء آنها
- محاصره اقتصادی؛ نمونه‌ای از رشد جامعه در بستر امتحان
- امتحان یعنی سختی معقول برای رشد استعداد
- نقش اشعث در فتنه‌های دوران امیرالمؤمنین (ع)
- نقش اشعث در پایان دادن به جنگ صفین
- جنگ روانی اشعث برای تلقین «ما نمی‌توانیم» به مردم
- نحوه برخورد صحیح با سختی‌ها و امتحانات الهی
- بیماری «احساس ضعف»
- دین انسان را قوی می‌کند
- دسته‌های عزاداری مظهر قدرت جامعه

جلسه ۶

ترس؛ اولین و شایعترین امتحان

- نقش مفهوم امتحان در تعریفِ زندگی و بندگی
- داشتن «نگاه امتحانی» به تمام زندگی و بندگی
- تفاوت دین با مقررات راهنمایی رانندگی
- هم فقر امتحان است و هم ثروت
- خدا با زبان امتحان با ما سخن می گوید
- امتحان ترس؛ شایع ترین امتحان خدا از ما
- بسیاری از امتحانات ما ترس از بلاست
- چرا خدا ما را می ترساند؟
- اهمیتِ «چگونه ترسیدن»
- تربیت فرزند صرفاً با ترساندن اشتباه است
- مذمت انتقال ترس های بی جا به فرزند
- ترس به طور مطلق زشت نیست
- ترس ممدوح و ترس مذموم
- ترس شدید ناشی از چیست؟
- ضررِ ترسو بودن مسئولین جامعه
- فایدهٔ نترسیدن از دشمن

جلسه ۷

ترس از خدا؛ تنها راه علاج ترس

- امتحان، تقویت کننده انگیزه انسان در انجام تکلیف
- رابطه امتحان با مفهوم عبودیت
- اهمیت «خوب امتحان دادن» نسبت به «خوب بودن»
- رابطه امتحان ولایت با قبولی کارهای خوب
- انتظار خدا از ما، در امتحان ترس
- زیبایی ترس بنده از خدا و پناه بردن به خدا
- نمی شود انسان از هیچ چیزی نترسد
- افراد شجاع هم از یک چیزهایی می ترسند
- خطر سیاستمداران ترسو برای جامعه
- رابطه ترس از خدا و نترسیدن از غیر خدا
- ترسیدن از خدا؛ تنها علاج ترس
- ترس از خدا؛ در صدر اخلاق اسلامی
- ترس از خدا انسان را از خدا فراری نمی دهد

جلسه ۸

پاسخ صحیح به امتحان ترس

- شکوفایی برخی استعدادها در بستر ترس
- سوختن استعدادها در اثر ترس بی جا
- چه کسانی ما را می ترسانند؟
- شباهت ترس با برخی بیماری های مسری
- اثر منفی ترساندن بچه برای درس خواندن
- زندگی اکثر مردم مبتنی بر ترس است
- نقش ترس های نابجا در زندگی
- بچه را از امتحان و نمره نترسانید
- نترسیدن؛ پاسخ صحیح به امتحان ترس
- بررسی کلیدی ترین ریشه های ترس
- سوء ظن به خدا؛ یکی از ریشه های ترس
- خوف از خدا؛ عامل از بین بردن ترس
- ریشه ترس؛ بی اعتقادی و بی اعتمادی به خدا
- یک ذکر مؤثر در قوت قلب انسان
- ترس از دشمن؛ بدترین صفت مدیران جامعه
- بهره گیری عبیدالله از ترس مردم کوفه
- محرم ماه فاصله گرفتن از صفت شوم ترس

جلسه ۹

بررسی ریشه‌های ترس

- نقش زیرساخت‌های فرهنگی جامعه در برقراری دین
- مقوله ترس، یکی از زیرساخت‌های فرهنگی جامعه
- مبارزه با ترس، با نگاه فرادینی
- اثر مخرب ترویج ترس و بی‌حیایی در جامعه
- ترس از فقر، مایهٔ هلاکت بشر
- شکوفایی خلاقیت؛ یکی از آثار نترسیدن
- اثر فلج‌کننده ترس، در درازمدت
- ریشهٔ اول ترس؛ قطع ارتباط با خدا
- از هرچه بترسی، خدا آن‌را بر تو مسلط می‌کند
- ریشهٔ دوم ترس؛ محبت
- ترس یکی از زشت‌ترین نتایج محبت‌های دنیایی
- ترسو شدن در اثر دل بستن به دنیا
- از بین رفتن ترس با دل بردن از محبت به دنیا
- به دنیا دل نبند تا دنیا نوکر تو شود
- ترس از خدا؛ نتیجهٔ محبت به خدا

جلسه ۱۰

اهمیت نشاط و قوت روحی

- دین مثل درمانگاه نیست!
- روحیه بانشاط، از شاخص‌های موفقیت انسان در دینداری
- اُفت روحیه، علامت اشکال در دینداری
- نشاط؛ یکی از آثار توجه به موضوع امتحان
- نبض معنوی فقط اشک نیست
- نشاط؛ از علائم معنویت
- نشاط، منشأ قدرت روحی و صلابت مؤمن
- قوت روحی در اثر پذیرش سختی امتحان
- نتیجه نشاط در متن بلا و امتحان
- آیا ظرفیت نشاط و قدرت را داریم؟
- لزوم داشتن ظرفیت پیروزی
- نصرت‌های بی سابقه الهی در شرایط فعلی
- ولایت مهمترین و حساس‌ترین محل امتحان
- دو نوع احترام در قبال ولایت
- فلسفه سلام دادن به اهل بیت (ع)

جلسه ۱۱

نرسیدن از دیگران در بیان حقّ

- رو آمدن بدی‌های پنهان انسان در امتحان الهی
- مسئولین هر جامعه؛ محل بروز رذایل و فضایل آن جامعه
- نتیجه بی تفاوت بودن مردم به امتحانات اجتماعی
- لزوم حمایت مردم از نخبگان جبهه حقّ
- ضرورت «نرسیدن از غیر خدا» برای مبلغین دین
- ترس از آبرو؛ یکی از مهمترین زیرمجموعه‌های ترس
- «رسانه‌های بانندی» یک پدیده نامطلوب در جامعه ما
- یک پیشنهاد به رسانه‌های حزب‌اللهی
- چرا در قرآن بر آزادی بیان تأکید نشده؟
- قرآن نیاز ما به آزادی را چگونه تأمین کرده؟
- طرح قرآن برای رسیدن به «هدف آزادی بیان»
- لزوم بیان سخن حقّ، بدون ترس از دیگران
- «نرسیدن از دیگران»، راه رسیدن به آزادی
- خیانت به بشریت با شعار آزادی بیان
- «نرسیدن از مردم» بله، «بی‌اعتنا بودن به مردم» نه
- پای ولایت نباید از غیر خدا ترسید
- ویژگی قوم مورد علاقه خداوند

محبت، روش تربیتی خدا (حسینیه بیت الزهرا(س) - دهه اول محرم ۹۳ - ۱۰ جلسه)

معرفی بحث:

در قرآن کریم روش‌های تربیتی مختلفی مطرح شده است. انذار و ترساندن، تشویق و تبشیر، ارجاع دادن به فطرت و وجدان، نشان دادن الگو و .... روش‌های مختلفی هستند که مورد اشاره و تأیید قرآن کریم بوده است. اگر چه بهره‌مندی از انواع روش‌های تربیتی، نتیجه جامع‌تری را به دست می‌دهد، ولی یک روش تربیتی منحصر به فرد در میان این روش‌ها وجود دارد که می‌تواند دارای آثار مفیدتر و عمیق‌تری نسبت به سایر روش‌ها باشد. این روش تربیتی، تربیت بر اساس محبت است که متأسفانه مورد غفلت واقع شده است. خدا بیشتر بر این اساس که ما را دوست دارد، به هدایت و تربیت ما اقدام می‌کند. درک اینکه خدا ما را دوست دارد، تربیت شدن با سایر توصیه‌های الهی را بسیار آسان می‌کند.

فهرست:

جلسه ۱

محبت، یک روش تربیتی موفق

- برخی از روش‌های تربیتی در قرآن کریم
- محبت، روش تربیتی موفقیت‌آمیز
- خداوند با محبت بندگان را تربیت می‌کند
- فرصت‌های تربیتی پدر و مادر در فضای محبت
- محبت، راه رسیدن به عالی‌ترین مراحل تربیتی
- تأثیر عمیق درک اینکه «خدا من را دوست دارد»
- علاقه امام حسین (ع) به عزادارانش
- روضه مسلم بن عقیل (ع)

جلسه ۲

مقایسه روش تربیتی بر اساس محبت و روش تربیتی بر اساس معرفت

- محبت خدا، تنها سرمایه انسان
- روش تربیتی خداوند محبت است
- آشنایی با روش تربیتی معرفت
- تفاوت روش تربیتی محبت و روش تربیتی معرفت
- دشواری‌های تربیت از طریق معرفت
- تأثیر نوع آگاهی بر میزان تربیت
- محبت، لذت بالایی دارد
- درک محبتی که خدا به انسان دارد
- روضه ورود اهل بیت (ع) به کربلا

جلسه ۳

خدا ما را دوست دارد

- راهی که برا ساس محبت است، خستگی ندارد
- «خدا من را دوست دارد»، انگیزه‌ای بالا برای فعالیت
- چشم و دل سیر بودن؛ یکی از نتایج محبت
- چگونه به این برسیم که خدا ما را دوست دارد؟
- تفکر، مهمترین راه درک محبت خدا
- سحر، بهترین زمان برای تفکر
- محبت؛ مهمترین دلیل خلقت
- کربلا، دلیلی محکم در محبت خدا به ما

جلسه ۴

محبت خدا را دقیق‌تر ببینیم

- خدا ما را خلق کرده، پس ما را دوست دارد
- تجربه یک زندگی دیگر با درک محبت خدا
- محبت خدا در احکام شرعی
- جایگاه جهنم در روش محبتی خدا
- اگر خدا اینقدر ما را دوست نداشت، معصیتش هم اینقدر جهنم نداشت
- اثر محبت و خدمت به مردم بر افزایش محبت خدا به ما
- عملکرد دولت امریکا در بی‌محبتی و جنایت به مردم
- بدترین عذاب؛ دور شدن از محبت الهی
- احساس کاهش محبت خدا، یک تلقی اشتباه در اثر گناه کردن
- محبت خدا به اهل توبه

جلسه ۵

نتایج عدم درک محبت خدا

- درک محبت خدا، عامل تعادل روحی
- نتیجه عدم درک محبت خدا
  - روان پریش شدن
  - احساس حقارت
- محبوب بودن، نیازی فطری
- تقاضای محبوب بودن در زیارت امین الله
- خدا دوست ندارد که بگویی خدا مرا دوست ندارد
- روضه حضرت عبدالله بن حسن (ع)

جلسه ۶

آثار درک محبت خدا

- محبت، یک روش تربیتی مهم
- خدا ما را دوست دارد، پس درست شویم
- آثار باورنکردنی درک محبت خدا به انسان
  - ۱. آباد شدن مناجات
  - ۲. سخت شدن گناه کردن
  - ۳. آسان شدن ثواب و انجام کار نیک
  - ۴. نورانی شدن کارها در سایه انگیزه محبت
  - ۵. پیدا کردن حسن ظن به خدا
- حسن ظن به خدا، تنها عمل مفید در روز قیامت
- ۶. ترسیدن از تهدیدهای الهی
- تفاوت ما با اولیاء خدا؛ ولی خدا باور کرده است که خدا دوستش دارد
- با تفکر، محبت خدا را درک کنیم
- حضرت قاسم(ع) با محبت به امام حسین(ع) رشد کرده بود
- روضه حضرت قاسم(ع)

جلسه ۷

خدا چه کسانی را دوست دارد

- مروری بر مباحث گذشته
- دوست نداشتن خدا، از جهنم بدتر است
- بالاترین فایده‌ها در دوست داشته شدن توسط خدا
- خداوند چه کسانی را دوست دارد؟
  - محسنین
  - مقسطین
  - توابین
  - صابرين
  - متوکلین
  - اطاعت کنندگان از پیامبر(ص)
  - متقین
  - کسی که ظلم کنندگان در حق خود را می‌بخشد
  - کسانی که خشم خود را فرو می‌خورند و .....
- خداوند چه کسانی را دوست ندارد
- اولیاء خدا برای بدها هم دلسوزی می‌کردند
- روضه حضرت علی اصغر(ع)

جلسه ۸

جلوه‌های محبت خدا

- ضرورت فاصله گرفتن از گناه در اثر محبت به خدا
- قیمتی بودن حرف زدن با خدا در روز قیامت
- محبت خدا را مبنای زندگی و بندگی خود قرار دهیم
- بهشت و جهنم، جلوه‌هایی از محبت الهی
  - تهدید به جهنم، تهدیدی از روی محبت
- واجب و حرام، علائم محبت خدا
- عدم اجابت فوری، جلوه‌ای دیگر از محبت خدا
- روضه حضرت علی اکبر(ع)

جلسه ۹

محبت، ضرورتی مورد نیاز انسان

- روح انسان بدون محبت حیات ندارد
- نیاز ضروری انسان به محبت و محبوبیت
- فاصله ما با روش تربیتی محبت
- تغییر سریع انسان در سایه محبت
- محبت، لازمه تعادل داشتن
- نتیجه درک محبت خدا برای آدم سالم
- انسان، شرمنده محبت‌های خدا
- چرا غم اولیاء خدا سنگین است؟
- هدف اولیاء خدا، محبت کردن بوده است، اما ....
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۰

محبت اولیاء خدا

- نیاز خود به محبت را درک کنیم
- ما نیاز به محبت یک بزرگتر داریم
- فهم نیاز به محبت، با تفکر ممکن است
- ضرورت بندگی از روی محبت
- به کسی که خدا او را دوست دارد، بی احترامی نکنیم
- محبت خدا و اولیا خدا به ما
- سنگینی غم ولی خدا در روز عاشورا
- روضه عاشورا

مدیریت زمان

(مسجد امام حسین(ع) - ماه رمضان ۹۳ - ۹ جلسه)

معرفی بحث:

یکی از مقوله‌های مهم در حیات بشر، مقوله زمان است. زمانی که در آن زندگی می‌کنیم از هویت خاص و با ارزشی برخوردار است که برای لحظه لحظه آن باید برنامه‌ریزی کرد. زمان دارای حرمت ویژه‌ای است که از بسیاری مقولات دیگر با ارزش‌تر است. زمان، مدت محدود ولی نامعلومی است که برای زندگی کردن در اختیار داریم. زمان دارای سرعت و نظم ویژه‌ای است که تغییری در آن ایجاد نمی‌شود. ولی علی‌رغم ویژگی‌های منحصر به فرد زمان، ما ارزش نعمت زمان را به درستی درک نمی‌کنیم. ما نباید در مورد زمان سخاوت داشته باشیم و آن را در هر جایی بذل و بخشش کنیم. در مورد مدیریت زمان و نحوه استفاده از آن باید دقت ویژه داشت. مدیریت زمان بسیار مهم است.

فهرست:

جلسه ۱

ارزش زمان و ضرورت مدیریت آن

- زمان، مقوله‌ای مهم در حیات بشر
- ویژگی‌های خاص زمان
- تعریف زمان
- ارزش زمان و ضرورت مدیریت آن
- ما قدر زمان را نمی‌دانیم
- بذل و بخشش زمان نداشته باشیم
- وقت گذاشتن برای هر چیزی، یعنی فدای آن شدن
- وقت خود را برای خدا بگذاریم
- آموزش و پرورش و اتلاف زمان دانش‌آموزان
- عبادت، وقت گذاشتن برای خدا
- روضه شب عاشورا

جلسه ۲

درک ارزش زمان

- گریه بر زمان‌های از دست رفته
- آثار حسرت گذشته برای جبران آن در آینده
- برخورد فرحبخش با زمان
- خدا، گذشته را جبران می‌کند
- لزوم توجه به مجالس ذکر
- الآن که فرصت داریم، قدر زمان را بدانیم
- تأثیر منفی رسانه بر فوت زمان
- آثار توجه به مرگ برای دانستن قدر زمان
- چگونه قیمت زمان را برای خود افزایش دهیم
- روضه حضرت زینب(س)

جلسه ۳

درک ابهت و سیطره زمان

- زمان؛ عنصری بی رحم و خشن
- اقرار به تحت تسلیم زمان بودن
- تأثیر زمان بر نابودی غم و شادی
- سیطره زمان بر خویش را درک کنیم
- طغیان، نتیجه نپذیرفتن سیطره زمان
- پیر شدن، نتیجه سیطره زمان بر دنیا
- نتایج درک ابهت زمان
  - ۱. درک ارزش زمان
  - ۲. متواضع شدن
- ضرورت درک اقتدار زمان
- روضه اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۴

زمان، کوتاه است

- دشواری شناخت زمان و اهمیت آن
- زمان را چه زمانی می‌توان شناخت؟
- زمان کوتاه است، اگر چه طولانی باشد
- نگاه اشتباه ما به زمان
- تأثیر واقع‌گرایی بر شناخت زمان
  - تخیل و آرزوهای طولانی، مانع درک صحیح از زمان
- آثار کوتاه دانستن زمان
  - راحت تحمل کردن مشکلات
  - سرد شدن محبت‌های غیراصیل
- نقش مادران در تعلیم نگاه درست به زمان
- روضه حضرت زینب(س)

جلسه ۵

زمان، فرصت‌ها را سلب می‌کند

- ناشناخته ماندن ارزش زمان
- مروری بر برخی از ویژگی‌های زمان
  - زمان، سارق است
  - زمان، فرصت‌ها را سلب می‌کند
- زمان فعلی را غنیمت بدانیم
- بی‌ارزش بودن وقت در نظام آموزش و پرورش
- تغییر آداب و رسوم مردم در مورد وقت
- ضعف فیلم‌سازی در مورد زمان
- قمار در چه دینی حرام می‌شود؟
- اسلام، چه زمانی و چگونه جلوی فساد را می‌گیرد
- روضه امام حسین (ع)

جلسه ۶

درک سرعت زمان

- مرور برخی از ویژگی‌های زمان
- سخن گفتن امیرالمؤمنین (ع) با زمان
- سرعت زمان
- مرگ، تحولی اساسی برای درک زمان
- فرآیند کسب آرامش در نتیجه سریع دانستن زمان
- روضه امام سجاد (ع)

جلسه ۷

در برخورد با زمان چه باید کرد؟

- نگاه خود را به زمان اصلاح کنیم
- هویت و ارزش زمان
- اولین قدم در مورد زمان: ایجاد نظم و برنامه داشتن
- تقسیم‌بندی زمانی برنامه‌ها: روزانه، هفتگی و ماهانه
- ضرورت برنامه‌ریزی روزانه
- پیشنهادی در مورد برنامه‌های روزانه
- همیشگی بودن برنامه‌ریزی
- برنامه‌ریزی، حداقل یک ساله است
- اهمیت نظم در زندگی بزرگان
- تأثیر نظم در مبارزه با نفس
- اشاره به روضه امام حسین (ع)

جلسه ۸

برای تقسیم زمان چه باید کرد؟

- امتحان انسان با زمان
- چگونه پذیریم که زمان سریع است؟
- تقسیم زمان، عامل لذت و بهره بیشتر از زمان
- برنامه داشتن عامل آرامش بیشتر
- زمان بندی چه نتیجه معنوی دارد؟
- رابطه تقوا و مراقبت زمان
- بررسی روایی در مورد نحوه تقسیم وقت
  - ۱. زمانی برای مناجات با خدا
  - ۲. زمانی برای محاسبه نفس
  - ۳. زمانی برای کسب معارف دینی
  - ۴. زمانی برای لذت بردن حلال از دنیا
  - ۵. زمانی برای معاش و کار
- امتحان با نظم
- روضه حضرت علی اکبر(ع)

جلسه ۹

ضرورت زمان‌شناسی و زمانه‌شناسی بودن

- برای چه کارهایی باید وقت گذاشت؟
- ارزش وقت گذاشتن برای خدا
- مهارت نفس به هنگام نظم
- ضرورت نظم برای مبارزه با نفس
- سختی منظم شدن و با ارزش دانستن زمان
- تغییر برنامه در زمان‌های ویژه
- ضرورت سهل بودن برنامه
- ضرورت زمان‌شناسی بودن
- هر دوران برای چه کاری است؟
- هر کاری، زمانی دارد
- زمانه ما چه اقتضائاتی دارد؟
- روضه حضرت خدیجه (س) و حضرت رقیه (س)

حرکت جهان به سوی معنویت و آسیب‌های آن (دانشگاه تهران - دهه اول محرم ۹۳ - ۹۳ جلسه)

معرفی بحث:

شواهد و آمارهای موجود نشان می‌دهد که جهان امروز به شدت در حال حرکت به سوی معنویت است و این رشد روز افزون معنویت، طبیعتاً با آسیب‌هایی نیز همراه خواهد بود. رواج معنویت‌های دروغین، سوء استفاده از قدرت دین و همچنین نفاق و تظاهر به دینداری از آسیب‌های رشد معنویت بشمار می‌آیند. وقتی بازار معنویت رونق بیابد، معنویت‌های دروغین هم مشتری‌هایی پیدا می‌کنند و دشمنان معنویت ناب با ساختن معنویت‌های دروغین، به دنبال منحرف کردن مردم از معنویت ناب خواهند بود. یک نمونه آن تروریست‌های تکفیری هستند که با کمک معنویت دروغین ساخته شده‌اند.

در این جلسات، به این سؤالات زیر پاسخ داده می‌شود: مسئولیت ما در قبال رشد معنویت چیست؟ آیا به خاطر آسیب‌هایی مثل «نفاق» یا «سوء استفاده از قدرت» باید از دین عقب‌نشینی کنیم؟ آسیب‌های معنویت و دین چه چیزهایی هستند و ریشه‌های این آسیب‌ها در کجای دین قرار دارد؟ کجای دین موجب آسیب و سوء استفاده قرار می‌گیرد و به عبارت دیگر، نقاط آسیب‌زای دین کجاست؟ چگونه می‌توان جلوی سوء استفاده از دین را گرفت؟ مهمترین گناه از نظر ابلیس چیست؟ رذیلانه‌ترین شکل هواپرستی کدام است؟ تحریف و تغییر دین از کجا نشأت می‌گیرد؟ منشأ احکام جعلی، مثل جهاد نکاح کجاست؟ آیا آسیب‌های دین فقط دامنگیر دینداران می‌شود یا شامل کفار هم می‌شود؟

فهرست:

جلسه ۱

رشد روز افزون معنویت در جهان

- گسترش روز افزون معنویت در جهان امروز
- تلاش دشمنان در ساخت معنویت‌های منحرف
- جذابیت رفتار و پوشش مذهبی در جهان امروز
- عطش جهان به معنویت و رونق معنویت‌های دروغین
- نیاز جامعه به پژوهش دربارهٔ رشد معنویت و اقسام آن
- آمارها گویای حرکت جهان به سوی معنویت است
- مسئولیت ما در قبال رشد معنویت در جهان
- سوء استفاده تبلیغاتی از بی‌دینی‌های موجود در جامعهٔ ما
- ضرورت جلوگیری از آسیب‌های رشد معنویت
- امروز نوبت معرفی معنویت صحیح است
- کربلا محل درگیری معنویت ناب و معنویت غیر ناب

جلسه ۲

ریشه آسیب‌های دین کجاست؟

- آسیب‌پذیری انسان دیندار و جامعه دینی
- اشاره به برخی از آسیب‌های جامعه دینی
- امکان سوء استفاده از قدرت دین برای ظلم کردن
- تروریست‌هایی که با دین تحریف‌شده درست شده‌اند
- برخی با تظاهر به دین دنبال اعتبارند
- بی‌دینی کردن به اسم دین
- کجای‌های دین موجب آسیب می‌شود؟
- فرصت دادن دین به افراد فاسد و گنهکار
- لزوم شناخت نقاط آسیب‌زای دین
- ریشه آسیب‌های دین کجاست؟
- بزرگواری‌های، دین محل سوء استفاده از آن
- یک نمونه از بزرگواری دین
- برخورد بزرگوارانۀ پیامبر (ص) با منافق مشهور
- قدرت یافتن یزید با سوء استفاده از دین

جلسه ۳

امکان فریب افراد خوب، با اهداف خوب

- اشتباه آدم(ع)؛ اشتباهی با هدف خوب
- امکان فریب افراد خوب، با انگیزه‌های خوب
- فریب خوردن آدم(ع) با یک انگیزه خوب
- فریب با خوبی‌ها، در حساس‌ترین معصیت‌های تاریخ بشر
- نگاهی به انگیزه قایل در قتل هابیل
- غیبت؛ گناه بزرگی که اکثراً از افراد ارزشی سر می‌زند
- لزوم شناخت و معرفی آسیب‌های دینداری برای مردم
- یکی از آسیب‌های رشد معنوی؛ به خدمت گرفتن دین
- «پرتوقع شدن» افراد به خاطر سوابق خوب دینداری
- ضرورت فداکاری و مایه گذاشتن برای دین

جلسه ۴

خطر دیندارانی که نفس خود را مهار نمی‌کنند

- لزوم مراقبت مؤمنین از انحرافات خاص افراد مؤمن
- توسعه اسلام ناب در آخرالزمان، بر اساس روایات
- نشر معارف دین از شهر قم به همه جهان
- جهان نمی‌تواند بدون دین ادامه یابد
- مخالفت برخی شیعیان با امام زمان (ع) بعد از ظهور
- دعواهای آینده، بین دو گروه معتقد به امام زمان (ع)
- خطر دیندارانی که نفس خود را مهار نمی‌کنند
- پیچیدگی آسیب‌های دینداری
- خطر علاقمندی بیش از حد به یک بخش دین
- مصادره دین به نفع خود
- مباح کردن خون حسین (ع) به اسم دین

جلسه ۵

برخی آسیب‌های رشد معنوی در آخرالزمان

- افزایش آسیب‌های معنوی متناسب با رشد معنوی
- نمونه‌ای از آسیب‌های رشد معنوی در آستانه ظهور
- دوازده پرچم منحرف‌کننده در میان شیعه
- علمائی که مردم را گمراه می‌کنند
- ولیجه‌ها؛ یکی از آسیب‌های رشد معنوی در آخرالزمان
- بی‌اعتبار شدن ولیجه‌ها در آستانه ظهور
- ضرورت تشخیص عالم دینی صحیح از سقیم
- برخی نحله‌های انحرافی در تشیع
- اشاره‌ای به مدعیان ارتباط با امام زمان (ع)
- وجود زمینه انحراف در افرادی که گمراه می‌شوند
- غیرت خدا نسبت به دین خودش
- خدای هدایت‌کننده و گمراه‌کننده
- تأثیر زیارت جامعه در صاف کردن قلب
- آسیب‌پذیری کسانی که ته دلشان صاف نیست
- چموش و مکار بودن نفس انسان

جلسه ۶

نقش هوای نفس آدم‌ها در تحریف دین

- بیشترین نهی قرآن به پیامبر (ص)
- اهواء نفسانی مردم؛ اصلی‌ترین دشمن انبیاء
- نقش هوای نفس آدم‌ها در تحریف دین
- تحریف معنای کلمات دین؛ نمونه‌ای از تغییر دین
- منشاء احکام جعلی، مثل جهاد نکاح
- جنگیدن با دین، با مفاهیم دینی
- جلوگیری از بیان احادیث نبوی بعد از پیامبر (ص)
- سوء استفاده از دین در خدمت سلطه‌گری
- تحریف و تغییر دین از مراتب اخلاقی تا بدعتگذاری
- شهادت امام حسین (ع) برای جلوگیری از تحریف دین

جلسه ۷

آسیب رشد معنویت برای افراد بد

- وجود زمینه انحراف؛ بعد از ایمان آوردن و دیندار شدن
- همراه بودن رشد معنوی با آسیب‌های معنوی
- آسیب‌های دین فقط دامنگیر دینداران نمی‌شود
- اشاره به آسیب‌های دین در رابطه با جامعه کفر
- اسلام موجب بدتر شدن بدها شد
- تولید حسادت؛ یکی از آسیب‌های رشد معنویت
- حسادت بعضی‌ها به ارزش‌های علی (ع)
- زمینه خشونت علیه معنویت
- عاشورا؛ یک پدیده عاقلانه یا عاشقانه
- عقلانی بودن رفتار حسین (ع) به گواه تاریخ

جلسه ۸

رذیلانه‌ترین شکل هواپرستی

- تغییر و تحریف دین؛ مهمترین گناه در نظر ابلیس
- تلاش بعضی‌ها برای تغییر دین به جای اجرای امر دین
- بزرگترین هوس انسان
- کفر و ایستادن در مقابل دین
- تغییر و تحریف دین بعد از پذیرش آن
- زشت‌ترین گناه؛ تحریف دین
- اشاره‌ای به اهمیت استغفار
- راهکار آقای بهجت برای جوان گنهکار
- خطر اندیشمندانی که دین را تغییر می‌دهند
- لزوم تشخیص علماء خوب از علماء بد
- تغییر دین؛ مصداق بارز تبعیت از هوای نفس
- رذیلانه‌ترین شکل هواپرستی
- باید خودمان را طبق دین تغییر دهیم

جلسه ۹

نبرد میان دینِ حق و دینِ باطل

- شهادت حسین (ع) در راه اصلاح دین
- برترین شهید تاریخ؛ شهید راه مبارزه با تحریف دین
- برخی بعد از ایمان‌شان دین را تحریف می‌کنند
- دوران بی‌دینی به سر آمده
- روی آوردن سلطه‌گران به دین‌های تحریف‌شده
- نبرد نهایی؛ نبرد میان دینِ حق و دین‌های باطل
- نیاز به پشتوانهٔ دینی برای ادارهٔ جهان
- ضرورت بررسی آسیب‌های دین و جامعهٔ دینی
- مسألهٔ امروز: «کدام معنویت و کدام دین؟»
- سوء استفادهٔ یزید از دین برای قتل حسین (ع)
- امکان انحراف عالمان دینی
- میدان دادن دین به منافقین
- برخی آسیب‌های رشد معنویت طبق آیات قرآن
- یک داستان جعلی دربارهٔ پیامبر (ص)
- پاسخ عقلانی امام حسین (ع) به دخترش

ضرورت گمشدهای به نام آرامش

(حسینیه آیت الله حق شناس (ره) - سال ۹۳ - ۳ جلسه)

معرفی بحث:

یکی از مفاهیم کلیدی و نام آشنا ولی غریب، آرامش است. اطمینان قلب و آرامش امر مفید و لازمی است که متأسفانه به عنوان یکی از اهداف تربیت دینی به آن نگاه نمی‌کنیم و به ضرورت کسب آرامش توجه نداریم. ما به آرامش بسیاری بیشتری از آنچه که تصور می‌کنیم نیاز داریم. آرامش جایگاه ارزشمندتری از آن چیزی دارد که معمولاً مورد نظر ما است. ضرورت گمشدهای به نام آرامش برای ما و انسان معاصر، بسیار بیشتر از آرامشی است که داریم و یا تصورش را می‌کنیم. بعد از درک ضرورت و نیازی که به آرامش داریم باید توجه کرد که چه عواملی باعث کسب آرامش و چه مواردی عامل از بین رفتن آرامش است.

فهرست:

جلسه ۱:

نگاهی انسان‌شناسانه به عوامل ایجاد و تخریب آرامش

- ارتباط ضرورت آرامش با تعریف نحوه زندگی
- آرامش، زمینه رسیدن به فضایل معنوی
- حفظ آرامش، ضرورتی برای زندگی بهتر
- آرامش، عامل کسب محبت و معرفت
- آرامش انسان با گناه به هم می‌خورد
- جهنم، مکانی بسیار ناآرام
- زندگی غلط، آرامش را به هم می‌زند
- تأثیر رعایت مراحل تربیتی در ایجاد آرامش برای کودکان
- آرامش در کنار امام(ع)

جلسه ۲:

آرامش، لازمه ایمان و افزایش ایمان

- اهمیت لذت و منفعت نزد اهل دنیا
- کسب لذت و منفعت واقعی، در گرو داشتن آرامش
- چگونگی ظلم به خود در موضوع آرامش
- جوان و سلب آرامش
- لذت، نباید مانع آرامش شود
- کینه و حسادت، عوامل سلب آرامش
- از آرامش لذت ببریم نه از هیجان مخرب
- فرهنگ غرب و ترویج هیجان مخرب
- انس، یکی از عوامل آرامش
- هم‌نشینی با اهل آرامش
- ذکر خدا و کسب آرامش واقعی
- آرامش خود را هنگام امتحانات حفظ کنیم
- عقاید ما محک خواهد خورد
- آرامش، مقدمه افزایش ایمان

جلسه ۳:

برای کسب آرامش چه کنیم؟

- ضرورت درک نیاز به آرامش
  - لذت همراه با ناآرامی، لذت نیست
  - آرامش، ضرورتی پنهان
  - ناآرامی، مقدمه برخی از بیماری‌های جسمی
  - عجله آرامش را به هم می‌زند
  - نیاز به آرامش را در وجود خود پیدا کنیم
  - تأثیر دستورات دینی بر حفظ آرامش
  - تجربه شیرین آرامش در حرم اهل بیت (ع)
  - برای کسب آرامش چه کنیم؟
- ۱- نشست و برخاست با کسانی که آرامش حقیقی دارند (توگی)
  - ۲- دوری و نفر از دشمنان اهل بیت (تبری)
  - ۳- توجه به ذکر لاحول و لا قوه الا بالله العلی العظیم
  - ۴- تقاضای آرامش از خدا

چرا رنج می‌بریم؟ (شبکه قرآن - سال ۹۳ - جلسه ۵)

معرفی بحث:

یکی از دغدغه‌های اصلی انسان در زندگی، کاهش رنج است. گویی در کل زندگی با رنج‌ها مبارزه کرده و تلاش می‌کنیم آن‌ها را کم کنیم. رنج در زندگی انسان دارای نقشی مهم است و البته ابعاد و آثار متعددی پیدا می‌کند. رنج گاهی ما را از یاد خدا غافل کرده و گاهی خدا را یادآوری می‌نماید. گاهی رنج، راحتی را از انسان می‌گیرد، گاهی رنج ناشی از لذت نبردن و گاهی ناشی از لذت بردن است؛ گاهی رنج کشیدن ما ناشی از اتفاقاتی است که در گذشته افتاده و گاه ریشه در نگرانی‌هایی دارد که در مورد آینده داریم. اما زندگی در این دنیا طوری طراحی شده که زندگی بدون رنج، بی‌معنی است و در تمام زندگی‌ها در هر زمان و هر مکانی که باشد؛ رنج‌هایی تعریف شده است. اصولاً اگر رنج نباشد، از شیرینی‌های دنیا هم لذت نمی‌بریم. تبیین صحیح جایگاه رنج در زندگی انسان، کارکرد دین در مورد رنج انسان، فلسفه رنج کشیدن در این دنیا و ..... مباحث نو و جذابی را با عنوان «چرا رنج می‌بریم؟» سامان داده که طی سلسله جلساتی، استاد پناهیان این مباحث را در برنامه تلویزیونی یاد خدا، مطرح و پاسخ داده‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

درک صحیح از رنج

- کاهش رنج؛ دغدغه‌ای مهم و همگانی
- رنج، زبان مشترک همه انسان‌ها
- آسیب‌های عدم درک صحیح از رنج
- رنج؛ موضوعی همیشگی در این دنیا
- رنج؛ امری قابل مدیریت
- رنج را نمی‌توان به طور مطلق از بین برد
- آشنایی با فلسفه رنج در زندگی بشر
  - فلسفه رنج کشیدن، پاداش گرفتن نیست
  - هر رنجی، پاداش ندارد
- تعرف رنج؛ اتفاقی خلاف میل شدید انسان

جلسه ۲

کارکرد دین در مورد رنج‌های انسان

- رابطه لذت و رنج
- زندگی در دنیا؛ پیچیده با رنج است
- رنج؛ مقدمه بسیاری از لذت‌ها
- زندگی؛ مدیریت رنج
- رنج دنیا؛ رنجی همگانی
- نقش دین در مورد رنج انسان
  - ۱- دین، پذیرش و تحمل رنج را آسان می‌کند
  - ۲- دین، رنج‌های اضافی را حذف می‌کند
  - ۳- دین، رنج‌های مفید را پیشنهاد می‌کند
  - ۴- دین، امکان لذت بردن از رنج را فراهم می‌کند
- آیا رنج‌های مؤمنین بیشتر از غیر مؤمنین است؟
  - سهمیه‌های مشخص انسان‌ها از رنج و لذت
  - مؤمن در کاهش رنج، موفق‌تر است

جلسه ۳

فلسفه رنج در دنیا

● تحلیل انسان‌شناسانه از رنج

- انسان؛ موجودی انتخاب‌گر
- ضرورت وجود دو میل متفاوت برای انتخاب یکی
- تمایل برتر و تمایل فروتر در وجود انسان
- انتخاب یکی از دو میل، با رنج همراه است
- انتخاب میل برتر، با رنج کمتری همراه است

● فلسفه زندگی در دنیا؛ ظرفیت پیدا کردن برای ملاقات خدا

- نقش ویژه سختی و رنج برای افزایش ظرفیت انسان
- انسان با رنج پخته می‌شود
- ضرورت سعه وجودی داشتن برای ملاقات با خدا
- نماز؛ تمرین بزرگ شدن برای ملاقات با خدا

جلسه ۴

عناصر اصلی رنج و راه‌های کاهش آن

- رنج کشیدن؛ لازمه انسانیت
- انتخاب‌گری انسان و رنج‌های حاصل از آن
  - آزادی، احترام به قدرت انتخاب
  - تلاش دنیای امروز برای برتری دادن آزادی به سعادت
  - رنج از حق انتخاب جدایی ناپذیر است
- رنج زیبا، خوب است
- رنج، قابل حذف نیست
- کاهش رنج، یک وظیفه الهی
  - کارکرد دین برای کاهش رنج
  - غم و عصبانیت؛ از انواع رنج هستند
- عناصر اصلی شکل‌گیری رنج
  - ۱- دوست داشتن چیزی
  - ۲- مانعی که اجازه نمی‌دهد به دوست‌داشتنی‌ها برسیم
  - ۳- عنصر زمان
- راه‌های کاهش غم
  - ۱- کم کردن محبت و دل‌بستگی
  - ۲- برداشتن مانع
  - ۳- از بین بردن زمان رنج (با کمک صبر)
- فلسفه رنج

جلسه ۵

عناصر اصلی رنج و راه‌های کاهش آن

- پذیریم که اصل رنج، همراه دنیا هست
- آثار پذیرش اصل رنج در دنیا
  - کاهش بی‌تابی بی‌جا
  - کاهش واقعی رنج
  - اتخاذ تصمیم درست
  - کاهش ذهنی رنج
  - عدم تعدی به دیگران
- رنج در دنیا تقسیم شده است
- دنیا، دار بلا و رنج
- عدم آمادگی برای پذیرش رنج، عامل افزایش رنج
- ضعف نظام آموزشی در ایجاد آمادگی برای پذیرش رنج
- امام زمان (عج)، غم‌خوار رنج‌های ما
- دلسوزی‌های امامی مهربان
- سوء استفاده از رنج در حوزه فردی
  - عدم کاهش رنج خود
  - عدم کاهش رنج اطرافیان
  - تحمیل رنج به دیگران
- سوء استفاده از رنج در حوزه اجتماعی
  - توجیه سکوت در مقابل رنج‌ها و عدم حرکت و قیام اجتماعی

○ ضرورت توجه به مکاید شیطان در سکوت اجتماعی

موضوع: چرا رنج می‌بریم؟

خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

(مصلی تهران و مسجد امام صادق(ع) - ماه رمضان ۹۳ - ۲۵ جلسه)

معرفی بحث:

هدایت، مهمترین عامل پروردگار متعال را با انسان رقم می زند. این رابطه می تواند در سه حوزه معرفت، قلب و عمل مطرح شود که البته متناسب با میزان توجه و اهتمام به هدایت قبلی، هدایت بعدی هم تنظیم و ارائه می شود. هدایت دارای جایگاه خاصی در منظومه معارف قرآنی و روایی است که به عنوان یک نیاز همیشگی باید آن را تمنا کرد. عواملی مختلفی بر کاهش و افزایش هدایت مؤثر هستند. به هنگام بررسی موضوع هدایت، موضوعات و سرفصل هایی مانند معنای هدایت، پیچیدگی های هدایت، عوامل و شاخص های هدایت، انواع هدایت، نقش امام در هدایت، ارتباط هدایت با مبارزه با هوای نفس و ..... مطرح می شوند که در مجموع مباحث نظری و کاربردی مهمی را شکل داده که به مناسبت ماه مبارک رمضان در مصالای امام خمینی(ره) و در ادامه در مسجد امام صادق(ع) توسط استاد پناهیان برگزار گردیده است.

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت و جایگاه هدایت

- اهمیت مفهوم هدایت
- فرق هدایت با تربیت
- معنای لغوی هدایت
- تناسب هدایت با ماه رمضان
- همیشگی بودن هدایت
- ظرائف معنای هدایت
- جایگاه مفهوم هدایت
- اهمیت تلاوت قرآن در ماه رمضان
  - قرآن مهمترین وسیله هدایت
  - پرمز و راز بودن هدایت قرآن
- توسل به حضرت زهرا(س)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

جلسه ۲

تقاضای هدایت، ضرورتی همیشگی

● هدایت، مفهومی فراگیر در حیات بشر

● ساز و کار هدایت

● بررسی قرآنی هدایت

○ ارتباط کاربردی هدایت و قرآن

○ آشنایی با برخی مفاهیم همراه هدایت

● تقاضای هدایت، ضرورتی همیشگی

● تمنای هدایت

● مراحل هدایت

○ ۱- فهم و درک نیاز به هدایت

○ ۲- تقاضای هدایت

○ ۳- درک هدایت در مغز

○ ۴- پذیرش هدایت در دل

○ ۵- تأثیرپذیری از هدایت در عمل

● نامحدود بودن هدایت

● روضه امام حسین (ع)

جلسه ۳

هدایت، مفهومی دل‌نشین و جذاب

- هدایت، اولین کار خدا بعد از خلقت
- بار روانی زیبا در مفهوم هدایت
- زیباسازی هدایت در دل و جان، با توجه به آیات قرآن
- حفظ کرامت انسان‌ها در هدایت
- هدایت؛ کاری که خداوند بر عهده گرفته است
- ضرورت زیبا دیدن هدایت برای تمنای هدایت
- تمنای هدایت در لحظه‌های ناب ذکر و دعا
- چگونه به هدایت مشتاق شویم؟
- روضه شهدای کربلا و اشاره به روضه حضرت عباس (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

جلسه ۴

قواعد خدا برای هدایت

- اصول و قواعد هدایت
- اهمیت و ضرورت آشنایی با ساز و کار هدایت
- خدا از روش غلط برای هدایت استفاده نمی‌کند
- اجباری نبودن هدایت
- ابهام آمیز بودن هدایت
- معنای اجباری نبودن هدایت
- برخورد شدید خدا و اهل بیت (ع) با هدایت اجباری
- امام زمان اجازه نمی‌دهد که مردم را با اجبار به سوی جهنم ببرند
- روضه امام حسین (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

جلسه ۵

ضرورت ازدیاد هدایت

- لوازم طلب هدایت کردن
- جمع بندی جلسه گذشته در مورد قواعد هدایت خدا
  - هدایت سرشار از احترام به انسانها
  - رعایت کرامت انسان در جریان هدایت
- لزوم شناخت هدایت دینی
  - ویژگی جریان های تکفیری
- هدایت یک جریان مستمر
- افزایش هدایت
- تمنای هدایت، لازمه ازدیاد و تداوم هدایت
- ضرورت ازدیاد هدایت برای مذهبی ها
- روضه حضرت عباس (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

جلسه ۶

آشنایی با موضوع هدایت الهی

- خلاصه‌ای از جلسه قبل
- هدایت مراتب دارد
- شرط دریافت هدایت های الهی
- خداوند ما را به چه چیزی هدایت می کند؟
- به سوی خودش هدایت می کند
- خدا با چه ابزاری خودش را به ما نشان می دهد؟
- راه دریافت هدایت های خاص الهی
- خداوند به سوی راه و راهنما هدایت می کند
- تلاش برای دریافت هدایت های الهی
- روضه ابوالفضل العباس (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

جلسه ۷

هدایت، امری مرموز و پیچیده

- هدایت بسیار پیچیده است
- وجوه مرموز بودن هدایت
  - ۱- پیچیده بودن انسان
  - ۲- بی‌نهایت بودن خدا
  - ۳- بطون متعدد قرآن به عنوان وسیله هدایت
- پیچیدگی‌های هدایت در زندگی بزرگان
- آنهایی که هدایت شدند دلبری می‌کنند
- اصرار خدا برای هدایت ما
- مروری بر برخی آیات سوره انعام در مورد هدایت

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

جلسه ۸

آشنایی با مراحل ضلالت

- مرور برخی از ویژگی‌های هدایت
- هدایت مضاعف، پاداش بهره‌مندی خوب از هدایت قبلی
- پیچیده بودن هدایت و ضلالت
- چرا بعضی‌ها هدایت نمی‌شوند؟
- اتفاقاتی که بر عدم هدایت مؤثر است
- رذالت، عاملی برای عدم هدایت
- دلداری دادن گمراهان به یکدیگر
- مروری بر مراحل ضلالت از نگاه قرآن کریم
- هدایت خود را تمنا کنیم
- اشاره به روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۹

خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

- آشنایی با ادبیات قرآن در مورد هدایت
  - هدایت، امری منحصر در اراده خدا
  - خدا می‌داند که چه کسی هدایت‌پذیر است
  - میزان نقش انسان در هدایت
- افزایش فریب‌ها در آخر الزمان
  - هر کسی فریب بخورد، خودش مقصر بوده است
- خداوند چگونه انسان را هدایت می‌کند؟
- الهام قلبی، اولین راه هدایت
- حضرت خدیجه (س)؛ نمونه‌ای از کسانی که قلبی هدایت‌شده داشتند
- روضه حضرت خدیجه (س) و حضرت رقیه (س)

جلسه ۱۰

شاخص‌ها و ابزارهای هدایت

- هدایت، مفهومی کلیدی در قرآن کریم
- ضرورت تقاضای هدایت بیشتر
- هدایت؛ مفهومی کامل نسبت به بسیاری از مفاهیم دینی
- شاخص‌های هدایت انسان

○ ۱- اشتیاق به لقاء الله

■ شهدا؛ هدایت یافته بودند

○ ۲- داشتن شرح صدر

- نقش شرح صدر در پذیرش دستورات دین
- خوش فهمی و پذیرش دین
- ابزارهای آسمانی هدایت

○ ۱- الهام و هدایت مستقیم قلبی

○ ۲- هدایت بوسیله اولیاء خدا

○ ۳- هدایت بوسیله کتاب قرآن

- ابزارهای زمینی هدایت

○ ۱- هدایت شدن با خود انسان

○ ۲- هدایت بوسیله تفکر در عالم هستی

○ ۳- هدایت با سنت‌های حاکم بر جهان

- معجزه‌هایی بزرگ برای درک هدایت الهی

جلسه ۱۱

قلب و هدایت الهی

- هدایت، امری قلبی
- اهمیت پذیرش هدایت توسط قلب در آیات قرآن
- هدایت مستقیم قلب توسط خداوند
- اولویت پذیرش قلبی بر پذیرش توسط سایر جوارح
- قلب شفاف چگونه خدا را در همه مسایل می بیند؟
- قلب اولیاء خدا چگونه هدایت می شود؟
- تحلیل و بررسی برخی علل گرایش به باطل
- نقش صفای باطن در امر هدایت
- روضه حضرت عباس (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

جلسه ۱۲

قرآن؛ یکی از عوامل هدایت الهی

- قرآن، مهمترین عامل شادی انسان
- نقش فوق‌العاده قرآن بر هدایت انسان
- ویژگی‌های منحصر به فرد قرآن
  - محفوظ بودن توسط معجزه
  - قرآن، سخنان مستقیم خدا
  - نمایش علم و هنر خدا در سخنان
  - قرآن، عامل مبارک شدن ماه رمضان
  - آشنایی با اخلاق خدا با تلاوت قرآن
  - عظمت قرآن از زبان خودش
- ضرورت هدایت شدن با قرآن
- کسب محبت نسبت به قرآن

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

جلسه ۱۳

آشنایی بیشتر با هدایت قرآن

- زندگی انسان در عالمی ظریف و دقیق
- نیاز انسان به قرآن و موسیقی قرآن
- اثر قرآن بر قاری قرآن
- توجه بیشتر به آثار کتاب هدایت
- تأملی در مورد موعظه بودن قرآن
- مراحل هدایت قرآن با توجه به آیات سوره یونس
- موعظه، شفا دادن سینه، هدایت، برخورد با رحمت
- قرآن برای مؤمنین شفا است
- روضه قرائت قرآن توسط سر بریده

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

جلسه ۱۴

نسبت قرآن و امام

- مروری بر ابزار و عوامل هدایت
  - قرآن و ولی خدا؛ دو عامل مهم هدایت
  - نسبت قرآن و امام
- ۱- از بین رفتن تکبر توسط قرآن و پذیرش ولایت امام
- قرآن چگونه ما را آماده ولایت پذیری می کند؟
  - سختی های دعوت به ولایت
- ۲- امام دل را آماده می کند تا به قرآن بررسی
- ایصال به مطلوب توسط امام
- کرامت و بزرگواری های امام حسن (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

جلسه ۱۵

ابعاد اجتماعی هدایت توسط امام

- امام و ایصال به مطلوب
- بررسی چگونگی هدایت توسط امام با توجه به روایات
- تأثیر افزایش محبت به امام بر افزایش هدایت
- آثار اجتماعی محبت به امام
- حکومت، یکی از ابعاد مهم هدایت توسط امام
- هدایت، فلسفه مهم تشکیل حکومت
- سیاسی شدن، لازمه هدایت است
- قوانین اجتماعی نباید مانع هدایت باشند
- حکومت امام، تابع قوانین هدایت
- قابلیت مردم برای تشکیل حکومت در زمان ظهور
- ابعاد گسترده مسائل اجتماعی مرتبط با امام
- حکومت، مهمترین لازمه هدایت
- روضه امام حسن (ع)

جلسه ۱۶

قلب انسان، عامل درونی هدایت

- انسان در محاصره عوامل هدایت
- مروری بر عوامل هدایت
  - خدا، کتاب خدا، ولی خدا
- آشنایی با قلب انسان به عنوان عامل درونی هدایت
- اثر منفی گناه بر قلب انسان برای کسب هدایت
- افزایش تجربه‌ها و آگاهی‌ها برای هدایت قلب
- اثر عمل بر هدایت قلب
- آشنایی با عوامل تولید هدایت
- قطب‌نمای درونی انسان و رشد روحی او
- نقد تفکر غرب در متوقف کردن رشد انسان
- ضرورت فعال شدن هدایت درونی انسان
- ضرورت اصلاح نظام تعلیم و تربیت برای هدایت درونی
- محاسبه نفس و مناجات، دو عمل فردی برای هدایت درونی
- روضه شب عاشورا و اشاره به روضه حضرت قاسم (ع) و حضرت عبدالله بن حسن (ع)

جلسه ۱۷

نسبت ابهام در دین و اهمیت هدایت الهی

- عاقبت به خیری، روایتی از پیچیدگی هدایت
- تأثیر صفای باطن بر کسب هدایت
- عاقبت به خیری، تضمین نشده است
- مروری بر برخی ابهام‌ها در دین
- پیچیدگی روح خود را درک کنیم
- کسی که خیالش راحت باشد، خراب می‌شود
- غرور و یأس، دو راهبرد اصلی شیطان
- خوف و رجا از علایم ابهام در دین
- روضه امیرالمؤمنین علی (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

جلسه ۱۸

آشنایی با بخش‌های اجباری هدایت

- معنای هدایت اجباری
- هدایت اجباری در مقدرات بشر
- تأثیر پیچیدگی هدایت بر اجباری بودن بخشی از آن
- بخش‌های اجباری هدایت، مطلق نیست
- اعمال تدبیر الهی در زندگی انسان
- آیات خدا در تدبیرهایش
- تأثیر تقدیر الهی بر بهترین مصلحت بنده
- احاطه تقدیرات الهی بر زندگی انسان
- جایگاه امتحان در تقدیرات خدا
- روضه امیرالمؤمنین علی (ع)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

جلسه ۱۹

رابطه عمل و هدایت

- عمل انسان، یکی از عوامل مهم هدایت
- هدایت بیشتر، مزد عمل انسان
- هدایت انسان در ماه رمضان، به دلیل اعمال این ماه
- شهدا، نمونه کسانی که بر اثر عمل هدایت شدند
- برخی از آیات قرآن در مورد اثر عمل بر هدایت
- دریافت هدایت بالاتر، مستلزم عمل کردن طبق هدایت قبلی است
- اثر عمل بد بر از دست دادن هدایت
- بدکاران، هدایت‌های اولیه را هم از دست می‌دهند
- مَهر خوردن بر قلب بدکاران
- تعامل هدایت و عمل
- فضای عمل و هدایت، فضایی آرامش‌بخش
- روضه حضرت زینب(س)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می‌کند؟

جلسه ۲۰

رابطه هدایت و مبارزه با هوای نفس

• مروری بر مباحث گذشته

- اهمیت هدایت با توجه به آیات ابتدایی سوره بقره
- اهمیت تمنا و تقاضا برای هدایت
- افزایش هدایت و کاهش خطا
- پیچیدگی‌های هدایت
- هدایت، نیازی مداوم و همیشگی

• رابطه هدایت و مبارزه با هوای نفس

- آشنایی با مکانیسم هدایت
- هر هدایت، مستلزم یک عمل است
- مواظبت از عمل، یعنی مخالفت با دوست داشتنی‌ها
- وابستگی شدید هدایت به عمل و مبارزه با نفس
- راز هدایت در مخالفت با تمایلات است
- بی‌تقوایی نقطه مقابل هدایت
- هدایت را به سمت هواپرستی نبریم
- نقش هدایت در تعیین هوایی که باید با آن مبارزه کرد

• روضه امام حسین (ع)

جلسه ۲۱

هوای نفس، مانع انواع هدایت‌ها

● مروری بر رابطه هدایت و مبارزه با هوای نفس

- هدایت، امری برای تمام موجودات
- هدایت، نقطه مقابل هوای نفس
- هدایت و تعیین علاقه‌های بد
- نیروبخشی هدایت برای مبارزه با علاقه بد

● مختصری از مباحث مبارزه با هوای نفس

- ضرورت تولید ارزش افزوده در اثر مبارزه با علایق بد
- ارائه برنامه مبارزه با علایق بد توسط دین

● نیاز به هدایت در مراحل مبارزه با هوای نفس

- ۱- هدایت و تعیین مصداق و روش مبارزه با علایق بد
- ۲- هدایت و ارائه انگیزه و افزایش توان مبارزه

● هوای نفس، مانع هر سه نوع هدایت

- ۱- چگونگی مخالفت هوای نفس با هدایت نظری
- ۲- چگونگی مخالفت هوای نفس با هدایت قلبی
- ۳- چگونگی مخالفت هوای نفس با هدایت عملی

● گمراهی تروریست‌ها و طرفداران لیبرال دمکراسی

● خطر هوای نفس برای مدیران داخلی و بین‌المللی

● جنگ غزه، هدایتی روشن برای راه حق

● روضه حضرت علی اصغر(ع)

جلسه ۲۲

تأثیر مبارزه بیشتر با نفس بر افزایش هدایت

- نیاز به هدایت الهی برای مبارزه با نفس
- هوای نفس، مشکل اصلی عدم هدایت
- ازدیاد ایمان و مبارزه با نفس، لازمه افزایش هدایت
- بررسی قرآنی در مورد ضرورت ازدیاد هدایت
- عدم همراهی با ظلم، یکی از نشانه‌های هدایت
- رابطه ظلم‌های اسرائیل با تکفر لیبرال دمکراسی
- تبعیت از هوای نفس، دلیل خباثت
- در راه مبارزه با هوای نفس باشیم
- آیاتی از قرآن در مورد تقابل هدایت و مبارزه با هوای نفس
- هدایت، مسیر دائمی برای مخالفت با هوای نفس
- محبت به ایمان، کمکی برای یافتن جهت هدایت
- هدایت، مسأله‌ای پیچیده تنها مسیر
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۲۳

اهمیت هدایت نظری

- نیاز انسان به خدا، در رابطه هدایت و مبارزه با نفس
  - انسان، مستقل نیست
  - شدت وابستگی انسان به خدا برای کسب هدایت
- هدایت، بهترین پاداش مبارزه با هوای نفس
- سلب هدایت درونی در اثر معصیت
- عمل به هدایت و مبارزه با نفس بیشتر، لازمه افزایش هدایت
- تعامل هدایت و مبارزه با نفس با توجه به فرازهایی از دعای ابوحمزه
  - وابستگی شدید خود به خدا را ببینیم
  - معنای رب بودن خدا، تعامل دائم با بندگان
  - عمل به آگاهی‌ها، مقدمه افزایش هدایت
  - به هدایت‌های نظری اهتمام داشته باشیم
  - با آگاهی‌های خودمان با وجدان برخورد کنیم
  - تأثیر عمل به آگاهی‌ها بر انواع هدایت
  - برای درک بهتر هدایت‌های معرفتی چه باید کرد؟
  - روضه حضرت زینب(س) و اشاره به روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲۴

هدایت قلب

- مرور برخی از مباحث گذشته
  - تعامل خدا با بنده‌اش در جریان هدایت
  - ضرورت عمل کردن به آگاهی‌ها
- آشنایی با هدایت قلبی
- نمونه‌هایی از هدایت قلبی در طول تاریخ
  - فضیل عیاض
  - بُشر حافی
- تسلط خدا بر قلب‌ها
- شاخص‌هایی برای هدایت قلب
  - محبت به اهل بیت (ع)
  - علاقه به عبادت خداوند
  - داشتن حزنی زیبا و سازنده
  - خوف از خدا
  - درك زشتی گناه
- محبت و هدایت قلبی قابل توضیح نیست
- اطلاع امام زمان (عج) از اعمال ما، به دلیل شدت محبت است
- برای هدایت قلبی چه باید کرد؟
- در مورد حالات قلب خود با خدا مناجات کنیم
  - ۱- مبارزه بیشتر با هوای نفس

○ ۲- بهره بردن از هدایت قلبی و عمل به آن

● ارادت قلبی مؤمنین به حضرت زهرا(س)

● روزه حضرت زهرا(س)

موضوع: خدا چگونه انسان را هدایت می کند؟

جلسه ۲۵

هدایت عملی

- مرور برخی مباحث گذشته

- تعامل هدایت و مبارزه با نفس

- تفاوت مراحل هدایت نزد انسان

- برخی از شاخص‌های هدایت قلبی

- کار امام در مورد هدایت قلبی

- ضعیف بودن کید شیطان در مقابل محبت امام

- تلاش و تکاپو در عوامل هدایت برای هدایت انسان

- هدایت، محل شیرین شدن مبارز با هوای نفس

- باب هدایت برای همه تا همیشه باز نیست

- معنای هدایت عملی

- کار و عمل خوب، هدیه‌ای از طرف پروردگار

- توفیق عمل در اختیار خدا است

- مراحل هدایت عملی

- ۱- خدا ما را در کار خیر بیاندازد

- ۲- خدا بین ما و گناه حائل شود

- ۳- رفاقت با خوب‌ها را نصیب ما کند

- ۴- دوری از بدها را نصیب ما کند

زندگی، ضرورتی برای بندگی (دانشگاه امیر کبیر - فاطمیه دوم (فروردین) ۹۳ - ۳ جلسه)

معرفی بحث:

برای درک ضرورت حضور دین در زندگی راههایی وجود دارد. یک راه این است که ابتدا را از دلایل کلامی به شناخت خدا پرداخته و بعد به پرستش او مشغول شویم. البته خطری که این روش را تهدید می کند، خطر عجب است. راه دوم این است که انسان را بشناسیم و با توجه به نیازهای عمیق تر او به این نتیجه برسیم که انسان نیازمند پرستش خداوند و اطاعت از دستورات دین است. مشکل این راه این است که فراگیر نیست و نمی توان از آن برای دعوت عموم مردم به دین، بهره جست. اما راه سوم که مشکلات دو راه قبل را ندارد، و از طرفی مورد استفاده همگانی هم دارد، این است که با توجه به ضرورتها و اقتضات زندگی، به دین و بندگی رو بیاوریم. نسخه های شکست خورده و الگوهای ناقصی که دیگران در مورد نحوه اداره دنیا داده اند، نشان می دهد این فقط و فقط دین است که توان اداره بی عیب و نقص دنیا را دارد.

فهرست:

جلسه ۱

دین؛ ضرورتی برای موفقیت در زندگی

- سه روش برای احساس ضرورت نسبت به دین
  - ۱- اعتقاد به وجود خدا با دلایل کلامی و شروع پرستش
  - ۲- شناخت انسان و نیاز واقعی او به خدا
  - ۳- رسیدن به بندگی با توجه به ضرورت‌های زندگی
- دینداری با توجه به ضرورت‌های زندگی؛ راهی مفید و بدون آسیب
- معنای زندگی: روند فعالیت‌های انسان در حیات
- روش زندگی؛ دغدغه‌ای همگانی
- افزایش توجه مردم به ابعاد و مختصات زندگی‌ها
- بی‌دینی، عامل اختلال در زندگی
- دین؛ ضرورتی برای موفقیت در زندگی
- رسیدن به زندگی از طریق دین
- عمران زمین، ویژگی اصحاب امام زمان (عج)
- تلاش حضرت زهرا(س) برای اصلاح زندگی مردم
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

دستورات دین، راه بهتر زیستن

- مروری بر مباحث جلسه اول: سه راه رسیدن به ضرورت دینداری
- بن بست در روش‌های دیگر زندگی
- مخالف با بندگی؛ یعنی مخالفت با زندگی
- اولیاء خدا از سر زندگی، بندگی می‌کنند
- نگاه درست به واقعیات زندگی
- سازوکار صحیح سیاسی در نظام ولایی
- مشکلات ساختاری نظام سیاسی غرب به دلیل دوری از دین خدا
- چرخ زندگی از راه دیگری غیر از دین، نمی‌چرخد
- امر به معروف و نهی از منکر؛ یکی از مصادیق ضرورت حضور دین در زندگی
- حجاب؛ ضرورتی برای زندگی
- دشمنی شیطان با زندگی
- انواع دستورات دین
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

دلایل نیاز زندگی به دین

- دو نگاه برای دلایل نیاز زندگی به دین
  - ۱- به دلیل نیازهای حیاتی زندگی
  - ۲- برای زیبا کردن زندگی (نگاه تزئینی به دین)
- بیان امیرالمؤمنین درباره ارتباط دنیا و آخرت
  - بهره بسیار بهتر و بیشتر مؤمن از دنیا
  - تحریف در نگاه دین به دنیا
- پاسخ به یک شبهه: چرا به نظر می‌رسد مردم غرب دنیای آبادتری دارند؟
- چه چیزی در زندگی مردم غرب بهتر است؟
- لذت بیشتر بردن؛ معیار زندگی بهتر
  - تمام لذت‌ها را در نظر بگیریم
- اخلاص عوامانه و اخلاص عالمانه؛ در نگاه به رابطه دین و دنیا
- جایگاه عشق در تبیین رابطه دین و دنیا
- روضه حضرت عباس (ع)

دین برای آبادانی دنیا

(حسینیه حق شناس (ره) - فاطمیه دوم (فروردین) ۹۳ - ۵ جلسه)

معرفی بحث:

یکی از مباحث مهم در معارف دینی، تبیین رابطه دین و دنیا است. فعالیت‌های یهود و تفکر صهیونیسم و برداشت‌های ناصحیح از برخی روایات در مذمت دنیا، باعث شده که بسیاری از مؤمنین پرداختن به امور دنیا را در تنافی با دینداری و معنویت بدانند. در این جلسات که در دهه دوم فاطمیه (س) برگزار شده، نسبت دین و دنیا توسط استاد پناهیان با ارائه مستندات تفصیلی از معارف و سیره اهل بیت (ع) تبیین شده است. مطالبی در مورد اصل حیات و نعمت زنده بودن در این دنیا و آثاری که این توجه دارد، تأثیر دین بر اداره کامل و بدون نقص دنیا و معنویت حاصل از اهتمام به امور دنیوی به قصد کسب رضایت خداوند، و چگونگی نفوذ این تفکر که دینداری از دنیاداری جدا است و .... از جمله مباحث مورد اشاره استاد در این پنج جلسه است.

فهرست:

جلسه ۱

ضرورت درک ارزش اصل حیات

- جملات حضرت زهرا(س) در مورد نتایج دنیوی در مدیریت حضرت علی(ع)
  - نزول برکت و آبادانی دنیا
  - در غرب، برکت نیست
- ضرورت درک ارزش اصل حیات
- آثار درک اهمیت اصل زندگی و حیات
  - شکر
  - تحمل بلاها
  - عدم زیاده‌خواهی در نعمات
  - داشتن انگیزه معطوف به گذشته
  - عبادت شاکرانه
  - موفق دانستن خود
  - افزایش نعمت دنیوی
  - عدم اصرار برای داشتن نعمتهای جدید
- غفلت غالب نسبت به اصل حیات
- ارزش در سیره حضرت زهرا(س)
- اصل حیات یعنی خدا به ما عنایت کرده است
- اصلاح زندگی؛ مقدمه اصلاح بندگی
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

آثار دین بر آبادانی دنیا

- برخی از نگاه‌های عوامانه به دین
- اهمیت عملکرد مؤمن برای اصلاح نگاه دیگران به دین
- دین؛ راه رسیدن به اوج خلاقیت
- تأثیر درس اخلاق بر آباد شدن دنیا
- نگاه دین به دنیا، به درستی تبیین نشده است
- دین و تعلیم نحوه اداره دنیا
- دین؛ مهمترین انگیزه برای دنیاداری
- دین؛ قوام‌بخش امر مدیریت
- تربیت انسان‌های با عرضه در سایه تعالیم دین
- نگاهی به نحوه رشد کشورهای غربی
- بودن دین، دنیا هم رونق نمی‌گیرد
- ظرافت‌های روش دین در اداره دنیا
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

تلاش در امور دنیوی و افزایش معنویت

- نگرانی حضرت زهرا(س) در مورد دنیای ما
- چرا دین به دنبال اداره درست دنیا توسط ما است؟
- اداره صحیح دنیا؛ نه مال اندوزی
- دلایلی بر اهتمام دین به امر دنیا
- تلاش در امور دنیوی، امر تکوینی خداوند
- کسب نورانیت با تلاش در امور دنیوی
- کار و تلاش در زندگی اولیاء خدا
- کار، جوهر انسانیت
- نمونه‌هایی از کار و تلاش در سیره حضرت زهرا(س)
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۴

نگاهی دقیق‌تر به رابطه دین و دنیا

- علت مذمت دنیاطلبی
- معنای اهل دنیا نبودن چیست؟
- دنیازدگی؛ عامل غفلت از خدا
- هر چیزی که باعث غفلت از خدا شود، بد است
- خوبی، نباید وجدان خفه کن باشد
- مذمت فقر در روایات
  - فقر، عامل افزایش خطا و گناه
  - سخن فقیر، شنیده نمی‌شود
  - ضعف ایمان و یقین در اثر فقر
  - کاهش حیاء در نتیجه فقر
- تأثیر یهود در برداشت اشتباه مسلمانان از دنیا
- چرا فقر بد است ولی فقیر را باید اکرام کرد؟
- معنای زهد؛ عدم دلبستگی به دنیا
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۵

یکی بودن جریان بندگی و زندگی

- دین، تمام اجزا زندگی را در بر می گیرد
- دیانت و عبادت، مدل های زندگی
- یکی بودن جریان بندگی و زندگی
- یک عیب بزرگ؛ همراه ندیدن زندگی و بندگی
- دین، همه زندگی را در بر می گیرد
- زندگی؛ محل توجه به خدا و نماز؛ اوج توجه به خدا
- زندگی، چگونه محل بندگی می شود؟
  - نیت الهی برای امور معمولی زندگی
  - انجام کارها طبق دستور و آیین نامه
  - زندگی را بندگی ندانیم، بی برکت می شود
  - یک معامله شیرین: محبت به اصل حیات ولی قربانی کردنش برای خدا

- دنیایی زشت است که باعث فراموشی خدا شود
- آثار و نتایج ثروتی که برای خدا کسب می شود
- روضه حضرت زهرا(س) و حضرت عباس(ع)

غرض اصلی مقدرات عالم؛ رشد مؤمنان است (قم، هیئت محبین اهل بیت (ع) - فاطمیه دوم (فروردین) ۹۳ - ۴ جلسه)

معرفی بحث:

با توجه به تعبیر قرآن مجید می‌توان گفت دشمنان اسلام، دارای موجودیت قابل توجهی نیستند و غرض اصلی مقدرات عالم، رشد مؤمنان است. این که شیطان رجیم، به عنوان هماهنگ کننده اصلی جبهه باطل و علی‌رغم امکانات ویژه‌ای که در اختیارش قرار گرفته داشته، دارای کید ضعیف معرفی می‌شود، یا این تعبیر که حق آمد و باطل نابود شد و ..... همگی حکایت از یک حقیقت مشترک دارند و آن هم اینکه جبهه باطل و دشمنان اسلام، دارای نیرو و قوت و تأثیری در عالم نیستند و هر آنچه به نظر می‌رسد که قدرت و هیمنه دشمن است، چیزی نیست جز ضعف و سستی جبهه حق. ما اگر واقعاً اهل جبهه حق هستیم و می‌خواهیم برای پیروزی جبهه حق کاری انجام دهیم، باید باطل را ضعیف بدانیم و برای دشمنان، ارزش و اثری قائل نشویم. کینه و عداوت با دشمن، کافی نیست بلکه باید دشمن را ضعیف بدانیم. اگر این طور به تمام حوادث عالم نگاه کنیم که غرض اصلی، رشد مؤمنان است؛ در شرایطی امروز جامعه وظایف دیگری غیر از آنچه در گذشته وظیفه مؤمنین بوده را برای خود ترسیم خواهیم کرد. برای درک و شناخت وظایف مؤمن در شرایط امروزی؛ توجه به مباحث این جلسات که در هیئت محبین اهل بیت (ع) برگزار شده بسیار مفید خواهد بود.

فهرست:

جلسه ۱

خداوند برای دشمن، موجودیتی قائل نیست

- رشد جبهه حق؛ غرض اصلی خلقت
- عدم تأثیر دشمنان
- بررسی برخی از آیات قرآن در مورد بی تأثیر دشمن
- همه داستان، سر رشد مؤمن است
- چرا عده‌ای برای دشمن، حساب ویژه‌ای باز می‌کنند؟
- ضعف ابلیس، علی‌رغم امکانات منحصر به فردش
- اثرگذاری بر عالم به چه کسانی داده می‌شود؟
- بستن راه حق؛ عامل بی اثر شدن عمل
- اثر ویژه شهید بر عالم
- کمک خدا به اهل باطل چگونه است؟
- مؤمن؛ مرکز و هدف خلقت
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

تزلزل و فروپاشی در ساختارهای دشمن

- برای کفار و معاندان زیاد حساب باز نکنیم
- دشمن را در آستانه فروپاشی بدانیم
- تزلزل و فروپاشی ساختارهای غرب
- دستورات و تعالیم دین؛ واقعیت‌های روشن زندگی
- تحلیل عبارت «ارزش‌ها»
- بی‌اثر بودن دشمن؛ یک واقعیت یا یک ارزش؟
- راه‌های باور به اینکه غرض رشد خوبان است
- پیوندهای اهل کفر، پیوندهایی سست و تار عنکبوتی
- بررسی برخی از مصادیق تمدن کفرآلود غرب
- ناتوانی ساختارهای غربی در برآورده کردن نیاز انسان
- ضرورت برائت عمیق از تمدن غرب
- دین؛ تنها واقعیتی که توان پایه‌گذاری تمدن واقعی را دارد
- ضرورت رشد و کامل شدن مؤمنین
- نقش مؤمنین رشدنیافته در ایجاد فاطمیه (س)
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۳

آثار مؤمنین رشدنیافته بر جامعه اسلامی

- برای پیروزی جبهه حق باید باطل را ضعیف بدانیم
- باطل؛ درختی بی ریشه
- تعبیر قرآن در مورد ضعف دشمن
- ضعف دشمن در کلام حضرت زهرا(س)
- همه عالم در انتظار قوت یافتن جبهه حق
- ضرورت دقت در تحلیل غرب و ساختارهایش
- تأثیر اصلاح مؤمنین بر اصلاح عالم
- اهل حق از انواع ظلم پرهیز می کنند
- اگر زیاد خوب نشویم، چه مشکلاتی پیش می آید؟
  - ۱- دلیل شدن
  - ۲- قربانی شدن خوبها
- تأثیر خوب نشدن و کم آوردن در میانه راه بر ایجاد فاطمیه
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۴

علائم رشد مؤمن در شرایط امروزی جامعه

- تاریخ امروز؛ تاریخی بسیار متفاوت از گذشته
- تغییر معنای خوب بودن در شرایط امروزی
- تغییر شرایط از منظر امام‌شناسی
  - آمادگی برای مواجهه با امامی مقتدر
- تغییر شرایط و احکام در زمان حاکمیت دینی
  - نمونه‌ای تاریخی از تفاوت برخورد با استهزاء‌کنندگان
- ضرورت به‌روز رسانی دروس اخلاق
- برخی از وظایف شرعی امروز مؤمنین
  - احساس مسئولیت نسبت به اتفاقات منطقه
  - اطلاع از اخبار و اتفاقات
  - کار فرهنگی و جذب دیگران به دین
  - اهتمام ویژه در اجرای سخنان مقام معظم رهبری
  - تلاش اقتصادی و برخورداری از ثروت برای تقویت جبهه حق
  - برنامه‌ریزی صحیح برای اجرای مدبرانه کارها
  - اهتمام به امر تولید
  - کار تشکیلاتی و منسجم
  - حضور در فضای مجازی برای تبلیغ دین
  - تلاش برای زندگی مجاهدانه و متفاوت در پیوند بیشتر با خدا و مردم
- روزه حضرت زهرا(س) و روزه امام حسین(ع)

تمام زندگی برای کمال انقطاع است

(قم، حسینیه آیت الله مرعشی نجفی - فاطمیه ۹۳ - ۴جلسه)

معرفی بحث:

دین، امری است که از هر زاویه‌ای که بدان نگریسته شود، زیبا است. اما اهل بیت(ع) از چه زاویه‌ای به دین نگاه می‌کنند. یکی از زوایه دیدگاهی که اهل بیت(ع) برای ما باز می‌کنند در این عبارت از مناجات شعبانیه نهفته است که می‌فرماید: «الهی هب لی کمال الانقطاع الیک؛ خدایا کمال انقطاع به سوی خودت را به من هدیه کن». رسیدن به این حد از وارستگی و عدم تعلق به دنیا بسیار زیبا است که بود و نبود عالم برای مؤمن یکسان باشد. حتی زیبایی و نهایت اخلاص هم به رسیدن به کمال انقطاع به سوی خدا بستگی دارد. فلسفه زندگی و بندگی هم چیزی جز رسیدن به کمال انقطاع به سوی خدا نیست. همه نعمت‌هایی که به انسان داده می‌شود؛ به حرمت کمال انقطاع، از انسان گرفته می‌شود مگر نعمت‌هایی که خودشان در مسیر انقطاع الی الله قرار گرفته باشند؛ مانند محبت اهل بیت(ع).

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت و ابعاد کمال انقطاع به سوی خدا

- زیبایی‌های دین از زوایای مختلف
- اهمیت زاویه دید
- ابلیس و ارائه زاویه دید غلط
- ضرورت اصلاح زاویه دید
- کمال انقطاع؛ یک زاویه دید عالی به دین
- ابعاد کمال انقطاع به سوی خدا
- کمال انقطاع؛ فلسفه تمام بلاها
- کمال انقطاع؛ فلسفه تمام زندگی و بندگی
- سختی‌ها؛ مقدمه‌ای برای کمال انقطاع
- ارتباط کمال انقطاع با ایام فاطمیه (س)
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۲

کمال انقطاع؛ زاویه دیدی درست در تحلیل زندگی

- بررسی آثار زاویه دید بر عملکردها
  - از زاویه درست بینی، مشغول امور مهم می شوی
  - دیدن منعم در نعمت؛ لازمه شکر نعمت
  - در زاویه دید غرب، چه چیزهایی از دست رفته است؟
  - اصلاح زاویه دید در امور مختلف
  - قدرت و تداوم در نگاه درست به مسایل
  - قدرت تغییر نگاه داشته باشیم
  - خطر اطلاعات درست ولی زاویه دیدهای غلط
  - جملات حضرت زهرا(س) در مورد زاویه دید اشتباه مردم
- تحلیل و زاویه دید حضرت علی(ع) از کل زندگی
- کمال انقطاع؛ زاویه دیدی درست در تحلیل زندگی
- مسیر زندگی انسان؛ بریدن به سوی خدا
- بررسی معنای کمال انقطاع
  - اتصال، مقدمه انقطاع است
  - پیوندهایی برای بریده شدن
  - حب اولیاء خدا؛ پیوندی که نیاز به بریدن ندارد
  - دنیا؛ محل اتصال به چیزهایی که باید از آنها برید
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

انقطاع؛ تفسیر کل زندگی و کل بندگی

- نگاه اسلام به یک حقیقت ولی از زوایای مختلف
- نیاز روحی انسان به تغییر و تنوع در مسایل معنوی
  - مجالس و عظم و ذکر؛ یکی از موارد تغییر روحیه
  - درك لحظه‌های خوب در مجالس ذکر
- کمال انقطاع؛ نگاهی به کل زندگی و بندگی
- کمال انقطاع؛ زاویه دیدی برای همه مردم و در تمام سطوح
- تفسیر زندگی؛ تلاش توأم با زجر برای رسیدن به ملاقات خدا
- برای کمال انقطاع، همه چیز را خواهند گرفت
- ضرورت مبارزه با نفس و بریدن از لذت‌ها
- جملات حضرت علی (ع) در مورد حقیقت دنیا
  - از چه چیزهایی باید ببریم؟
  - آشنایی بیشتر با اصل انقطاع
- بندگی؛ راهی برای بهره‌برداری بهتر از زندگی
- آخرت؛ جایزه‌ای برای زندگی خوب
- روایاتی در مورد انقطاع از دنیا
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۴

آثار انقطاع و راه‌هایی برای انقطاع

- پدیده‌ها از زوایای مختلف قابل تحلیل اند
- اسیر یک نگاه خاص نباشیم
- بررسی رنج از چند زاویه مختلف
  - خلق موجودی کامل شونده
  - شرایط و ویژگی‌های موجود کامل شونده
  - علاقه موجود کامل شونده به موارد سطحی و عمیق
  - رنج؛ بریدن از علاقه‌های سطحی
  - تولید ارزش افزوده
  - انسانیت؛ رنج کسیدن برای کامل شدن
- ضرورت تعلیم مبارزه با هوای نفس
- تئوریزه شدن هوای نفس در فرهنگ غرب
  - بردگی و رنج انسان در غرب
  - تمدن غربی، تمدنی بر پایه دلم می خواهد
- دنیا، جایی برای انقطاع
- خطبه پیامبر اکرم(ص) در مورد پذیرش حقایق عالم
- آثار انقطاع
- راه‌هایی برای خوب انقطاع پیدا کردن
  - باید خودمان از رنج بزرگتر شویم
  - توکل به خدا برای انقطاع

○ عشق به اهل بیت (ع) برای انقطاع

● روزه حضرت زهرا (س) و اشاره به روزه اسیری اهل بیت (ع)

موضوع: تمام زندگی برای کمال انقطاع است

دین؛ تصریحات و اشارات

(دانشگاه تهران - فاطمیه اول (اسفند) ۹۲ - ۳ جلسه)

معرفی بحث:

یکی از معرفت‌های کلیدی و مهم که کمتر در جامعه بدان پرداخته می‌شود و البته ضروری است که قبل از هر نوع معرفت و شناختی از دین، این نگاه و شناخت را از دین داشته باشیم، این است که دین ما، یک دین «اشاره» است. توجه به اشاره‌ای بودن دین، برای شناخت صحیح دین لازم است و حتی قبل از پرداختن به اصول و فروع دین، باید این شناخت را از دین داشته باشیم که در بسیاری از موارد تصریح نکرده و با اشاره، با ما سخن گفته است. کسی که سطحی‌نگر است، نمی‌تواند یک دین اشاره‌ای را عمیقاً درک و فهم کند و دچار انحراف خواهد شد. ضرورت و روش شناختن یک دین اشاره‌ای مانند دین اسلام و ذکر مستندات از اشاره‌ای بودن دین، مباحثی را در سه جلسه از استاد پناهیان به دست داده که به مناسبت ایام فاطمیه (س) و در جمع دانشجویان دانشگاه تهران ایراد شده است.

فهرست:

جلسه ۱

ضرورت شناخت اشاره‌ای بودن دین

- اولویت نگاه اشاره‌ای به دین
- آثار منفی نشناختن اشاره‌ای بودن دین
- نمونه‌هایی از اشاره در دین
  - آیات محکم و متشابه
  - عدم تصریح به ائمه هدی در قرآن
  - نیاز قرآن به تأویل و تفسیر
- اشاره‌ای بودن دین در کلام حضرت علی(ع)
  - چرا پیامبر اسلام رحمه للعالمین است؟
  - عدم پذیرش دین اشاره‌ای، باعث نابودی نمی‌شود
- اشاره‌ای بودن دین و امتحانات بعد از پیامبر(ص)
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

علائم یک دین اشاره‌ای

- اشاره و تصریح در قرآن کریم
- فرصت‌هایی در نتیجه اشاره‌ای بودن دین
- نفاق؛ از نتایج دین اشاره‌ای
- امکان گناه در دین اشاره‌ای
  - امکان خطا به دلیل وضعیت تکوینی
  - امکان خطا با مداخله‌های مستقیم خدا
- معیارهای جامعه خوب از نگاه دین اشاره‌ای
- دین اسلام؛ دین تعریضی نه تشریحی
- نمونه‌هایی از دین اشاره‌ای در قرآن کریم
- امکان تحریف شدن دین
- دین اشاره‌ای؛ مهلتی برای کفار و منافقین
- افزایش دقت‌های مؤمنین در دین اشاره‌ای
- روزه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

دین تعریضی؛ فرصتی برای همگان

- ابهام بندگان در مورد نظر خدا نسبت به خودشان
- زیبایی دین چگونه تأمین می‌شود؟
- ریشه‌های زیبایی عبد بودن
  - ابهام؛ محل زیبا شدن بندگی
- تقاضای رفع ابهام در ابتدای دینداری
- ویژگی‌های دین تعریضی؛ یک بررسی قرآنی
- دشواری‌های شفاف‌سازی
- مزیت‌های اشاره‌ای بودن دین
  - فرصتی برای رشد خوب‌ها
  - مهلتی برای خوب شدن بدها
- عوارض با اشاره کار کردن اولیاء خدا
- روضه حضرت زهرا(س)

فرهنگ ادب

(مشهد، حرم امام رضا(ع) - سال ۹۳ - ۴جلسه)

معرفی بحث:

ادب، از مفاهیم مظلوم و غریبی است که هنوز در فرهنگ ما جایگاه و اهمیت رفیع خود را به دست نیاورده است. مفهوم ادب می‌تواند ساختار فرهنگ و جامعه و روابط انسانی را اصلاح کند، بدون آنکه باری بر دوش دین و اعتقادات نهاده باشد. اگر چه مفاهیم خوب و والایی مانند علم، ایمان و محبت هم می‌توانند دارای آثار مناسبی در حد خود برای اصلاح فرد و جامعه باشند، اما ادب می‌تواند تمام ساختارهای اجتماعی و فردی را به خوبی و با دقتی مضاعف تنظیم نماید. از سبک زندگی، نحوه پوشش و گفتار، حیاء و ... گرفته تا مبارزه با هوای نفس و رعایت تقوی، همگی ارتباط وثیق و تنگاتنگی با ادب دارند. آشنایی با فرهنگ ادب موضوع مهمی است که در کنار مضجع نورانی علی بن موسی الرضا(ع)، در چهار جلسه مورد بحث و بررسی استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

جلسه ۱

مفهوم و جایگاه ادب

- آشنایی با مفهوم ادب
- چه مفاهیمی قسیم ادب هستند؟
- ادب، مفهومی در حوزه عمل
- اهمیت و جایگاه ادب در مقایسه با مفاهیم دیگر
  - مقایسه اهمیت ادب و علم
  - مقایسه اهمیت ادب و محبت
  - مقایسه اهمیت ادب و ایمان
- کثرت توصیه به ادب در مقایسه با سایر مفاهیم
- غربت مفهوم ادب
- ادب، وظیفه مهم مؤمن
- توجه به ادب در دعای ابوحمزه ثمالی
- ادب حرّ در کربلا
- ادب حضرت عباس (ع) و روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۲

فهرست کلی آداب

- رفتار خود را به دل خود نسپاریم
- رفتار مؤدبانه، رفتاری حساب شده و طبق مقررات
- رعایت ادب در ارتش
- ضرورت تربیت فرزندان طبق آداب
- حياء، یکی از پایه های ادب
- ادب، فسفه مناسب برای تمام رفتارهای انسان
- ادب، موضوعی انسانی
- نقد فرهنگ غرب در فاصله ای که از ادب دارد
- توصیف ادب در خطبه همام
- رعایت ادب در سبک زندگی
- رعایت ادب در پوشش
- رعایت ادب در زبان و گفتار
- رعایت ادب در روابط خانوادگی
- رعایت ادب گوش
- رعایت ادب چشم
- ادب واجب و ادب مستحب
- ادب چگونه منتقل می شود؟
- نقش بزرگترها و اهل علم در انتقال ادب
- اعتراف دشمن به ادب کودکان امام حسین (ع)

جلسه ۳

تناسب ادب و مبارزه با هوای نفس

- روش اصلی دین، تربیت بوسیله عمل است
- آثار و ویژگی های عمل در مقایسه با علم و ایمان
- با علم نمی توان کسی را تربیت کرد
- عمل منظم و طبق برنامه، علم و محبت را هم به دنبال می آورد
- تربیت بر اساس ادب، تربیتی مؤثر در محیط خانواده
- عمل توأم با برنامه و دستور، عملی رشد دهنده
- نظم، عنصر کلیدی ادب
- تمایل نفس انسان به فرار از آداب
- رعایت ادب، مأموریت اصلی انسان
- ضرورت مراقبت از نفس در سختی و راحتی
- زندگی با برنامه، مقدمه ای برای دیدن و مشاهده نفس
- اثر کنترل نفس بر افزایش قوت روحی
- ضرورت ادب به اولیاء خدا
- اشاره به روضه حضرت عباس(ع)

جلسه ۴

فرهنگ ادب، موضوعی مهم و اصلی

- خلاصه مباحث گذشته
- وضعیت نامناسب فرهنگ ادب در جامعه
- آثار ویژه ادب برای اصلاح جامعه
- ناتوانی قانون برای اصلاح جامعه
- نقش ادب در رعایت تقوا
- آثار ادب با توجه به روایات
- نقش ادب در نجات از فتنه ها
- ادب، موضوعی مهم و اصلی
- بررسی انواع ادب با توجه به روایات
- ضرورت رعایت ادب نسبت به اولیا خدا

اخلاص، یعنی بی هوا بودن (مسجد امام صادق (ع) – فاطمیه اول (اسفند) ۹۲ – ۳ جلسه)

معرفی بحث

اخلاص، مفهوم بسیار شیرینی در دین است که البته در مراودات دنیوی دارای اعتبار بالایی نیست و دیگران برای نیت یکدیگر در بسیاری از موارد، ارزش خاصی قائل نیستند. اخلاص دارای تعریف ویژه‌ای در برخی از روایات است و گذشته از آثار روحی و آثار اخروی، دارای آثار و نتایج عجیبی بر دیگر اعمال است و رابطه ویژه‌ای با تمام مفاهیم دین برقرار می‌کند. اخلاص ورزیدن در حوزه فردی و اجتماعی، علی‌رغم لذت و شیرینی زایدالوصفی که دارد، از سختی و دشواری هم بری نیست. تبیین دقیق معنای اخلاص و آثار و نتایج آن و حتی آثار دوست داشتن اخلاص و .....، مباحثی فشرده‌ای در موضوع «اخلاص، یعنی بی هوا بودن» را در ۳ جلسه شکل داده که به مناسبت ایام فاطمیه توسط استاد پناهیان تبیین و تشریح شده است.

فهرست:

جلسه ۱

شیرینی و حلاوت اخلاص

- بی‌ارزشی اخلاص در دنیا و تعاملات دنیوی
- اخلاص، عامل اصلاح بدی‌ها
- رابطه بدی و عدم اخلاص
- اصلاح بدی‌ها به مدد اخلاص
- رابطه خوبی‌ها با اخلاص
  - مراقبت از خوبی‌های وجدان خفه کن!
- آثار و نتایج دوست داشتن اخلاص
  - اصرار بر بدی، با اخلاص قابل جمع نیست
- شیرینی و زیبایی اخلاص
  - تبیین رابطه عشق و اخلاص
  - عشق، عمیق‌ترین و شیرین‌ترین مفهوم مطلوب انسان
  - چگونه عشق شدید به اخلاص منجر می‌شود؟
  - تاثیر اخلاص بر رابطه عاشق با دیگران
    - مخلص، معصیت نمی‌کند
    - مخلص، اشتباه نمی‌کند
- معنای حقیقی عدم اخلاص
  - ابعاد عدم اخلاص در خودخواهی و برای دیگران خواستن
- سردی ابتدایی در تمرین اخلاص
  - آیا اخلاص روابط اجتماعی را سرد می‌کند؟

○ لذت فردی از اخلاص

- سختی‌های اخلاص سیاسی و اجتماعی
- روضه حضرت زهرا(س)

موضوع: اخلاص، یعنی بی هوا بودن

جلسه ۲

آشنایی با حداقل اخلاص

- تأثیر شیرینی اخلاص بر تلخی بندگی
- تأثیر شیرینی اخلاص بر تلخی‌های زندگی
- تأثیر اخلاص بر شیرین شدن دین
- شیرینی دین و زندگی را چگونه می‌توان چشید؟
  - پیچیدگی به تصویر کشیدن اخلاص
  - آسیب نگاه کردن به دینداری‌های غیر مخلصانه
  - به اخلاص اولیا دین بیاندیشیم
  - تفاوت‌های شدت اخلاص
- معنای اخلاص در نگاه روایات
- کمترین حد اخلاص: صرف تمام طاقت در راه خدا
  - اخلاص؛ پُرکار کردن برای خدا
- شاخص اخلاص؛ بی‌ارزش دانستن عمل
- اثر اخلاص
  - ۱- سلامتی از همه گناهان
  - ۲- رقت قلب
    - بررسی معنای رقت قلب
    - نمونه‌های از رقت قلب اولیا خدا
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

اخلاص؛ ضرورتی برای جلب «نگاه خدا»

- اخلاص؛ مهمترین راه درک عظمت و کبریایی خدا
- ترجیح اخلاص بر عمل خوب
  - مشکلات خوب بودن ولی مخلص نبودن
  - حداقل اخلاص؛ صرف تمام توان در راه خدا
  - کار خوب، بدون اخلاص بی ارزش است
- افزایش نگاه خدا با افزایش اخلاص
  - نگاه نکردن خدا؛ بزرگترین عذاب الهی
  - با اخلاص، نگاه خدا را جلب کنیم
  - توجه به اخلاص؛ مقدمه درک مهربانی خدا
  - مخلص شدن؛ آغاز جدی شدن تعامل با خدا و با هستی
  - رابطه اخلاص و تقوا
- بررسی روایاتی در مورد اهمیت اخلاص
  - ارتباط اخلاص و قلب سلیم
  - اخلاص، ضرورتی برای پذیرش عمل
  - علامت فرد مخلص؛ دوست ندارد تحسین شود
  - غربت، یکی از سختی های عمل مخلصانه
  - رابطه اخلاص و ولایت
- روضه حضرت زهرا(س)

ذکر، راه اصلی کسب محبت خدا

(حسینیه حق شناس (ره) - شهادت امام باقر (ع) - سال ۹۳ - جلسه ۱)

معرفی بحث:

ما همواره با دو مسأله بسیار مهم و البته دشوار درگیر هستیم. ۱- چگونه محبت دنیا را از دل خود بیرون کنیم؟ ۲- چگونه محبت خدا را در دل خود افزایش دهیم؟ جنس محبت به خدا بسیار پرحرارت و پر لذت است، و به هیچ وجه با محبت به دنیا قابل جمع نیست. کسب محبت خدا در دل و بیرون کردن محبت دنیا از دل، نیز کار ساده‌ای نبوده و بسیار دشوار است. اما چگونه و با چه روشی می‌توان محبت خدا را کسب کرده و محبت دنیا را از دل بیرون کرد؟ در طرف مقابل هم این سؤال مهم و در خور توجهی است که محبت به دنیا و اسیر دنیا شدن چگونه محقق می‌شود؟ آیا داشتن دنیا و برخورداری از نعمت باعث آلوده شدن دل به حب دنیا است؟ آیا کسانی که نعمت کمتری از دنیا در دست دارند، دل بستگی کمتری به دنیا دارند؟

استاد پناهیان در این جلسه بصورت خلاصه به تبیین مهمترین و مؤثرترین راه کسب محبت خدا در پرداخته و «ذکر» را تنها عملی می‌دانند که می‌تواند بیشترین تأثیر را در به دست آوردن محبت خدا ایفا کند.

فهرست:

- دشواری کسب محبت خدا
- سخت بودن دل کندن از محبت دنیا
- راه کلیدی برای کسب محبت خدا چیست؟
- راه ساده‌ای که غالباً انجامش نمی‌دهیم
- راه افزایش حب دنیا چیست؟

○ آیا برخورداری از دنیا، مهمترین عامل افزایش محبت به دنیا است؟

○ آیا گناه کردن مهمترین عامل افزایش محبت به دنیا است؟
○ آیا نقد بودن دنیا و نسیه بودن آخرت، مهمترین عامل افزایش محبت به دنیا است؟

○ آیا نیاز ما به دنیا، مهمترین عامل افزایش محبت به دنیا است؟

- ذکر، اصلی ترین راه ورود محبت خدا به دل
- با یاد خدا می توان عاشق خدای ندیده شد
- ذکر، یاد و مرور مکرر؛ عامل اصلی افزایش محبت
- برای ذکر خود برنامه داشته باشیم
- نقدی بر علم اخلاق مصطلح
- علم و علوم دینی هم نباید مانع یاد خدا باشند
- بین الطلوعین، بهترین زمان برای یاد خدا
- روضه اسارت امام باقر(ع) بعد از واقعه عاشورا

فرهنگ دعا

(مسجد دانشگاه تهران - نیمه شعبان - سال ۹۳ - اجلسه)

معرفی بحث:

یکی از اقدامات لازم برای تغییر نهایی عالم و ظهور امام زمان (عج) و رفع ظلم ظالمان، گامی است که معمولاً از برداشتن آن غافلیم. کار مهم و تأثیرگذاری که متأسفانه غالب مردم از آن غافل اند و خسروانی دارد که جبرانش ناممکن است. «دعا» همان اقدام مهم برای نزدیک شدن ظهور و رفع ظلم است که کمتر سراغش را می‌گیریم و مظلومان را از آثار بسیار ویژه‌ای که دارد، محروم می‌کنیم. کسی که دعا می‌کند، نظر خودش را البته با تمنا به بارگاه ربوبی عرضه می‌دارد. کسی که دعا می‌کند، می‌داند نظرش مهم است و خودش را آدم فرض کرده است. ضرورت دعا و آثار آن، موضوع اصلی سخنرانی استاد پناهیان در این جلسه است.

فهرست:

- دعا، اقدام مهمی که از آن غافلیم
- کسی که دعا نمی‌کند، شایسته دوزخ است
- دعا برای فرج، یکی از مهمترین اقدامات برای نزدیک شدن ظهور
- ضرورت دعا برای رفع ظلم
- علت دعا نکردن چیست؟
- معنای دعا، اعلام نظر خود همراه با تمنا
- ابعاد روانشناختی دعا
- دعا، مهمترین اسلحه مؤمن
- کسی که دعا می‌کند، خودش را آدم فرض کرده

● دعا نکردن، علامت چیست؟

- متکبر بودن
- خود را بی تأثیر دانستن
- جدی نگرفتن قدرت خدا در زمین

● دعا، پذیرش سنت الهی در زمین

خاطراتی از فرمانده گردان تخریب (بهشت زهرا(س)، سالن دعای ندبه - سال ۹۳ - جلسه ۱)

معرفی بحث:

رزمندگان گردان تخریب، از نگاه گردان‌های دیگر افراد ویژه و متفاوتی محسوب می‌شدند. معمولاً رزمندگان گردان تخریب بسیار مشکل‌پسند بودند و فرمانده آن‌ها می‌بایست ویژگی‌های ممتازی داشته باشد تا مورد پذیرش قرار بگیرد؛ ویژگی‌های ممتازی که در شهید دین‌شعاری تجلی یافت و او را تبدیل به فرماندهی بسیار محبوب کرد. برخی از ویژگی‌های شهید دین‌شعاری در این جلسه مورد اشاره حجت الاسلام پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

- متفاوت بودن رزمندگان گردان تخریب
- شهید دین‌شعاری، تجسم فضایل
- برخی از ویژگی‌های مهم شهید دین‌شعاری
  - جنگ و جهاد
  - نشاط و سرزندگی
  - گریه‌های مخفیانه و معنویت پنهان
  - مجاهدت‌های ویژه
  - تقوای مالی

طلبه و دفاع مقدس؛ خاطرات (بهشت زهرا(س)، سالن دعای ندبه - سال ۹۳ - اجلسه)

معرفی بحث:

شهید محسن و شهید ابوالفضل به عنوان دو بسیجی که درس طلبگی هم می خواندند، خاطراتی بسیار ویژه و شنیدنی دارند که حجت الاسلام پناهیان در این جلسه به نقل برخی از خاطرات خود با این دو یار سفر کرده، پرداخته اند.

فهرست:

- خاطره‌ای از حمله عراق به ایران و آغاز جنگ تحمیلی
- شهید محسن و علاقه به شهادت
- خاطراتی از شهید محسن و شهید ابوالفضل
- ضرورت هوشیاری طلبه در مورد دین نابجا و دین جابجا

نگاهی به توکل

(مهدیه تهران - شهادت امام جواد(ع) - سال ۹۳ - جلسه)

معرفی بحث:

توکل، یکی از مفاهیم مهم در دین است که می‌تواند دنیا و آخرت را آباد نماید. توکل اگر چه یک عمل قلبی است ولی می‌توان آن را با تمام کارهای روزمره همراه کرد و از آثار توکل بر خدا بهره‌مند شد. آسیب عدم توکل به خدا آن چنان زیاد است که اگر کسی به غیر خدا امید ببندد، به همان واگذار می‌شود. بررسی مختصر برخی از جوانب توکل به خدا، امری است که در این جلسه مورد توجه استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

- سنّ امام جواد(ع)، محل امتحان مهم شیعیان
- مفهوم با عظمت توکل در بیان امام جواد(ع)
- مقام توکل، مقامی بسیار رفیع
- قدرت اولیاء خدا ریشه در توکل دارد
- ضرورت توکل در امور مختلف زندگی
- آسیب‌های عدم توکل به خدا
- اصلاح دنیا و آخرت با توکل
- به ابزار و افراد دل نبندیم
- توکل، عملی قلبی
- عدم توکل، قطع کردن رابطه با خدا
- توکل به خدا در عرصه سیاست و اجتماع
- روضه امام جواد(ع)

شکر، راه آسان شدن زندگی و بندگی (حسینیه حق شناس (ره) - شهادت امام جواد(ع) - سال ۹۳ - اجلسه)

معرفی بحث:

گاهی آنچنان درگیر رفع مشکلات دنیوی یا غیردنیوی می‌شویم که زندگی و بندگی را بسیار دشوار تصور می‌کنیم، در حالی که نه زندگی دشوار است و نه بندگی. خداوند برای بنده خودش سختی نمی‌خواهد و راه رسیدن به زندگی خوب و بندگی خوب، بسیار هموار است. برای ساده شدن زندگی و بندگی یک راه بسیار شیرین و آسان وجود دارد، راهی که کمک می‌کند تا موانع حرکت خود در دنیا و موانع رشد روحی و معنوی خود را به آسانی از پیش پا برداریم. این راه شیرین و آسان، همانا شکر است. کسی که در تمام شرایط خدا را شاکر است، محبت و توکلش به خدا افزایش پیدا می‌کند و منافع دنیوی و اخروی بسیاری کسب می‌کند.

فهرست:

- آیا زندگی و بندگی دشوار است؟
  - خدا، زندگی و بندگی را سهل گرفته است
- رفع موانع زندگی و بندگی
  - سختی‌های قشنگ حذف نمی‌شوند
  - ویژگی‌های سختی‌های قشنگ
  - ما هیچ مانعی برای تقرب به خدا نباید داشته باشیم
  - راه خدا، استرس ندارد
- شکر؛ راه آسان شدن زندگی و بندگی
- نتیجه شکر خدا

○ افزایش محبت به خدا

○ افزایش حسن ظن به خدا

○ برداشته شدن موانع دنیوی و اخروی

○ کسب صفای روح

● **ضرورت شکر نعمت‌های همگانی و همیشگی**

● **نتیجه ناشکری**

● **تعبیر امام جواد(ع) در مورد شکر**

● **روضه امام جواد(ع)**

شرحی بر خطبه شعبانیه (هیئت شهدای گمنام - سال ۹۲ - اجلسه)

معرفی بحث:

ماه مبارک رمضان، فرصتی استثنایی برای عبادت، اصلاح اخلاق و رشد معنوی است. پیامبر اکرم(ص) در خطبه‌ای که قبل از شروع ماه مبارک رمضان ایراد فرمودند و به خطبه شعبانیه معروف گردید، ترسیم دقیق و زیبایی از این ماه داشتند که مروری بر این خطبه می‌تواند تأثیر روحی و معرفتی ویژه‌ای برای کسانی داشته باشد که طالب‌اند با آمادگی بیشتری وارد فضای نورانی ماه مبارک رمضان شوند.

فهرست:

- خطبه شعبانیه؛ آداب ماه مبارک رمضان در بیان پیامبر اکرم(ع)
- ماه مبارک رمضان، زمانی جدا از تمام زمان‌ها
- تغییر برنامه و سبک زندگی در ماه رمضان
- ضرورت برنامه داشتن برای ماه رمضان
  - شرکت در جلسات معنوی
  - قرائت قرآن
  - ویژگی‌های جلسات قرآن، دعا و مناجات
- شرح خطبه شعبانیه
  - اقبال ماه مبارک رمضان به مردم
  - اغتنام فرصت‌ها در ماه مبارک رمضان
  - برکت در ماه رمضان
  - بخشوده شدن گناهان

- فضیلت ماه رمضان
- اکرام انسان در این ماه
- یادآوری روز قیامت با تشنگی و گرسنگی
- دوری از گناهان چشم، گوش و زبان
- افطاری دادن
- اصلاح اخلاق
- رأفت به زیردستان
- صله ارحام
- ورع از محارم الهی
- روضه حضرت علی(ع)

نگاهی به روحیه تقوا

(مسجد جامع بازار - محرم ۹۱ - ۷ جلسه)

معرفی بحث:

تقوا یکی از کلیدی‌ترین مفاهیمی است که در قرآن کریم مورد توجه مکرر قرار گرفته است. خداوند متعال به جای اینکه مدام ما را به رعایت فهرست بلندی از خوبی‌ها دعوت کرده و از بدی‌های متعدد، باز بدارد؛ به رعایت تقوا دستور داده است. با تقوا است که می‌توان همواره تمام خوبی‌ها را در نظر داشته و از تمام بدی‌ها دوری کرد. تقوا، به معنای مراقبت از رابطه با خدا؛ دارای مختصات، کارکردها و نتایجی است که در نتیجه ارتباطی که با خدا دارد؛ با تمام خوبی‌های و خوب بودن‌های امروزی متفاوت است. مختصاتی مانند مراقبت‌ها، ترس‌ها و محبت‌هایی که در تقوا و به همراه تقوا است. کارکردها و نتایج تقوا نیز بر ابعاد مختلف زندگی انسان تأثیر مستقیم می‌گذارد. در کنار شناخت ابعاد مختلف تقوا، آشنایی با گروه‌های اصلی بی‌تقواها، مجموعه بحث‌های عالمانه‌ای را شکل داده است که استاد پناهیان در این جلسات به تبیین بیشتر آن پرداخته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت، کارکرد و معنای تقوا

● اهمیت تقوا

- تأکید ویژه قرآن بر تقوا
- دعوت به تقوا؛ جایگزین یکسری از بایدها و نبایدها
- حضور پررنگ و محوری خدا برای رعایت تقوا
- ترس از خدا؛ ترسی آرامش‌زا

● کارکرد تقوا

- تقوا؛ عامل کاهش خطاها و لغزش‌ها
- زندگی در سایه تقوا؛ عامل نگاهداری و مراقبت شدن توسط خدا
- ارتباط با خدا و کسب خوبی‌ها در سایه تقوا
- تقوا؛ فراتر از خوبی و خوب بودن
- ارزش خوبی‌ها در گرو ارتباط با خدا
- تقوا؛ عامل بازدارندگی از بدی‌ها
- اولویت رعایت تقوا بر رعایت فهرستی از خوبی‌ها و بدی‌ها
- بی‌تقوایی؛ یکی از عوامل مشکلات دنیوی

● معنای تقوا

- بنا بر مراقبت از رابطه با خدا داشته باشیم
- تقوا؛ حفظ و مراقبت از رابطه با خدا
- تقوا؛ واژه‌ای کلیدی در قرآن

○ عاقبت کسانی که بنا بر تقوا نداشته‌اند

● روزه حضرت زینب(س) و روزه اسارت اهل بیت(ع)

موضوع: نگاهی به روحیه تقوا

جلسه ۲

سرّ دعوت به تقوا و نه دعوت به خوب بودن

● تأکید قرآن بر تقوا به جای تأکید بر خوبی‌ها

○ روحیه تقوا؛ مطالبه پروردگار عالم

○ خوب بودن؛ وسیله رسیدن به تقوا

○ خوب بودن منهای تقوا؛ فریبی بزرگ

● سرّ دعوت به تقوا و نه دعوت به خوب بودن

○ بررسی انگیزه‌های مختلف در انجام کار خوب

▪ جلب منفعت، رضایت دیگران و ...

▪ کم و حداقلی بودن انگیزه‌های خوب بودن

○ تنها انگیزه رعایت تقوا؛ حفظ رابطه با خدا

○ ارزش بیشتر تقوا نسبت به خوب بودن صرف

○ انگیزه‌های مختلف در احترام گذاشتن به قانون؛ بررسی یک مثال

موردی

● معنای مراقبت از رابطه با خدا

○ ترس و محبت؛ عناصر مختلف مراقبت

○ معنای ترس برای مراقبت کردن از چیزی

○ معنای محبت در مراقبت کردن

● ضرورت عمده کردن تقوا در روابط مختلف انسانی

● روضه حمله دشمن به خیمه‌های امام حسین (ع)

جلسه ۳

بررسی عناصر و مختصات تقوا

● مروری بر مباحث جلسات قبل

○ تقوا؛ خوب بودن برای ارتباط با خدا

○ دشواری توجه همزمان به همه خوبی‌ها

● تقوا؛ عاملی فراگیر برای کسب همه خوبی‌ها

○ با کسب تقوا، می‌توان همه خوبی‌ها را به دست آورد

○ تأثیر روحیه تقوا بر زوال بدی‌ها و کسب خوبی‌ها

● شناخت مختصات تقوا

● بررسی معنای مراقبت

○ عناصر ترس و محبت در مراقبت

○ تأثیر محبت بر مراقبت

○ رابطه ترس و مراقبت

○ تأثیر ترس از روز حساب و کتاب بر مراقبت بیشتر

○ تأثیر ویژه ترس بر کسب تقوا

○ ترس شدید؛ حاصل شوق

○ ترس؛ اصلاح‌گر رویه مؤمنان

● از چه چیزهایی باید مراقبت کرد؟

○ مراقبت؛ یعنی حرکت در میدان مین

● روضه اسارت اهل بیت(ع)

جلسه ۴

ثمرات مراقبت

● مروری بر مباحث گذشته

○ حضور توأمان شوق و خوف در تقوا

● کارکردهای ترس از خدا

○ ترس از خدا و برای خدا؛ آرامش دهنده است

○ ترس از خدا؛ عامل بالاترین ضریب امنیتی برای انسان

○ ابهت و صلابت مؤمن در نگاه دیگران در نتیجه ترس از خدا

○ ترس؛ یکی از عناصر اساسی تقوا

○ اگر کسی از خدا نترسد، از همه می‌ترسد

○ زیبایی‌های ترس از خدا

○ تأثیر ترس از جهنم در شیرینی مناجات

○ افزایش امنیت خاطر؛ نتیجه ترس از خدا

○ بر حذر داشتن و ترساندن در تقوا در کلام امام سجاده (ع)

● ثمرات مراقبت از رابطه با خدا

○ فهم و توجه به مکر شیطان و بیدار شدن

○ خوب بودن به علاوه همراه با خدا بودن

○ خوب بودن بدون خدا؛ فایده‌ای ندارد

○ وابستگی مدام انسان به خدا

○ تأثیرگذار دانستن خدا بر تمام نتایج

- ارزش پیدا کردن کسی که مراقبت می کند
- مراقبت و تقوا؛ زمینه ساز پشتیبانی شدن توسط خدا
- کسب بصیرت و خوش فهمی بوسیله مراقبت و تقوا
- تأثیر بصیرت بر شناخت توصیه های شیطان
- لذت بیشتر بردن با تقوا
  - کم و اندک بودن لذت دنیا
  - کم لذت بردن از دنیا؛ راه رسیدن به لذت همیشگی و عمیق تر دنیوی
  - مثال: کسی که نگاهش را رها کرد، دیگر لذت نمی برد
  - از بی تقوایی و لذت های کم توبه کنیم
- روضه اسارت امام سجاد(ع) و حضرت زینب(س)

جلسه ۵

تأثیر تقوا بر رابطه با خدا

● آثار مراقبت

○ برقراری رابطه با خداوند در متن مراقبت

● پیچیدگی و سختی‌های ارتباط با خدا

● مراقبت و تقوا؛ شرط هدایت

○ روحیه مراقبت داشته باشیم

○ مادرها و روحیه مراقبت از فرزند

○ روحیه مراقبت با اطاعت از خدا فرق دارد

● تقوا، روحیه‌ای که باید حاصلش کرد

○ نقش روحیه در کارهای مختلف دنیا (درس، کار و ...)

○ بدون روحیه مراقبت، نمی‌توان خدا را فهمید

● ارتباط با خدا؛ فقط از راه تقوا

○ اثر تقوا بر شکوفایی استعدادها

○ دعوت قرآن به تقوا (نه به خوبی‌ها)

● تقوا؛ فراتر از اخلاق

○ بررسی روایت انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق

○ ضعف فیلم‌ها در توجه به تقوا

○ تقوا؛ انجام کار خوب، فقط به نیت رضایت خدا

○ به خاطر یک کسی باید خوب بود

● روضه تنهایی و غربت امام حسین (ع) در ظهر عاشورا

جلسه ۶

آثار عادت به رعایت تقوا

- **تأثیر عادت‌ها بر تغییر ذائقه و روحیات انسان**
  - تأثیر منفی خو گرفتن به عادت‌های بد
- **اهمیت عادت به تقوا**
  - روحیه خود را با عادات بد خراب نکنیم
  - تقوا؛ مراقبت از رابطه با خداوند متعال
  - کسب نور و رحمت در سایه عادت به تقوا
- **عادت به گناه؛ عامل توبه نکردن**
- **عادت کردن به رعایت رضایت خدا**
  - نگاه ویژه خدا به کسی که عادت کرده به رعایت نظر خدا
  - تنظیم همه کارها از روی تقوا و عامل عادت کردن به آن
- **شیرینی حاصل از تقوا در زندگی خانوادگی**
  - زن باید مراقب شوهرداری خودش باشد
  - مراقبت یعنی تقوا
- **از توصیه به تقوا چه کسانی ناراحت می‌شوند؟**
  - تأثیر گناه بر مغرور شدن به خود
  - رابطه گناه کردن و بی‌شخصیت شدن
  - قیافه گرفتن، سرپوشی بر بی‌شخصیتی گناهکار
  - بی‌تقوا، بی‌عزت است

- استقبال فرد با تقوا از تذکر به تقوا
- تذکر به تقوا؛ یعنی توجه دادن به خطری که فرد متوجه آن نیست
- ناراحتی منافق از توصیه به تقوا
- روضه حمله به خیمه‌های امام حسین (ع)

جلسه ۷

شناخت بی تقواها

• مروری بر مباحث گذشته

- تقوا؛ روحیه‌ای همیشگی برای مراقبت کردن از رابطه با خدا
- مراقبت در تقوا؛ مراقبت از چه چیزهایی است؟

• بی تقواها چه کسانی هستند؟

- ۱- کسانی که اهل هیچ مراقبتی و مراعاتی نیستند (افراد هرزه)
- ۲- کسانی که رابطه با خدا را مراقبت نمی‌کنند ولی رابطه با دیگران را مراقبت می‌کنند

- خطر بیشتر این گروه نسبت به گروه اول
- مثال عمده و تاریخی: عبدالله بن عمر نمونه‌ای از این گروه در بیعت با حجاج ثقفی
- مثال جزئی: رعایت همسایه‌ها و عدم رعایت خدا
- ما رابطه خود را با افراد بد به هم نمی‌زنیم ولی با خدا راحتی به هم می‌زنیم

- ۳- کسانی که خدا مراعات می‌کنند ولی بد مراعات می‌کنند

- رعایت کردن‌های دل‌بخواهی
- خطر بیشتر این گروه نسبت به گروه‌های قبل
- مثال تاریخی از این گروه در دوران امام علی (ع)
- یارانی که بیعت می‌کردند ولی خوب کمک نمی‌کردند

- غربال آخر الزمان شیعیان برای تصفیه این گروه
- ابلیس هم خدا را مراعات کرد ولی یکی در میان
- پیچیده شدن مراقبت از رابطه با خدا در فرآیند امتحانات قبل از ظهور

- درست تقوا داشته باشیم
- بین اوامر خدا گزینش نکنیم
- ضرورت تقوای سیاسی در جامعه
- حب مقام، عامل سقوط در امتحانات آخر الزمان

• رابطه تقوا و ایمان

- کسی که روحیه تقوا دارد، ایمانش هم درست است
- کسی که روحیه تقوا ندارد ایمان هم نمی آورد
- تقوا؛ شرط ایمان و هدایت
- اهل تقوا؛ ایمان به غیب دارند
- بی تقوایی به کجا خواهد کشید؟

• روضه حضرت زهرا(س)

سبک زندگی شهیدان

(مسجد جامع بقیه الله (ع) - سال ۹۲ - جلسه)

معرفی بحث:

محور سخن سبک زندگی شهداست. در این باره به چند نکته باید اشاره کرد اول زمینه‌های که شهدا را به چنین سبکی از زندگی رهنمون کرد، دیگر این که چرا شهدا چنین شیوه‌ای را در پیش گرفتند و جبهه و دفاع مقدس چه تأثیری بر آنها می‌گذاشت. و نکته آخر ارائه نمونه‌ها و مصداق‌هایی از سبک و شیوه رفتار و حالات آنها.

استاد پناهیان تشریح می‌کند که در اوایل دفاع مقدس شرایط جامعه مساعد و هماهنگ با فرهنگ جهاد و جنگ نبود و رزمندگان به وسیله عده زیادی شماتت و تمسخر می‌شدند. بلکه اساساً راه امام خمینی(ره) و انقلاب نزد بسیاری در مظان شک و تردید قرار داشت، چه رسد به موجه بودن جان و جوانی در این راه. در چنین فضایی مشاهده می‌شد کسانی که پا در میدان دفاع مقدس می‌گذارند و مدتی را در میادین جهاد به سر می‌برند، چنان تحولی می‌یابند که زندگی کاملاً متفاوتی را بر می‌گزینند و بدون این که نیاز به آموزش‌های عمیق و گسترده باشد، تعالیم اسلام به بهترین وجه در رفتار و حالاتشان تجلی می‌یافت.

استاد پناهیان توضیح می‌دهد که «شهادت طلبی» علت اصلی تحول شهدا بود. سپس در ضمن ارائه نمونه‌هایی عینی از رفتار و نگرش شهدا به توضیح این عامل می‌پردازد. ایشان تبیین می‌نماید که چگونه شهدا با مطالبه شهادت، بهترین زندگی را برای خود رقم زدند و تعالیم اسلام و انقلاب را به جامعه آموزش دادند و ثابت کردند راه امام خمینی(ره) و انقلاب، حق است.

فهرست:

● **تأثیر جبهه و دفاع مقدس در حالات و رفتار رزمندگان**

- رفتار درست رزمندگان، مؤید راه امام و دفاع مقدس
- تربیت رزمندگان و ملت در دفاع مقدس
- شهدا، معلمان ولایت فقیه به مردم

● **علت تحول شهدا**

- آیا سبک زندگی با آموزش درست می شود؟!
- زندگی درست، فقط با شهادت طلبی ممکن است

● **نمونه هایی از سبک زندگی شهدا**

- رفتار رزمندگان، شرح خطبه متقین
- تواضع نسبت به والدین، همسایگان و ...
- دوری شهدا از رفاه زدگی و راحت طلبی
- مراقبت از دل در برابر شیرینی های دنیا
- تنها بدی شهدا، اندوه شدید ما در فراغ آنها

● **روضه حضرت علی اکبر(ع)**

دینداری؛ مشتاقانه یا منفعلانه

(حسینیه شهدای بسیج - شهادت امام صادق(ع) ۹۱-اجلسه)

معرفی بحث:

امروزه، به دلیل رونق دین و معنویت، انواع مختلف دینداری وجود دارد. دینداری‌هایی که بعضاً در مقابل یکدیگر تعرف شده و با هم تناقض دارند. یکی از این انواع، دینداری مشتاقانه و دینداری منفعلانه است. هریک از این دو نوع دینداری، دارای ویژگی‌ها و نتایجی هستند که بررسی این موارد در این جلسه مورد توجه استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

- **زمانه ما، زمان انواع مختلف دینداری**
  - دوران توجه به دین و رونق معنویت
  - شباهت دوران ما و عصر امام صادق(ع)
- **دینداری مشتاقانه و منفعلانه؛ دو نوع دینداری مختلف**
- **تعریف و ویژگی‌های دینداری منفعلانه**
  - ۱. دینداری در اثر جبر محیط و از سر ناچاری
  - ۲. دینداری از روی بی‌میلی و تحمل کردن خدا و دین
  - ۳. دینداری بدون لذت
- **آثار منفی دینداری منفعلانه**
  - ۱. بی‌دینی در اولین فرصت ممکن
  - ۲. فراموش کردن دین
  - ۳. متنفر کردن دیگران از دین

○ ۴. فاصله گرفتن از حقیقت دین

● **ویژگی‌ها و آثار دینداری مشتاقانه**

○ ۱. لذت بسیار بالا در اثر دینداری

○ ۲. جذب دیگران به دین

○ ۳. دوری از انانیت

● **دینداری مشتاقانه در محبت به اهل بیت (ع)**

● **اشاره به روضه امام صادق (ع) و روضه امام حسین (ع)**

کودکی خود را حفظ کنیم

(حسینیه شهید همت - شهادت امام صادق (ع) - سال ۹۱ - جلسه)

معرفی بحث:

ما از دوران کودکی و احساسات و روحیات آن دوران، می‌توانیم درس‌های فراوانی برای تمام زندگی بگیریم. کل زندگی ماکت بزرگتری از دوران کودکی است و ضروری است که آن احساس نیاز به بزرگتر و امنیت خاطر در آغوش بزرگتر خود را در تمام زندگی فراموش نکنیم، با این تفاوت که پدر و مادر دوران کودکی ما، جای خود را به خدا و اولیاء خدا می‌دهند ولی ما همان کودکی هستیم که هیچگاه از بزرگتر خود بی‌نیاز نمی‌شویم. آشنایی با شباهت‌های دوران کودکی به دوران بزرگسالی، تجربه شیرینی را برای انس گرفتن با خدا و دوستان خدا ایجاد می‌کند که اگر آن‌ها درست بشناسیم همیشه سعی می‌کنیم از پناهگاه امن خدا دور نشویم و خود را مانند کودک بی‌پناهی بدانیم که یک لحظه هم طاقت دوری از بزرگترش را ندارد.

فهرست:

- نیاز کودک به امنیت خاطر
- الگوبرداری از دوران کودکی برای تمام زندگی
- دوران بزرگسالی و کسب امنیت خاطر با خدا
- امام، مهمترین پناهگاه مردم
- نقش امام در جبران کوتاهی‌ها
- کودکی خود را نابود نکنیم
- ضرورت ارتباط مستمر با خدا و ولی خدا
- روضه کودکان امام حسین (ع)

برکت (۱)

(طبی، مرقد امامزاده حسین(ع) - ولادت امام رضا(ع) ۹۱ - جلسه)

معرفی بحث:

برکت مفهومی مهم است که در فرهنگ ما مورد غفلت واقع شده است. مفهومی که بر نتیجه عمل انسان مترتب شده و در اختیار خداوند متعال است. برکت، مفهومی قرآنی است که می‌تواند بر علم، عمل، دارایی و ... اثر گذاشته و نتایج بسیار بیشتری را ثمر دهد. برای برخورداری از برکت دو معیار اصلی، ایمان و تقوا نقش ویژه‌ای دارند و البته برای برکت یافتن امور باید برنامه‌ریزی و دعا کرد.

فهرست:

- چگونه می‌توان بهشت دنیایی را تجربه کرد؟
- برکت، عامل ایجاد بهشت دنیایی
- آیاتی در مورد برکت
  - برداشته شدن اثر عمل دشمن
  - برکت داشتن خون شهید
- برکت در نسل سادات
- بی‌برکت بودن، نوعی جهنم در این دنیا
- اهمیت برکت در مقایسه با منفعت
- عوامل برکت
  - ۱. تقوا
  - ۲. صدقه
  - ۳. حسن خلق

○ ۴. از خود گذشتگی در خدا

○ ۵. نیت خوب داشتن

○ ۶. ولایت، عامل برکت در جامعه

● ابعاد سیاسی و اجتماعی برکت

● برکت در نسل و اولاد

● برکت در نظام جمهوری اسلامی

برکت (۲)

دانشگاه امام صادق (ع) - فاطمیه ۹۳ - جلسه ۱

معرفی بحث:

برکت مفهومی مهم است که در فرهنگ ما مورد غفلت واقع شده است. مفهومی که بر نتیجه عمل انسان مترتب شده و در اختیار خداوند متعال است. برکت، مفهومی قرآنی است که می‌تواند بر علم، عمل، دارایی و ... اثر گذاشته و نتایج بسیار بیشتری را ثمر دهد. برای برخورداری از برکت دو معیار اصلی، ایمان و تقوا نقش ویژه‌ای دارند و البته برای برکت یافتن امور باید برنامه‌ریزی و دعا کرد.

فهرست:

- برکت، مفهومی مهم ولی مغفول
- برکت؛ اثری که خدا به عمل می‌دهد
- برکت، می‌تواند کمیت پذیر شود
  - ضعف انسان از محاسبه تمام متغیرها
  - ورود به برخی مفاهیم روانی در علم مدیریت
- ضرورت تحقیق و مطالعه در مورد برکت
- بررسی آیاتی در مورد برکت
  - تقاضای حضرت مسیح برای برکت داشتن
- برکت ویژه وجود حضرت زهراء
- تحلیلی در مورد مفهوم فقر
- نگاه درستی به فقر و ثروت داشته باشیم
  - آثار و نتایج سوء فقر در بیان روایات

- ایمان و تقوا؛ راه کسب برکت
- اثر رضایت الهی در برکت یافتن زندگی
- روزه حضرت زهرا(س)

موضوع: برکت (۳)

ولایت و سیاست

باورهای دشوار

(بیت رهبری - محرم ۹۳ - جلسه)

معرفی بحث:

یکی از باورهای دشوار، باور فضیلت ولیّ خداست. در نقطهٔ مقابل فضیلت ولیّ خدا، پذیرش رذالت دشمنان خدا هم سخت است. یعنی هم باور اینکه یک انسان در اوج خوبی باشد و هم باور اینکه یک انسان در نهایت رذالت باشد، سخت است. در این میان و برای بررسی اینکه چه مقدار شأن والای اهل بیت(ع) را پذیرفته‌ایم توجه به این نکته ضروری است که اگر فقط گاهی در خانهٔ اهل بیت(ع) برویم، معلوم نمی‌شود عظمت اولیاء خدا را پذیرفته‌ایم. در نقطه مقابل، بعضی‌ها دشمنان خدا را باور نمی‌کنند و از لبخند دشمن فریب می‌خورند. کربلا یکی از مهمترین موقعیت‌ها برای آشنایی با رذالت دشمن است. آشنایی با باورهای دشوار در مصادیقی مانند دشمن و شناخت عمق رذالت آنها با نگاهی تطبیقی به جریان‌های امروزی جامعه اسلامی و بررسی تحلیلی تاریخی آن، بحثی را شکل داده که در حسینیه امام خمینی(ره) و در محضر مقام معظم رهبری ایراد شده است.

فهرست:

- دو مورد مهم که باورمند شدن به آنها دشوار است:

○ ۱- فضیلت اولیاء خدا ۲- رذالت دشمنان خدا

- همیشه در خانهٔ اهل بیت(ع) برویم

- دشواری باور رذالت اشقیاء و دشمنان خدا

- مخلد بودن بعضی‌ها در عذاب جهنم

- نمایش رذالت جبهه باطل در کربلا

○ کربلا باور شخصیت‌های رذلی مثل شمر را تسهیل می‌کند

○ کربلا سرعت افزایش رذالت در برخی افراد را نشان می‌دهد

○ چه کسی امام حسین (ع) را کشت؟

- «باور کردن دشمن» مقوله‌ای ضروری برای جامعه دینی
- دشمن باید از مؤمن خوف داشته باشد
- نمونه‌هایی تاریخی در ضرورت باور به خباثت دشمن
- آشنایی با آدم‌های اشعث‌مآب و اشعری‌مآب
- کربلا امت اسلامی را از ساده‌اندیشی بیرون می‌آورد
- دشمن‌شناسی آثار تربیتی دارد
- ساده‌لوحی در دشمن‌شناسی و فریب خوردن از دشمن
- روضه حضرت عباس (ع)

ریشه های ولایت پذیری و ولایت گریزی (هیئت نور - محرم ۹۳ - ۱۳ جلسه)

معرفی بحث:

چون انسان موجود پیچیده‌ای است، برنامه تعالی او هم از پیچیدگی‌های خاصی برخوردار خواهد شد. پیچیدگی روح انسان باعث می‌شود دین هم به عنوان برنامه زندگی او دارای پیچیدگی شود. درک یک دین پیچیده نیز مستلزم فهم بسیار عمیقی است. چنین دینی دارای قسمت‌های پیچیده‌تری هم هست که می‌توان از «ولایت» به عنوان پیچیده‌ترین و پررمز و رازترین بخش دین یاد کرد. علی‌القاعده پیچیده‌ترین بخش دین باید با ارزش‌ترین مفهوم دین هم باشد. پیچیدگی ولایت نتایج بسیاری دارد، مثلاً ولایت‌مداری یا ولایت‌نداری را نمی‌توان با برخی معیارهای ظاهری، بررسی کرد. بررسی دقیق‌تری موضوع محوری ولایت و آشنایی با ریشه‌های ولایت‌مداری و ولایت‌گریزی، دغدغه مهمی است که استاد پناهیان در سیزده جلسه به مناسبت محرم ۹۳ به آن پرداخته و ابعاد مهمی از آن را مورد بررسی قرار داده‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

پیچیدگی و اهمیت ویژه ولایت

- پیچیدگی روح انسان
- پیچیده بودن دین و برنامه تعالی انسان
- ولایت؛ با ارزش ترین و پیچیده ترین بخش دین
- روایتی در مورد ارزش و جایگاه ولایت
- در مورد ولایت، رخصتی داده نشده است
- توجه به بعد زیبایی شناختی ولایت
- زیبایی محبت به حضرت علی (ع)
- جایگاه نهان دل برای پذیرش ولایت
- پنهان و پیچیده بودن ولایت مداری و ولایت نداری
- نمونه هایی از پنهان بودن ولایت در تاریخ اسلام
- کربلا؛ جایگاهی برای شناخت ولایت مداری و ولایت نداری
- کربلا محور وحدت شیعه و سنی
- روضه حضرت مسلم (ع)

جلسه ۲

ولایت؛ امری سهل و ممتنع

- انواع اردات‌ها به اهل بیت (ع) در روایتی از امام صادق (ع)
- غربال مؤمنین در موضوع ولایت
- امر ولایت، امری پیچیده ولی آشکار
- سهل و ممتنع بودن ولایت
  - پذیرش ولایت؛ راحت یا سخت؟
  - روشن بودن و پیچیده بودن پذیرش ولایت
  - ضرورت شناخت ریشه‌های ولایت‌گزینی و ولایت‌مداری
  - سیر و سلوک، راهی برای فهمیدن ولایت‌مداری
  - چه روحیاتی مربوط به اصل ولایت‌مداری است؟
- قلب؛ محل امتحان ولایت
- کار کردن روی قلب و ته دل؛ ریشه آسان شدن امتحان ولایت
- تأثیر ویژه امام حسین (ع) برای اصلاح قلب
- روضه ورد اهل بیت (ع) به کربلا

جلسه ۳

مراقبت از ایجاد سوء تفاهم در مورد ولایت

- هدف این مباحث چیست؟
- با ارزش ولی سخت بودن ولایت‌مداری
- سیر و سلوک طولانی برای تثبیت ولایت
- چگونه می‌توانیم خودمان در مورد ولایت بررسی کنیم؟
- اصل را درست کنیم
- اخلاق خوب، معیار اصلی نیست
- سر آدمی؛ جایگاه پرشش از ولایت
- روایتی در اهمیت ولایت
- مراقبت از سوء تفاهم در مورد ولایت
- رفتار ما، یکی از عوامل سوء تفاهم
- توصیه امام حسن عسگری (ع) برای رفع سوء تفاهم
- افزایش سوء تفاهم، هزینه را افزایش می‌دهد
- ضرورت تلاش ویژه برای رفع سوء تفاهم
  - نگاهی نو به وحدت
  - نمونه‌ای از تاریخ در رفع سوء تفاهم
  - تحمل مظلومیت برای رفع سوء تفاهم

جلسه ۴

ولایت‌مداری و تقوای قلب

- امتحان قلب با ایمان به ولایت
- تقوای قلب در قرآن
- تقوای رفتار، در مورد اعضاء بدن است
- ولایت‌مداری و تقوای قلب
- نقدی بر علم اخلاق
- باطن خوب، عامل اصلاح عمل بد
- علت اهمیت تقوای قلب
  - پذیرش قلبی برتری ولیّ خدا
  - هر قلبی، برتری ولیّ خدا را نمی‌پذیرد
- گستردگی ابعاد پذیرش ولایت
- روضه حرّ

جلسه ۵

ریشه‌های شخصی ولایت‌پذیری و ولایت‌گزینی

- علت اهمیت ولایت چیست؟
- امتحان تقوای قلب با ولایت
- اهمیت رفع سوء تفاهم
- دل، جایگاه اصلی تقوا
- شاخص دوست داشتن اهل بیت (ع) چیست؟
  - دوستان اهل بیت (ع) را هم دوست داشته باشیم
  - هر آدم خوبی که خدا او را دوست دارد، دوست داشته باشیم
- مروری بر پرونده عمر و عاص
- ریشه‌های شخصی ولایت‌پذیری و ولایت‌گزینی
- نظام تسخیری عالم را بپذیریم
- پذیرش برتری اولیاء خدا در نظام تسخیری
- پذیرش ترجیح معنوی هر که از من بهتر است

جلسه ۶

لزوم پذیرش برتری اولیاء خدا

- شباهت نگاه خدا به بنده با نگاه مادر به فرزند
- معرفی یک خوبی کلیدی در وجود انسان
- تواضع انسان به دیگران؛ از ویژگی‌های برتر انسان
- تکبر و حسادت؛ ریشه‌های ولایت‌گریزی
- غلو نداشتن؛ از ریشه‌های ولایت‌مداری
- دلیل اهمیت دوری از تکبر
- تکبر؛ مادر همه طغیان‌ها و معصیت‌ها
- نیاز فطری انسان به بزرگ شدن
- یک تمرین کلیدی برای مبارزه با تکبر
- لزوم پذیرش برتری معنوی اولیاء خدا
- اشاره‌ای به خوبی‌های عرب جاهلی
- ردالت کسی که برتری ولی خدا را نپذیرد
- اهمیت تواضع به دوستان اولیاء خدا
- خطر بی‌احترامی به دوستان اولیاءالله
- توصیه به خواندن زیارت جامعه

جلسه ۷

کدام خوبی مهمتر است؟

- لزوم درک اولویت‌ها در بین مفاهیم دینی
- حسادت؛ یکی از ریشه‌های ولایت‌گریزی
- حکمت داستان قایل، در ابتدای خلقت بشر
- کلیدی بودن مسأله ولایت در بین مفاهیم دینی
- ولایت مرکز فضایل و خوبی‌ها
- نسبت خطاها با ولایت‌گریزی پنهان در دل
- حل مشکل حسادت و تکبر با محاسبه نفس
- لزوم توجه به ریشه اعمال بد در وجود خویش
- کدام خوبی مهمتر است؟
- یک ذکر مهم: «همه از من بهترند»
- خطر عجب و تکبر برای آدم‌های خوب
- لزوم نگاه درست به گنهکاران

جلسه ۸

اثر تقرب به خدا در تضعیف ولایت‌گزینی

- دلیل اهمیت ولایت در دین
- یک تلقی نادرست یا سطحی از دین
- دلیل برخی از بی‌دینی‌ها
- هدف اصلی دین چیست؟
- ما برای چه آفریده شده‌ایم؟
- خدا، پاسخ همه نیازهای انسان
- ملاقات خدا؛ الذّٰ لذات عالم
- دین؛ برنامه‌ای برای تقرب به خدا
- هدف اصلی دین «انجام اعمال خوب» نیست
- هدف اصلی دین «خوب شدن» نیست
- آیا تقرب به خدا موجب غرور انسان نمی‌شود؟
- رابطه تقرب به خدا و تضعیف ریشه ولایت‌گزینی

جلسه ۹

برتری روش تربیتی دین نسبت به روش‌های دیگر

● اهمیت تعریف دین برای بحث از ولایت

- رفتار خوب، یک وسیله است نه محور
- هدف اصلی این نیست که فقط کار خوب انجام دهیم
- نقدی بر فرهنگ امروزی در نگاه به خوبی و خوب بودن
- فرهنگ اشتباه امروزی، فقط کار خوب را می‌خواهد
- تخریب شخصیت انسان در سازمان‌های امروزی
- اهمیت شخصیت انسان و خود انسان در دین
- نقدی بر روش کار ساعت‌زنی در ادارات
- پرهیز دین از تنبیه و تشویق فوری
- خدا به انسان‌ها مهلت می‌دهد
- تأثیر حیا و ملاحظه خدا در اصلاح رفتار

● اهمیت اهداف والا در دین

- ایراد روش حقوقی و روش اخلاقی در تربیت افراد
- مزیت و چگونگی روش تربیت دینی و الهی
- دین، برنامه تقرب به خدا
- اولیاء خدا، عامل تقرب به خدا

جلسه ۱۰

عشق به خدا؛ ریشه ولایتمداری

- انگیزه‌های مختلف انسان برای بهتر شدن
- انگیزه‌های مادی نمی‌تواند انسان را راضی کند
- سه نوع انگیزه معنوی برای بهتر شدن
  - اصلاح رفتار بدون توجه به اصلاح درون
  - اصلاح اخلاق برای «خوب شدن»
  - انگیزه «تقرب به خدا»
- بهترین تعریف از دین
- عمیق‌ترین انگیزه‌ها؛ شوق به لقاء الله
- لزوم توجه به اینکه «خدا خیلی خوب است»
- لذت بی‌پایان ارتباط با خالق همه لذات
- برخی از راه‌های درک خوب بودن خدا
- خوبان عالم؛ آینه‌ای برای درک خوبی خدا
  - اهل بیت (ع) را بشناس تا خدا را بشناسی
  - خدا را بشناس تا اهل بیت (ع) را بشناسی
- رابطه ولایت‌پذیری و ارتباط با خدا
- عشق به خدا؛ ریشه ولایتمداری
- انسان خدانشناس، ولی‌شناس هم نمی‌شود

جلسه ۱۱

ریشه‌های ولایت‌گزینی

● مروری بر مباحث گذشته

- ولایت‌مداری، کاری سخت و پیچیده
- دشواری‌های خودشناسی در مورد میزان ولایت‌مداری
- رعایت تعادل در همه ابعاد دین
- برای رفع سوء تفاهم هزینه کنیم
- دقت در ریشه‌های ولایت‌مداری و ولایت‌گزینی

● تکبر و حسادت، ریشه ولایت‌گزینی

- تمرین دوری از تکبر و حسادت: همه از من بهترند
- داستان مفصل و دوستی با مثنی‌ها
- کسی که همه را از خودش بهتر بداند، ولایت را به راحتی می‌پذیرد
- ذلت ولایت‌گريزان در مقابل ستمگران
- مراقبت ویژه از نفس در مسأله ولایت

جلسه ۱۲

ریشه‌های ولایت‌پذیری

- مروری بر مباحث گذشته
  - تکبر، عامل ولایت‌گریزی
  - کسی که خودش را بزرگتر ببیند، برتری دیگری را نمی‌پذیرد
  - سوء تفاهم، یکی از عوامل ولایت‌گریزی
- مقرب شدن به خدا، عمیق‌ترین ریشه ولایت‌پذیری
  - تعریف درست دین، عامل درک ریشه ولایت‌پذیری
- نیت تقرب به خدا را در همه زندگی جریان دهیم
- کسی که نیت ندارد، از غافلین است
- هیجان و شوق تقرب به خدا
- جاودان بودن هیجان رابطه با خدا
- خدا، هیچوقت تکراری نمی‌شود
- دشواری‌های وصف تقرب به خدا
- اثر کار مخلصانه بر افزایش محبت به اهل بیت (ع)
- نزدیک شدن به دوستان خدا، عامل آرامش
- ولی خدا، عامل تقرب به خدا
- روضه امام سجاده (ع)

جلسه ۱۳

انواع امتحان با ولایت

- اهمیت افزایش معرفت نسبت به ولایت
- دین، وسیله تقرب به خدا
- یک راه تقرب و بهره بردن از خدا
  - در برخی از ویژگی‌ها شبیه خدا شویم
  - در تکبر شبیه خدا نشویم
  - بوی بهشت به آدم متکبر نمی‌رسد
- آیا واقعاً به خدا تواضع داریم؟
- میل به بزرگ شدن و بزرگ بودن را چه باید کرد؟
  - وصل شدن و ارتباط با یک بزرگ
- معیار تواضع به خدا چیست؟
  - تواضع به ولی خدا، مهمترین علامت تواضع به خدا
- امتحانات سخت با ولایت در مقطع مختلف تاریخ
- انواع امتحان با ولایت
  - ۱- خراب شدن اطرافیان امام
  - ۲- تغییر ولایت از یک امام به امام دیگر
  - ۳- تلقی‌های نادرست از ولایت
  - ۴- امتحان با دوستان ولی
- ضرورت تکریم دوستان، و دوستان دوستان ولی خدا
- برخی از شاخص‌های ولایت‌گریزی و ولایت‌ستیزی از نگاه قرآن کریم

• راهکارهایی برای افزایش ولایت‌مداری

موضوع: ریشه‌های ولایت‌پذیری و ولایت‌گزینی

آخرین سخنان حضرت زهرا(س)

(حسینیه حق شناس(ره) - فاطمیه اول(اسفند) ۹۲ - ۵جلسه)

معرفی بحث:

در جریان وقایع ایام فاطمیه(س)، که از مهمترین مقاطع تاریخ اسلام بوده و سرآغاز تمام رنج‌های مؤمنین و مظلومین است، حضرت زهرا(س) سخنان و جملاتی بیان فرموده‌اند که عمده آن در دو خطبه بیان شده است. مشهورترین خطبه حضرت زهرا(س) که به عنوان خطبه فدکیه معروف شده، مربوط به سخنرانی ایشان در مسجد است. اما خطبه دیگر ایشان که سرشار از معارفی عمیق بوده ولی کمتر مشهور شده، مربوط به خطبه‌ای است که در جمع زنان مدینه و در بستر بیماری ایراد شده است. مطالبی که در این خطبه بیان می‌شود، مهمترین دغدغه عصر امروز ما هم هست. در این خطبه گرانسنگ، حضرت زهرا(س) بیان می‌دارند که اگر زمام امور را به دست حضرت علی(ع) می‌سپردید، اوضاع جامعه چگونه می‌شد. در این کلام شریف که از سر دردمندی و دلسوزی بیان گردیده، حضرت زهرا(س) به عنوان آخرین سخنان خویش به توصیف زیبایی‌هایی پرداخته‌اند که می‌توانست با سپرده شدن امور به دست امیرالمؤمنین(ع) حاصل آید.

فهرست:

جلسه ۱

توصیفات حضرت زهرا(س) از جامعه ولایی

- اهمیت سخنان حضرت زهرا(س) در جریان فاطمیه
- دغدغه اصلی جامعه ما در خطبه حضرت زهرا(س)
- توصیفات حضرت زهرا(س) از جامعه ولایی
  - تبیین حکومت دینی تحت ولایت در خطبه حضرت(س)
  - سخنان حضرت زهرا(س) پاسخ همه نگرانی‌های بشریت
- اگر مهار حکومت را رها می‌کردند حضرت حکومت را بدست می‌گرفتند
- اثر دینداری تک تک ما، در تحقق جامعه ایده‌آل
- نگاه فاطمی به جامعه اسلامی
- دین برای رفع محرومیت‌هاست
- دین‌داران اثر گذارترین آدم‌ها هستند
- مجلس روضه افاق فرماندهی عالم است
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

دین برای آباد کردن دنیای ماست

- ضربه تلقی‌های عمومی غلط به دین
- تلقی غلط نسبت به امتحانات الهی
- تلقی غلط از عمل مخلصانه
- اخلاص عوامانه
- معنای اخلاص
- تلقی غلط دیگر: دین بدرد دنیا نمی خورد!!
  - دین اول دنیا را آباد می کند
  - تاثیر متقابل دین و دنیا بر همدیگر
  - اگر دنیا به دست امیر المومنین (ع) بود
- تاثیر دین در دنیای ما
- امتحان اخلاص بعد از برخورداری از دنیاست
- روضه حضرت عباس (ع) و حضرت زهرا (س)

جلسه ۳

اصل اساسی در اداره فرد و جامعه دینی

- سختگیری نکردن در اداره جامعه
- مدارا کردن با نفس در جریان مبارزه با نفس
- سختگیری نابجا نشانه ترک یک کار مهمتر است
  - خوارج مصداق بارز سختگیرانه و نابجا عمل کردن
- عمل کم مخلصانه کفایت می کند
- سختگیری بی جا نکردن در دینداری فردی
- سهل گیری با اطرافیان
  - سختگیری های نابجا سبب بد شدن فرزندان
- حکومت دینی حکومت بسیار آرام و روانی است
- امیرالمومنین (ع) با مردم سهل می گرفتند
- امتحان هر کسی متناسب با ظرفیتش
- چرا دشمنان جسور شدند و جسارت کردند در خانه علی (ع)؟
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۴

تبعیت از امیرالمومنین (ع) مانع آفت زدگی جامعه

- آفت زدگی و آسیب نشانه ضعف ایمان
  - آفت زدگی زبیر بخاطر حسادتش به امیرالمومنین (ع)
  - آفت حسادت بخاطر آفت حب مقام
- اگر از امیرالمومنین (ع) تبعیت می کردند جامعه دچار آفت نمی شد
- روزه حضرت زهرا (س)

جلسه ۵

بر خوردار شدن جامعه با اطاعت از امیرالمومنین علی (ع)

- اگر حکومت دست علی بود مردم را سیراب می کرد
  - ترسیم وضعیتی مانند وضعیت جامعه زمان ظهور
- اهمیت بر خوردار بودن و چشم و دل سیری
  - ثروتمندی یکی از راه های آدم شدن
  - گناه مانع تجارت خوب
- ثروتمندی با زاهدانه زندگی کردن منافات ندارد
- حضرت زهرا (س) ثروتمندترین فرد بودند
- امتحان سخت خدا از مردم مدینه
  - فدک را مردم غضب کردند
- اگر امیرالمومنین علی (ع) حاکم می شد همه سیر می شدند
- حضرت عباس (ع)، خادم روضه حضرت زهرا (س)
- روضه فدک
- روضه حضرت عباس (ع)

ولایت، سرمایه حلاوت دین

(مسجد جامع ازگل - شهادت امام صادق(ع) - سال ۹۳ - ۳ جلسه)

معرفی بحث:

لذت بردن از زندگی، دغدغه بسیار مهمی است که امروزه کمتر کسی منکر ضرورت آن است. تهاجم فرهنگی هم اگر چه به دروغ مدعی است که بیشترین لذت را در سبک زندگی غربی خواهید برد، اما دین فضایی را ترسیم می کند که نه تنها دینداری، بلکه زندگی در فضای متدینانه را هم بسیار شیرین و جذاب می کند. اگر چه لذت بردن از دین می تواند مهمترین عامل پذیرش دستورات دین باشد، اما به دلایل مختلف توجه به لذت موجود در دین مورد غفلت بوده است. در میان عوامل مختلف کدام عامل است که می تواند بیشترین جذابیت و دینداری را در دین ایجاد نماید؟ امام، مهربانی امام، ولایت امام و فرمانده بودن امام، مهمترین عامل برای جذاب شدن دین است. عامل ویژه و منحصر به فردی که در سه جلسه در ایام شهادت امام صادق(ع) مورد توجه و بررسی استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

جلسه ۱

نقش امام در لذت بردن از دین

- **ضرورت لذت بردن از دین**
  - ارتباط زیبای مؤمنین با یکدیگر
  - لذت، تنها جاذبه ظاهری غرب برای تهاجم فرهنگی
  - ضعف هنرمندان در ترسیم لذت دینداری
- **حسادت، یک آسیب مهم لذت نبردن از دین**
- **راه شیرین شدن دین در کلام امام صادق (ع)**
- **امام (ع)، کسی که دین را شیرین می کند**
- **معرفت به امام، سرمایه لذت بردن از دین**
- **عدم صداقت انسان در مورد لذت**
- **تولید علم غلط در ذهن فرد گناهکار**
- **نقش محوری امام در دین**
- **افزایش محبت به امام و کاهش میل به گناه**
- **تحول دل ها به دست امام**
- **کوتاهی ما در توجه به امام**

جلسه ۲

جبران ضعف و کوتاهی توسط امام

- ایمان باید آنقدر شیرین باشد که زندگی را هم شیرین کند
- عجب، نتیجه لذت بردن از دین
- معرفت به امام، مقدمه لذت بردن از دینداری
- محبت به امام، حکمت می آورد
- دنیای متقی، آبادتر از دنیای دیگران
- معنای آیه النبی اولی بالمومنین من انفسهم چیست؟
- جبران ضعف و کوتاهی توسط امام
- شیرینی روابط خانوادگی در سایه محبت به امام
- نابودی محبت در غرب
- دشواری جا انداختن محبت امام
- روضه امام حسین (ع)

جلسه ۳

علت محبوبیت امام چیست؟

- حسادت و عجب، دو آسیب لذت نبردن از دینداری
- امام، واسطه فرمان الهی
- فرمانده بودن چگونه محبت می آورد؟
  - نمونه‌هایی از دفاع مقدس
  - نقش فرماندهی تکلیف در جلب محبت‌ها
  - نمونه‌هایی از محبوبیت مقام معظم رهبری
- حب به خدا به سمت خلیفه او سوق می‌یابد
- قدرت گرفتن فرد شایسته، فضایل دیگری را هم به دنبال می‌آورد
- تمایل فطری انسان به دستور شنیدن
- افزایش عطش مردم به داشتن امام
- اشتیاق امام صادق (ع) به امام زمان (عج)
- اشاره به روضه شب عاشورا

از رحمت للعالمین تا رحمت الله الواسعه (حسینیه آیت الله حق شناس(ره) - ماه صفر ۹۳ - ۹ جلسه)

معرفی بحث:

اولیاء خدا مظهر رحمت خدا هستند و خداوند از روی رحمتی که به بندگان خود دارد، پیامبران و اوصیاء آنان را مبعوث کرده است. رحمت بودن اولیاء خدا فقط در امر هدایت نیست و بسیاری از شؤون و نیازهای زندگی مردم را هم در بر می‌گیرد. پیامبر اکرم(ص) نیز به عنوان بلندمرتبه‌ترین پیامبر الهی، به تعبیر قرآن کریم برای تمام اهل عالم -اعم از مؤمن و کافر-، رحمت بوده‌اند. نوع دیگری از رحمت بودن هم به امام حسین(ع) نسبت داده شده که در تعبیر اهل دل با عبارت رحمه الله الواسعه از این رحمت یاد شده و یکی از تجلی‌های این رحمت را می‌توان در پیاده‌روی اربعین دید. برای درک جایگاه و اهمیت رحمت، مقایسه‌ای بین این مفهوم و برخی از دیگر مفاهیم مانند محبت، قانون، عدالت و انصاف، بسیار مفید خواهد بود.

فهرست:

جلسه ۱:

اولیاء خدا، مظهر رحمت الهی

- ابعاد گسترده رحمت بودن اولیاء خدا
- پیامبر اکرم (ص)، مظهر رحمتی جهانی
- امام حسین (ع)؛ رحمه الله الواسعه
- فراگیری و وسعت نظر در رحمت بودن امام حسین (ع)
- اربعین، نشانه‌ای از فراگیری رحمت از ناحیه امام حسین (ع)
- برخی از آثار پیاده‌روی اربعین
- اربعین؛ فرصتی برای تربیت شدن قبل از امتحانات نهایی
- بزرگترین امتحانات، بعد از بزرگترین دوره‌های آموزشی
- مسؤولیت جهانی ما در مورد امام حسین (ع) و پیاده‌روی اربعین

جلسه ۲:

رحمت، از محبت بالاتر است

- گرایش انسان امروزی به محبت
- مصادیقی از محبت گرایی انسان
- اشتباهی که در مفهوم محبت، وجود دارد
- خودخواهی، مفهومی که می تواند در محبت پنهان باشد
- دور بودن محبت از زشتی خودخواهی
- رحمت خدا؛ علامت محبت حقیقی خدا
- اصالت بیشتر و عمیق تر در مفهوم رحمت
- خدا ما را به خاطر خودمان دوست دارد، نه به خاطر خودش
- بررسی محبت مؤمنین به یکدیگر
- از بین رفتن خودخواهی، مقدمه ایجاد رحمت
- اولیاء خدا؛ مظهر محبت و رحمت واقعی
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳:

اولویت رحمت به قانون، عدالت و انصاف

- رحمت، مفهومی والاتر از مفاهیم مشابه
- محبت می‌تواند با عدم صداقت همراه باشد
- جایگاه رحمت در مقایسه با قانون و عدالت و انصاف
- خدا را به رحمتش یاد کنیم
- مفهوم عدالت و پرهیزهای انسان از عدالت
- کسی که رحمت دارد، عدالت هم دارد
- آیا در قانون و انصاف، ایثار هم جایگاهی دارد؟
- اربعین و رحمت فزاینده بین زائران حسینی (ع)
- قانون زیادی، عامل خراب شدن جامعه
- ضعف قانون در اداره بسیاری از شؤون انسانی

جلسه ۴:

آشنایی با کارکردهای اجتماعی رحمت

- رحمت، مفهومی با عظمت نزد پروردگار متعال
- رحمت، تفسیر تمام کارهای خداوند
- برتری ویژه رحمت بر قانون و حقوق
- ضرورت رحمت در محیط خانواده
- نقدی بر عشق و محبت مصطلح
- خودخواهی و حفظ منافع، در عشق‌های امروزی
- رحمت، مفهومی بی نقص برای بازتعریف روابط انسانی
- قانون و عدالت؛ مفاهیمی برای حداقل‌ها
- فایده اصلی حکومت دینی
  - طراحی نظام‌های اجتماعی برای تولید و نشر رحمت
- اثر ساختارهای اجتماعی و اقتصادی بر مردم
  - تأثیر ویژه نظام‌های اجتماعی در اخلاق و تربیت مردم
  - غرب و طراحی ساختارهایی متضاد با وجدان انسان
  - نقش ویژه قوانین مصوب بر اخلاق و رفتار مردم
  - تأثیر نظام اقتصادی بر رفتارهای جزئی
  - تأثیر نظام‌های حقوقی صحیح بر افزایش ایمان به خدا
  - ترویج رحمت بین مردم با اصلاح ساختارهای سیاسی و قوانین
  - ضرورت تحول در ساختارهای آموزشی
  - تعلیم و تربیت در روش امام سجاد(ع)

جلسه ۵:

نقش رحمت در تعالی فرهنگ جامعه

- تقدم فرهنگ مردم بر دینداری مردم
- تقدم فرهنگ، نه بالاتر بودن فرهنگ
- رشد دین در عربستان با تکیه بر خوبی‌های فرهنگی
- ریشه فرهنگ در محیط خانواده
- تأثیر احترام به پدر و محبت به مادر بر دینداری فرزندان
- نقش ریشه‌ای حیاء در اصلاح فرهنگ
- ابعاد تأثیرگذاری رحمت بر فرهنگ جامعه
- معنای رحمت در جامعه؛ بخشش به دیگران فوق استحقاق آنها
- ایثار، مقدم بر قانون
- ترجیح رحمت به عشق، محبت و قانون
- معنای رحمه للعالمین بودن پیامبر(ص)

جلسه ۶:

خود را غرق رحمت الهی ببینیم

- رحمت، شرط مهربانی
- دشواری مهربانی برای کسی که به او نامهربانی شده
- ضرورت مهربان بودن برای کسی که غرق رحمت است
- کار کردن برای یک مهربان و دوری از غرور
- آثار اینکه خود را غرق رحمت خدا بدانیم
- زندگی مایوسانه از رحمت حق
- دیدن رحمت حق، هنر است
- مصادیقی از رحمت الهی
- تلاش پیامبر برای توجه دادن مردم به رحمت الهی
- هر چه پیش می‌آید، رحمت است
- سلب توفیق، گاهی مصداقی از رحمت الهی
- درک رحمت خدا در کنار ضریح ابا عبدالله (ع)

جلسه ۷:

معنای رحمت للعالمین بودن پیامبر اکرم(ص)

- مروری بر مباحث گذشته
- ضرورت تقویت عنصر رحمت در فرهنگ ما
- ضرورت ترحم ما انسان‌ها به یکدیگر
- ترحم؛ با هم مهربان بودن و رحمت داشتن
- نیاز انسان به اینکه مورد رحمت باشد
- تناسب رحمت خدا به ما با رحمت ما به دیگران
- قانون، عدالت، انصاف و محبت؛ مفاهیمی حداقلی در مقابل رحمت
- نقدی بر معنای عشق در محاورات امروزی
- نیاز همیشگی ما به رحمت خدا
- عنصر رحمت در تربیت فرزند
- آثار رحمت داشتن در محیط خانواده
- مایوس شدن از رحمت خدا؛ اولین هدف شیطان
- معنای رحمه للعالمین بودن پیامبر اکرم(ص)
  - دین اسلام، دین اشاره
  - رحمت بودن قرآن
- دین اشاره‌ای، دین رحمت
  - رحمت خدا را در دستوراتش ببینیم
  - دستور بیشتر، علامت رحمت بیشتر
- اشاره به روضه پیامبر اکرم(ص) و امام حسن مجتبی(ع)

جلسه ۸:

زن، مظهر رحمت الهی

- اطمینان به مهربانی خدا؛ یک نیاز حیاتی
- تلاش ابلیس برای ناامیدی از رحمت خدا
- یک راه عملی برای امیدواری به رحمت خدا
- اهمیت رحمت و مهربانی در فرهنگ
- رحمت یک نیاز فردی و اجتماعی
- بی‌رحمت بودن، زمینه بی‌قانونی
- نقش ویژه مادران در آموزش دادن رحمت و مهربانی
- توقع بیشتر از مادران در رحمت و انعطاف‌پذیری
- ضرورت رحمت همسر به شوهر
- ضرورت رحمت مادر به فرزند
- رحمت مادر بزرگ‌ها به نوه‌ها
- تعارض اخلاق فمینیستی با مهربانی مادران
- زن با مهربانی و رحمت می‌تواند شوهر خود را اصلاح کند

جلسه ۹:

رحمت الهی در امامت

● مروری بر مباحث گذشته

- جایگاه غریب رحمت در فرهنگ ما
- ضرورت توجه بیشتر به مفهوم رحمت
- ایرادات نگاه قانونی به رحمت
- جایگاه قانون و قانون گزاران در ترویج رحمت
- ضرورت رحمت در زندگی خانوادگی

● امامت؛ سرچشمه رحمت

● مکانیزم و مراحل فعالیت ابلیس در ناامید کردن مردم از رحمت خدا

- ۱. گناه
- ۲. تکرار گناه
- ۳. یأس از رحمت خدا
- ۴. مخالفت با احکام دین
- ۵. مخالفت با دین

● وجه تربیتی رحمت

- جلوی ناامید شدن مردم از رحمت خدا را می توان گرفت
- رحمت، یک روش تربیتی
- مذهبی ها، غیر مذهبی ها را ناامید نکنند
- نگاهی به ابعاد اجتماعی و سیاسی رحمت

- اهل بیت (ع)، منشأ رحمت الهی
- تعبیر زیارت جامعه کبیره در مورد رحمت بودن اهل بیت (ع)
- جلوه‌ای از رحمت امام رضا (ع)
- روزه امام رضا (ع)

ولایت، تضمین کننده اجرای خوبی‌ها (دانشگاه هنر - عید غدیر خم - سال ۹۰ - جلسه)

معرفی بحث:

همه درباره فضایل و خوبی‌ها سخن می‌گویند ولی مسأله این است که این خوبی‌ها چگونه باید اجرایی شوند؟ خوبی‌ها و فضایل چگونه در فرد و جامعه، قابل تحقق می‌شوند؟

«ولایت» عامل تضمین کننده اجرای همه خوبی‌ها در فرد و جامعه است. اگر ولایت نباشد یا خوبی‌ها محقق نمی‌شوند یا اگر محقق شوند، ثمره ندارند. باید این استدلال جایفتد که بدون ولایت، سایر خوبی‌ها اجرایی نخواهند بود. همه فضایل حتی «دین» هم بدون ولایت قابل تحقق نیست و اگر تحقق یابد بی‌ثمر است. اخوت اسلامی هم بدون ولایت، نشدنی یا بی‌ثمر است. اتحاد هم، بدون ولایت یک شعار توخالی است.

اگر در دین ما چنین جایگاه رفیعی به ولایت داده شده است به این خاطر است که دین با تثبیت ولایت، اجرایی می‌شود و کارایی خود را نشان می‌دهد. و همان‌طور که می‌دانید آبادانی جهان نیز در صورت استقرار ولایت امام زمان(ع) محقق خواهد شد.

فهرست:

- ضرورت توجه به «چگونگی تحقق خوبی‌ها»
- ولایت؛ تضمین کننده اجرای همه خوبی‌ها
- اجرایی نبودن یا بی‌ثمر بودن خوبی‌ها بدون ولایت
- ولایت؛ شیرازه دین
- چرایی جایگاه رفیع ولایت در دین

- بی‌معنا بودن «اتحاد» بدون ولایت
- اجرایی شدن دین در صورت تثبیت ولایت
- آبادانی دنیا بعد از استقرار ولایت امام زمان (ع)
- معنای «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ»
- غدیر یعنی استمرار جریان ولایت رسول الله (ص)
- شباهت تأثیر ولایت در فرد و جامعه

مظلومیت‌های امام هادی(ع) و درس‌هایی برای امروز (هیئت شهدای گمنام – میلاد امام هادی(ع) سال ۹۳ – جلسه)

معرفی بحث:

به نوعی می‌توان دوران امام هادی(ع) را از مقاطعی دانست که اوج مظلومیت سادات و اهل بیت(ع) بوده است. جنایت‌های بی‌حد و حصر متوکل در حق سادات و ظلمی که بر خاندان عصمت و طهارت روا می‌داشت، شرایط تاریخی ویژه‌ای را برای شیعه رقم زد، شرایطی غم‌انگیز و سخت که به لطف خدا و تلاش امام هادی(ع) پشت سر گذاشته شد تا امروزی فرا برسد که ما در نعمت و آسایش در آن به سر می‌بریم. آیا شرایط حاضر تکالیفی بسیار ساده‌تر از گذشته را برای ما ترسیم نمی‌کند؟ استاد پناهیان در این جلسه با مقایسه‌ای تحلیلی و تاریخی بین این دو مقطع زمانی، یکی از وظایف مهم شیعه در دوران حاضر را به بحث نشسته‌اند.

فهرست:

- ویژگی‌های منحصر به فرد دوران امام هادی(ع)
- متوکل عباسی، چگونه حاکمی بود؟
  - عناد متوکل با سادات و اهل بیت(ع)
  - تخریب حرم امام حسین(ع) و شخم زدن آن
  - اعدام کسی که نام فرزندش را علی می‌گذاشت
  - توهین و استهزاء رسمی به ساحت مقدس امیرالمؤمنین(ع)
  - فقر و نابسامانی عجیب علوی‌ها در دوران متوکل
  - فساد اخلاقی و مالی دربار متوکل
- امام هادی(ع) و حفظ و هدایت شیعه

- مقابله با اهل غلو
- طراحی و مدیریت شبکه و کلا
- وظایف اصلی و کلاء امام: پاسخ‌گویی به مسایل و جمع‌آوری خمس
- آماده کردن شیعه برای دوران غیبت
- شیعه و حفظ خط اصیل دین
- پیچیده شدن امتحانات شیعه
- نگاهی به شرایط شیعه در دوران ما
- تکثیر نسل، یکی از وظایف مهم شیعیان

عقل می گوید...

(مقابل لانه جاسوسی - عاشورا ۹۳۱ - جلسه)

معرفی بحث:

چرا بعضی‌ها انتظار دارند که مردم ۱۳ آبان را به خاطر عاشورا فراموش کنند؟ عاشورای امسال که همزمان با ۱۳ آبان شده از همه سال‌های دیگر استکبارستیزانه‌تر است و استکبارستیزی راه از همه سال‌هایی که پشت سر گذاشته‌ایم عاشورایی‌تر کرده است. امروز استکبار در حال اضمحلال است، و شایسته نیست که دولتمردان ما با یک دولت ضعیف و زبون و خبیث مثل آمریکا، ضعیف برخورد کنند. ضرورت مبارزه با ظلم و استکبار در روزی مانند عاشورا جلوه و نمود دیگری دارد.

یکی از دیگر الزامات عاشورا، عقلانیت موجود در آن است. عقلانیتی که درس‌های برای امروز ما در مورد مذاکره با دشمن، ضرورت مقاومت بیشتر و... دارد. حجت الاسلام پناهیان در این جلسه اشاره‌ای هم به برخی درس‌های عقلانی از عاشورا دارند.

فهرست:

- ۱۳ آبان، یادآور مبارزه با ظلم
  - همراهی ۱۳ آبان و عاشورا
  - تناسب شعار مرگ بر آمریکا با روز عاشورا
- عاشورا و آموزش نحوه تعامل و گفتگو با دشمن
  - گفتگوی مقتدرانه امام حسین (ع) با عمر سعد

- دشواری مذاکره با ظالمین
- رسوایی بیشتر استکبار در گفتگوها
- عاشورا؛ مظهر همراهی عشق و عقل
- رفتار امام حسین (ع)، از روی احساس نبود
- نمونه‌هایی از رفتار عقلانی امام حسین (ع)
- توصیه‌های عقل در شرایط امروزی جامعه
- عقب‌نشینی؛ آغاز ذلت
- استقامت بر حق، عامل دستیابی به اهداف دنیایی
- مقاومت، ضرورتی عقلانی

ریشهٔ ظلم

(هتل لاله، کنفرانس ضد صهیونیستی "افق نو" - سال ۹۳ - جلسه)

معرفی بحث:

علت اصلی ظلم در جهان چیست؟ ریشه شکل‌گیری ظلم چیست؟ جهان بشریت وقتی روی سعادت را می‌بیند که ریشه ظلم را از بین ببرد. استاد پناهیان در این جلسه با اشاره به گرایش‌های خوب و بدی که در انسان وجود دارد، ریشه اصلی ظلم را در میدان دادن به گرایش‌های بد و تضعیف گرایش‌های خوب می‌داند. میدان دادن به گرایش‌های بد که از آن به تبعیت از هوای نفس تعبیر می‌شود، ریشه اصلی ظلم است که فارغ از اعتقاد فرد، باعث ظلم و ستم به دیگران می‌شود. کسی که تابع گرایش‌های بد خودش باشد، تابع گرایش‌های بد زورگویان هم خواهد شد و از اینجا ریشه ظلم در جهان شکل می‌گیرد.

فهرست:

- ریشه ظلم در جهان چیست؟
- آیا قدرت به تنهایی عامل ظلم مست؟
- انسان، موجودی دارای گرایش‌های خوب و بد
- توجه به گرایش‌های بد و شروع ظلم
- زندگی، مدیریت گرایش‌ها
- نقش دین برای مدیریت گرایش‌ها
- پاسخگویی به تمایلات بد، مبنای تمدن غرب
- تبعیت از گرایش‌های بد، زمینه‌ساز تبعیت از زورگویان
- تبعیت از گرایش‌های بد و تضعیف شدن ملت‌ها
- امکان ظلم چگونه از بین می‌رود؟

آغاز دوران فتح

(سینما فلسطین - جشنواره فیلم مقاومت - سال ۹۳ - اجلسه)

معرفی بحث:

مفهوم مقاومت، اگر چه مفهوم مورد احترام و ارزشمندی است ولی با شرایط جدید منطقه و دنیا، دشواری‌هایی برای استفاده از این مفهوم پیش آمده و مقاومت، جایگزین بهتری پیدا کرده است. مقاومت هنگامی کاربرد دارد که دشمن قوی بوده و ما در موضع ضعف قرار گرفته و مظلوم واقع شده باشیم، ولی امروز دشمن در اوج ضعف قرار گرفته و پیروزی‌های ما برای حرکت نجات‌بخش جهان، شروع شده است.

فهرست:

- آیا هنوز باید از واژه مقاومت استفاده کنیم؟
- آغاز پیروزی‌های ما و ضعف روزافزون دشمن
- فتح، وعده‌ای در ابتدای رسالت پیامبر اکرم (ص)
- فتح، واژه‌ای مناسب برای دوران جدید
- انکار فتح، هیچ توجیهی ندارد
- تفاوت مخالفین داخلی در دوران دفاع مقدس و عصر حاضر
- جشنواره فتح، جشنواره حرکت نجات‌بخش جهان

الگویی بی نظیر برای انقلابی بودن (گناباد - سالگرد درگذشت علامه بهلول - جلسه)

معرفی بحث:

در میان شخصیت‌های جهان اسلام در طول تاریخ، برخی شخصیت‌ها به لحاظ معرفت، بصیرت و جامع بودنشان، این ویژگی را داشته‌اند که بتوانند الگویی برای سایرین هم باشند. یکی از شخصیت‌های شناخته شده سده اخیر که سابقه طولانی در مبارزه با دین‌ستیزان و مستبدان هم داشته، مرحوم علامه بهلول گنابادی است. کسی که صفات ویژه‌ای داشت تا بتواند الگویی تمام عیار برای کسانی باشد که قدم در راه مبارزه با باطل می‌گذارند و نیاز به الگویی عینی دارند تا سرمشقشان باشد؛ صفاتی مانند همه‌جانبه‌نگر بودن، ثبات قدم داشتن، و .....

فهرست:

- علامه بهلول، یک اسوه عظیم الشان انقلابی
- علامه بهلول، شخصیتی برای ایران و جهان اسلام
- علامه بهلول، یکی از سندهای حقانیت انقلاب اسلامی
- علامه بهلول، افتخاری برای تمام انقلابیون دنیا
- صفات برجسته علامه بهلول
  - پرهیز از افراط و مقصدنمایی
  - همه‌جانبه‌نگر بودن
  - انقلابی بودن
  - ثبات قدم

○ استقلال شخصیتی

○ بصیرت و تلاش برای وحدت شیعه و سنی

○ ارادت خاص به اهل بیت عصمت (ع)

● روزه حضرت رقیه (س) و حضرت زینب (س)

سکوت امام

(هیئت شهدای گمنام - شهادت امام جواد(ع) - سال ۹۳ - اجلسه)

معرفی بحث:

امام به دلیل ارتباطی که با خدا دارد، از علوم ویژه‌ای برخوردار می‌شود، اما امام علی رغم علم بی‌کرانی که دارد، وقتی در کنار شرایط خاص جامعه قرار می‌گیرد و افرادی با ظرفیت‌های مختلف و اعتقادات ضعیف‌تر را در جامعه مشاهده می‌کند، سکوت را ترجیح می‌دهد. سکوتی که معنی‌دار است و باید صدای آن را شنید. البته سکوت امام ممکن است در جمعی که محرم اسرار باشند، بشکند. سکوت امام می‌تواند ریشه در بدخواهی‌های دشمنان داخلی نیز داشته باشد. سکوت امام، بحث نو و بدیعی است که استاد پناهیان در این جلسه به مناسبت ایام شهادت امام جواد(ع) به آن پرداخته و برخی از موارد سکوت مؤمن در شرایط امتحانات اجتماعی و اخلاقی را نیز برمی‌شمرند.

فهرست:

- روایتی از امام جواد(ع) در مورد سکوت امام
- معنی‌دار بودن سکوت امام
- روایتی از امیرالمؤمنین(ع) در مورد سکوت امام
  - سکوت امام علی رغم علم بی‌کران
  - کسانی که امام را به سکوت می‌کشاندند
- هر امام مومنی داشته است
- مواردی از امتحان سکوت مؤمن
- امام زمان(عج)، مجبور به سکوت نخواهد بود
- تلاش کنیم امام ما با ما سخن بگوید
- روضه حضرت زهرا(س)

موضوع: سکوت امام

مهدویت و آخر الزمان

آخرین مراحل انتظار

(حسینیه آیت الله حق شناس (ره) - دهه اول محرم ۹۳ - ۱۳ جلسه)

معرفی بحث:

همه اخبار مربوط به آخرالزمان، اخبار بدی نیستند. اینطور نیست که اگر ظهور و فرج بعد از این است که زمین از ظلم و فساد پر می‌شود، به این معنی باشد که در میان آن همه فساد، هیچ خوبی وجود ندارد. اتفاقاً آخرالزمان هنگام پدیداری خوبی‌هایی است که به لحاظ مقام و رتبه در طول تاریخ نظیر نداشته است. بررسی شرایط جدید منطقه و تربیت نیروهایی مخلص که برای دفاع از دین و حریم اهل بیت (ع)، بالاترین فداری‌ها را انجام می‌دهند. در مقابل تمام تباهی‌های آخرالزمان، پاکی‌های عجیبی هم شکل گرفته است. توجه به خوبی‌های آخرالزمان می‌تواند آثار مثبت بسیاری داشته باشد. آشنایی دقیق‌تر با مختصات آخرالزمان و دور شدن از نگاه عوامانه به آخرالزمان، ضروری است؛ آخرالزمانی که باید دوباره شناختش و به بازتعریف آن همت گمارد. در کنار این شناخت، آشنایی با روش‌های تربیت و تکالیف این دوره هم ضروری است.

فهرست:

جلسه ۱

آخر الزمان و پیدایش خوبی‌هایی بی نظیر

- آیا همه اخبار آخر الزمان، منفی هستند؟
- آخر الزمان و پیدایش خوبی‌هایی بی نظیر
  - حرکت به سوی جهاد و شهادت
  - تربیت نیروهای مؤمن و فداکار
  - پاکی‌هایی بی نظیر در آخر الزمان
  - تحولی شگفت در جوانان عالم اسلام
  - اربعین حسینی، نمونه‌ای از تحول دل‌ها
- در شرایط آخر الزمان باید خوب شویم، نه بد
- طبیعی بودن مراحل ظهور
- نقش جمهوری اسلامی در تربیت نیرو برای امام زمان (عج)
- وظیفه ما در مورد تربیت نیرو
- ذکر خیری از ویژگی‌های مرحوم آیت الله مهدوی کنی
- آخرین مراحل تربیت نیرو و آخرین مراحل انتظار
- روضه حضرت مسلم و اشاره به روضه حضرت علی اکبر (ع)

جلسه ۲

ضرورت‌های شناخت زمانه در آخرین مراحل انتظار

- کسی که عالم به زمان باشد، اشتباهات فراوان به سوی او هجوم نمی‌آورند
- نتیجه زمان‌شناس نبودن یک عالم
- زمان‌شناسی در مسایل خانوادگی
- امروزه چه نگاهی به دین داشته باشیم
- زمانه خدمت کردن به دین
- نتیجه خدمت کردن به دین بر افزایش دینداری
- در آخرالزمان، خدا چه انتظاری از ما دارد؟
- روایتی در مورد بدی‌های آخرالزمان
  - شیوع و عمق بدعت‌ها در آخرالزمان
  - سنت را بدعت و بدعت را سنت خواهند دانست
- دین را خادم دنیای خود ندانیم
- ادبیات سیاسی حضرت امام(ره) را از یاد نبریم
- چه کسی می‌تواند اثری داته باشد؟
- روضه ورود اهل بیت(ع) به کربلا

جلسه ۳

برخی از ویژگی‌های آدم‌های خوب در آخرالزمان

- تشویق‌های بی‌حد و حصر برای مؤمنین آخرالزمان
- توجه به رویش‌های آخرالزمان
- مسؤولیت ما در آخرالزمان
- برخی از ویژگی‌های آدم‌های خوب در آخرالزمان
  - صبر بر فقر و پرهیز از ثروت نامشروع
  - گذشتن از عزتی که نتیجه بی‌دینی است
  - تحمل غربت و پرهیز از محبوبیتی که نتیجه بی‌دینی است
- داعش؛ نمونه‌ای از منطق اشتباه
- داعش و تصلب در دین
- دستورات دین را بی‌کلاسی ندانیم
- یک مثال برای دینداری محکم؛ ضرورت پرشورتر شدن دسته‌های عزاداری
- ضرورت اهتمام دستگاه‌های فرهنگی به دسته‌های عزاداری امام حسین(ع)
- آخرالزمان، فرصتی فوق‌العاده برای رشد
- نمونه‌ای از تحول قلوب در آخرالزمان

جلسه ۴

هم‌افزایی خوبی‌ها در آخرین مراحل انتظار

- افزایش ظرفیت شیعه؛ یکی از آخرین مراحل انتظار
- اهمیت توافق جمعی برای اصلاح امور
- اهمیت کار جمعی و خوب شدن اجتماعی
- افزایش ظرفیت شیعه برای تعامل اجتماعی
- لزوم همراهی و هماهنگی مؤمنین از نگاه قرآن کریم
- هم‌افزایی خوبی‌ها در آخرین مراحل انتظار
- کار سیاسی و اجتماعی را بیاموزیم
- استانداردهای بالا در نیروهای مورد نیاز امام زمان (عج)
- هیأت، عالی‌ترین شکل شیعی
- روز عاشورا، روز رزمایش هیأت‌ها
- به صورت جمعی کار کنیم
- مثل ایام اربعین زندگی کنیم
- روضه حر بن یزید ریاحی

جلسه ۵

دشمن خارجی، عامل عدم گمراهی مؤمنین در آخرالزمان

- خوبی‌های آخرالزمان
- توصیف پیامبر (ص) از برادران خود در آخرالزمان
- خوب‌های آخرالزمان؛ بهترین‌های امت
- بررسی علت ساده بودن فتنه‌ها در صدر اسلام
- نتیجه مثبت وجود دشمن مشترک خارجی
- آشکار بودن فتنه داخلی
- دشمن مشترک خارجی، نشانه راه باطل
- دشمن مشترک خارجی از چه کسی حمایت می‌کند؟

جلسه ۶

ایرانیان آخرالزمان چگونه باید باشند؟

- رشد خوبی‌ها در آخرالزمان
- برخی از شرایط آخرالزمان با توجه به آیات قرآن
- جایگاه ویژه ایرانیان در آخرالزمان
- تواضع و فروتنی مؤمنان در آخرالزمان
- طبیعی بودن ظهور
- باید خودمان را رشد دهیم
- اکثر بودن ایرانیان در میان فرماندهان امام زمان (عج)
- انتظار بسیار بالا از مسؤولین جمهوری اسلامی
- جامعه دینی در چه شرایطی اشتباه خود را جبران می‌کند؟
- قوم خاص و محبوب خدا در قرآن
- ویژگی‌های قوم محبوب خدا
  - ۱- تواضع در مقابل مؤمنین
  - ۲- سرسختی در مقابل کفار
  - ۳- مجاهده در راه خدا
  - ۴- نترسیدن از سرزنش‌ها

جلسه ۷

تحکیم اخوت اسلامی در آخرین مراحل انتظار

- مقام شیعیان آخرالزمان و قبل از ظهور
- مقایسه و مسابقه در دین اسلام
- هر کسی با شرایط مشابه خودش سنجیده می شود
- مصادیق جلو افتادن در مسابقه چیست؟
- هزینه های فروتنی در مقابل مؤمنین
- بررسی روایاتی در مورد وظایف ما نسبت به برادران دینی
- برادران دینی خود را افزایش دهیم
- ضرورت تحکیم اخوت اسلامی
- پایین بودن سطح رفاقت دینی در جامعه ما
- به مشکلات مؤمنین رسیدگی کنیم

جلسه ۸

داشتن دین حبی در آخرین مراحل انتظار

- کمیاب بودن دینداری بر اساس محبت به پروردگار
- تنها قومی که محبت خدا به آنها، تصریح شده است
- ویژگی‌های ایرانی‌های خوب در آخرالزمان
- خوبی‌های آخرالزمان را بینیم
- اهمیت رشد بواسطه تشویق
- دین حبی داشته باشیم
- اهل بیت (ع)، خیلی ما را دوست دارند
- چگونه دین حبی پیدا کنیم؟
- کارها را از روی محبت انجام دهیم
- اهل بیت (ع)، واسطه کسب محبت خدا
- در راه اهل بیت (ع)، خرج کنیم
- غذا و نذری دادن در راه اهل بیت (ع)
- دوران جاهلیت را درست تحلیل کنیم

جلسه ۹

نعمت‌های معنوی در آخرین مراحل انتظار

- شناختن زمان، محل گول خوردن از شیطان
- آیا در آخرالزمان هستیم؟
- تغییرات سریع در منطقه
- مظلومیت فراوان و ظلم فراوان در منطقه
- ضعف تبلیغاتی و رسانه‌ای ما
- اشاره به علائمی در مورد نزدیک بودن ظهور
- رشد خوبان در آخرالزمان
- ایثار، ویژگی محوری در امت آخرین پیامبر
- صبر در مسلمانان آخرالزمان
- نعمت‌های معنوی در آخرالزمان
- رونق عزاداری‌ها؛ یک نعمت ویژه الهی
- تحول دل‌ها نسبت به امام حسین (ع)
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۰

شکر و آخرین مراحل انتظار

- تعبیر حضرت علی(ع) در مورد مؤمنین آخرالزمان
- برتری مؤمنین آخرالزمان
- مسؤولیت آخرالزمانی‌ها؛ زمینه‌سازی برای ظهور
- طبیعی بودن مقدمات ظهور
- ضرورت شاکر بودن در آخرین مراحل انتظار
- کمبود شکر در فرهنگ ما
- دعای عرفه؛ نمونه برجسته شکر
- دین حبی در آخرالزمانی‌ها
- در محبت کم نگذاریم
- عاقلانه بودن حرکت امام حسین(ع)
- فرد عاقل‌تر، علاقه بیشتری به امام حسین(ع) دارد
- روضه عاشورا و وداع امام حسین(ع) با حضرت سکینه

جلسه ۱۱

نقش محبت در آخرین مراحل انتظار

- محبت دوطرفه با پروردگار داشته باشیم
- اهمیت دینداری حبی در مقابل دینداری خوفی
- فضیلت محبت از خوف بیشتر است
- روز عاشورا، روز جلوه محبت‌ها نه ترس‌ها
- خوف مؤمن از چیست؟
- محبت یاران به امام زمان (عج)، عامل ایجاد خوف در دل دشمن
- شدت محبت، تنها راه جلوگیری از نفاق در عصر امام زمان (عج)
- ایام عاشورا؛ نمونه‌ای از جلوه دینداری حبی
- محبت را در همه دینداری خود رواج دهیم
- با دین حبی راحت‌تر می‌توان زندگی و بندگی کرد
- ابهت دینداران و تأثیر آن بر حکومت حضرت صاحب (عج)

جلسه ۱۲

نقش محبت به یکدیگر در آخرین مراحل انتظار

- قوم مقدمه ساز ظهور، بهترین اقوام
- نقش آخرالزمان در تربیت بهتر و سریع تر
- محبت، بالاترین انگیزه تربیتی
- محفوف بودن محبت به معرفت
- تأثیر افزایش معرفت بر افزایش محبت
- نقش تفکر بر افزایش محبت
- رفتار از روی محبت را ارزان داده‌اند
- مجالس محرم، نمونه‌هایی از رفتار از روی محبت
- دین حبی، عامل فروتنی در مقابل مردم
  - ۱- مردم دوست شدن و با مردم رفیق بودن
  - ۲- محبت به شیعیان
  - ۳- عیادت از مؤمن
  - ۴- مروّت و سفره داری مؤمن
  - ۵- تألیف قلوب
- دور بودن قلوب کفار از یکدیگر
- روایاتی در مورد محبت شیعیان به یکدیگر
- محبت امام به شیعیان
- روضه امام سجاد(ع) و اسارت اهل بیت(ع)

جلسه ۱۳

قدرت و اقتدار در آخرین مراحل انتظار

- تأثیر نزدیک دانستن فرج بر کسب آمادگی
- در آخرالزمان خوبی‌ها هم رشد می‌کنند
- جذابیت حرف‌های خوب در آخرالزمان
- دین حبی مؤمن در آخرالزمان
- باطل به دست خودش نابود می‌شود
- ضعف ما در دفاع از حق
- رشد مؤمن در آخرالزمان
- ضرورت استواری بر حق
- شیعه، قدرت اول امروز در منطقه
- لطف الهی در اربعین
- شیعه در نوار پیروزی‌ها
- تأثیر قدرت بر افزایش معنویت
- کسب آمادگی برای مواجه شدن با امام مقتدر
- اقتدار امیرالمؤمنین (ع)
- ظرفیت پیروزی داشته باشیم
- محبت و قدرت؛ دو وسیله برای تربیت
- روضه حضرت زهرا (س)

موضوع: آخرین مراحل انتظار

خانواده و تربیت

خانواده خوب (۲)

(بقعه شیخ عبدالله طرشتی - فاطمیه ۹۳ - ۳ جلسه)

معرفی بحث:

در شرایطی که برخی از جوامع، اصالت را به فرد و برخی دیگر، اصالت را به جمع می‌دهند؛ منطقی‌تر این است که اصالت را به خانواده بدهیم. خانواده با توجه به شرایطی که برای انسان تمهید می‌کند، مکان بسیار مناسبی برای رشد روحی و اخلاقی و تمرین خوبی‌ها است. این نهاد مقدس علی‌رغم جایگاه ویژه‌ای که در منظومه معارف دینی دارد؛ مورد سوء استفاده‌هایی هم قرار گرفته است. یکی از موارد مهم سوء از روابط عاطفی زن و شوهر، مبالغه غیرمنطقی است که در مورد عشق و محبت شده است. اگر چه محبت بین زن و شوهر، بسیار ضروری و غیرقابل انکار است؛ اما توقع بیش از حد برای محبت دیدن از همسر، دارای آسیب‌های بسیاری در محیط خانواده است. محبت بین زوجین را باید در حد و اندازه خودش دید و تحلیل کرد؛ محبتی که حتماً بایستی در ذیل محبت خدا و اولیاء خدا تعریف شود و آن را همواره، محدود در نظر داشت. در این مجموعه سخنرانی که دومین مجموعه مباحث در موضوع خانواده خوب است و به مناسب دهه دوم فاطمیه (س) ایراد شده، استاد پناهیان ضمن تبیین مجدد جایگاه منحصر به فرد خانواده، به ترسیم حد و اندازه‌های محبت در محیط خانواده پرداخته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

خانواده؛ محلی برای آغاز خوبی‌ها

- اصالت خانواده؛ نه اصالت فرد و نه اصالت جمع
- خانواده؛ مهمترین مکان رشد یا سقوط انسان
- کار پرزحمت برای خانواده، مجاهدت در راه خدا
- نورانیت؛ نتیجه نیت خوب برای تلاش در جهت رفاه خانواده
- نتایج قوی شدن پیوندهای خانوادگی
- تأثیر کار خوب و نیت خوب در خانواده
- مراعات و تمرین خوبی‌ها در خانواه
- دین اسلام؛ دینی خانوادگی
- روزه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

نگاهی دوباره به جایگاه و میزان محبت در خانواده

- محبت؛ یکی از موضوعات مهم در خانواده
- پیوندهای عاطفی؛ لازمه تشکیل خانواده
- تأثیر محبت بر نحوه ادامه خانواده
- سوء استفاده و سوء برداشت از محبت میان زن و شوهر
- محبت زن و شوهر، محبتی در ذیل محبت خدا
- مبالغه در مورد عشق میان زن و شوهر
- ظرفیت محدود محبت در خانواده
- نتایج سوء نگاه افراطی به محبت میان زوجین
- از محبت، توقع زیادی نداشته باشیم
- تعدیل محبت با توجه به خلق و خوی زوجین
- حب الله؛ محبتی بدون مرز
- روضه حضرت زهرا(س) و حضرت علی اکبر(ع)

جلسه ۳

محبت معقول در فضای خانواده

- آیا محبت زیاد از حد در خانواده خوب است؟
- محبت معقول به همسر، از نتایج ایمان
- محبت به خدا؛ محبتی که باید شدید باشد
- محبت زیادی در خانواده؛ امری غلط و ناپسند
- عمده کردن دروغین محبت زن و مرد در غرب
- عالی ترین نوع محبت بین زن و شوهر
  - هر دو، عاشق فرد سومی باشند
  - عشق زن و شوهر به خدا و اولیاء خدا
- محبت شدید به غیر خدا؛ محبتی متزلزل و ناپایدار
- تقوای همسر، عامل پایداری محبت همسر
- نتایج انتظار محبت بیش از حد از همسر
  - زیاد شدن دعوا
  - افزایش ناملایمات
  - کینه توزی
- تأثیر ازدواج بر تعدیل عواطف
- فواید ازدواج از نگاه قرآن کریم
  - آرامش
  - مودت
  - رحمت

• روضه حضرت زهرا(س) و حضرت عباس(ع)

موضوع: خانواده خوب (۳)

خانواده و مبارزه با هوای نفس (مسجد امام صادق(ع) – سال ۹۳ – اجلسه)

معرفی بحث:

خانواده محلی بسیار مهم برای مبارزه با هوای نفس است. نگاه ما به محیط خانواده، مستلزم تغییر است تا آن را محلی برای راحت‌طلبی، لذت‌طلبی و تبعیت از هوای نفس ندانیم. ازدواج یعنی پذیرفته‌ای که انسان نمی‌تواند در دنیا به صورت کامل خوش بگذراند، چون انسان با ازدواج، خود را در فضای جدید مبارزه با هوای نفس قرار می‌دهد. بدین ترتیب می‌توان گفت کسانی که تلاش می‌کنند تا حد امکان ازدواج نکنند، هواپرست هستند. در فضای خانواده است که مبارزه با هوای نفس در ابعاد جدیدی بین مرد و زن، خواهر و برادر، و فرزندان و والدین آغاز می‌شود. این جلسه مروری بر ابعاد و انواع مبارزه با هوای نفس در محیط خانواده است که به مناسبت سالگرد ازدواج حضرت علی(ع) و حضرت زهرا(س) توسط استاد پناهیان ایراد گشته و به لحاظ موضوعی با مباحث «تنها مسیر، راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی» مرتبط است.

فهرست:

- زندگی، مدیریت تمایلات
- خانواده، محل مهم مبارزه با هوای نفس
- ضرورت تلقی صحیح از ازدواج
- ازدواج یعنی پذیرفتن مرحله جدید مبارزه با نفس
- مبارزه با هوای نفس در روابط زن و شوهر
- استقبال از سختی، علامت انسانیت و معنویت
- خانواده، محل جهاد اکبر مرد

- خانواده، محل جهاد اکبر و اصغر زن
- فرزندداری و مبارزه با هوای نفس
- مبارزه با هوای نفس در روابط فرزندان و والدین
- مبارزه با هوای نفس در روابط فرزندان با یکدیگر
- مبارزه با هوای نفس در روابط فAMILI
- ضرورت صبر و تحمل در زندگی خانوادگی
- تأثیر ازدواج بر افزایش معنویت

استقلال روحی دختران

(حسینیه شهدای بسیج - ولادت حضرت معصومه (س) - سال ۹۲ -
اجلسه)

معرفی بحث:

ما قبل از اینکه «خوب» باشیم، لازم است «خود» باشیم. خودت باش، یعنی تحت تأثیر دیگران قرار نگیر. خودت باش، یعنی تعریف و تمجید دیگران، مسخره کردن یا بی‌اعتنایی دیگران تأثیری روی تو نداشته باشد. خودت باش یعنی مستقل باش و حتی شبیه دیگران هم نباش. خودت بررسی کن که چه رشته تحصیلی را دوست داری، کدام کار را دوست داری و ... تحت تأثیر حرف دیگران نباش. استقلال روحی، مهمترین عامل در تنظیم رفتار است که البته با مقاومت در مقابل حق، بسیار متفاوت است. حفظ استقلال روحی در همگان، و بویژه در دختران عامل حفظ روحیه و نشاط است که البته عواملی نیز به این استقلال کمک می‌کند. استقلال روحی دختران، موضوع مهم و مورد پرسشی است که در این جلسه مورد توجه استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

- «خود» بودن، بسیار مهم‌تر از خوب بودن
- بررسی معنای «خودت» باش
- استقلال روحی و عدم تأثیرپذیری از دیگران
- آسیب‌های عدم استقلال روحی دختران
  - رقابت و حسادت
  - تخریب روح و روان

○ ندیدن نعمت‌ها

- استقلال روحی، یکی از عوامل تنظیم رفتار
- نقش مادر در آموزش استقلال روحی دختر
- آثار استقلال روحی
- عوامل کسب استقلال روحی در دختران
- تفاوت‌های تربیتی در دختر و پسر

نیم‌نگاهی به آسیب‌شناسی زندگی مشترک در ایران (دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران - سال ۹۲ - جلسه ۱)

معرفی بحث:

جامعه امروز ایران، متأثر از عوامل مختلف می‌باشد که آثار همه آنها را می‌توان در سبک زندگی مردم مشاهده کرد. تعالیم اسلام، پیشینه تاریخی ایران و فرهنگ برآمده از تمدن غرب هرکدام در سبک زندگی مردم ایران دارای نشانه‌هایی است. اختلاط این عوامل که با هم تعارضات زیادی دارند باعث شده است در مسائل زیادی با چالش و آسیب‌های فرهنگی - اجتماعی روبرو شویم.

یکی از مسائل بسیار مهم که هم جنبه فردی دارد و هم جنبه اجتماعی مساله ازدواج و تشکیل خانواده است. متأسفانه در این زمینه جامعه ما دچار آسیب‌های متعدد است که نارضایتی از زندگی زناشویی، اختلافات خانوادگی و طلاق به روشنی نشان می‌دهد که وضعیت ما مطلوب نیست.

استاد پناهیان که هم از لحاظ علمی و مطالعاتی در زمینه اسلام و غرب دارای بینش‌های صائبی است و هم با جامعه و جوانان رابطه گسترده‌ای دارد در این جلسه به بیان برخی از مهم‌ترین آسیب‌هایی که جامعه امروز ایران و جوانان ایرانی در امر ازدواج و گزینش همسر با آن مواجه هستند پرداخته است. ایشان در ضمن بیان این آسیب‌ها به راهکارهای مفیدی در رفع این آسیب‌ها هم اشاراتی دارند.

فهرست:

- سبک زندگی ایرانی، آمیزه‌ای از اسلام، ایران و غرب
- ۱- عدم بیان مسائل لازم، به جهت حیا نادرست

● ۲- خلط ازدواج و عشق

- ازدواج، محل مودت و رحمت
- تبدیل محبت به نفرت به خاطر تلقی نادرست
- نوسانات عاطفی زنان به علت تغییرات فیزیولوژیک
- رابطه انسان و خدا، تنها جایگاه عشق

● ۳- عدم شناخت زن و مرد از ویژگی‌های یکدیگر است در ابعاد مختلف

● ۴- واگذاری انتخاب به دختر و پسر و عدم رعایت ملاک‌های موثر

- احساسی بودن جوانان و سنجیده نبودن برخی ملاک‌ها
- لزوم توجه به ملاک‌های موثر در زندگی زناشویی
- دخالت دادن اعتبار اجتماعی در انتخاب توسط برخی والدین

● ۵- تعریف نادرست از زندگی موفق

- پس از ازدواج باور کنید که بهترین انتخاب را کرده اید
- موفقیت در کمال است نه در نداشتن مشکل

● پاسخ به چند پرسش

- سؤال در خواستگاری
- ازدواج خویشاوندی
- ازدواج و تحصیل
- سن ازدواج
- برخی مصادیق حفظ حرمت شوهر
- اطاعت از مرد

موضوع: نیم‌نگاهی به آسیب‌شناسی زندگی مشترک در ایران

هنر و رسانه

فرهنگ حماسی و حماسه فرهنگی (دانشگاه هنر - محرم ۹۳ - ۱۰ جلسه)

معرفی بحث:

فرهنگ و دین داری روابط ویژه‌ای با یکدیگر هستند. گاهی فرهنگ خوب، بهترین زمینه پذیرش دین است و گاهی دین به عنوان مهمترین عامل فرهنگ‌ساز مورد توجه قرار می‌گیرد. بررسی روابط دین و فرهنگ، بررسی فرهنگ حماسی و واکاوی زیرساختهای فرهنگی خوب، نقد برخی زیرساختهای نامناسب فرهنگی، ضرورت احیاء فرهنگ جوانمردی، آشنایی با زیرساختهای فرهنگ حماسه، شاخص‌های اصلاح فرهنگی، زیرساختهای فرهنگی خوب در دوران جاهلیت، استقلال و استقامت فرهنگی، ضرورت ترویج فرهنگ مروت در حکومت دینی و ..... مجموعه مباحثی را شکل داده است که مورد بررسی استاد پناهیان در ده جلسه در دانشگاه هنر قرار گرفته است.

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت فرهنگ حماسی

- مروری بر سابقه جلسات دانشگاه هنر
- حماسه می تواند معیار اسلام ناب باشد
- نمونه‌هایی از حماسه‌های امروز در منطقه
- ظرفیت بسیار بالای حماسه
- حماسه کمتر قابل تحریف است
- حماسه‌سازی امام حسین (ع) و یارانشان
- ضعف کشور در حرکت به سوی حماسه فرهنگی
  - نقدی بر دستگاه‌های فرهنگی
- معنای حماسه فرهنگی
- آسیب‌های دور شدن از فرهنگ حماسی
- تولید حماسه‌سازان قلبی
- روضه حضرت علی اکبر (ع)

جلسه ۲

انعطاف‌پذیری و تهدید زیرساخت‌های فرهنگی حماسه

- زیبایی، فصل مشترک دین، هنر و حماسه
- جایگاه انعطاف‌پذیری در فرهنگ حماسی
  - انعطاف‌پذیری، نقطه مقابل حماسه
  - حماسه، ریشه در صلابت دارد
- معنای انعطاف‌پذیری
- آسیب‌های انعطاف‌پذیری نابه جا
- ضرورت ایستادگی در برخی موارد
- آسیب انعطاف‌پذیری نابه جا در عرصه‌های اجتماعی
- انعطاف‌پذیری و صلابت در محیط خانواده
- صلابت، زیرساخت فرهنگی حماسه
- انعطاف‌پذیری نابه جا در تغییر پوشش و غذا
- انعطاف‌پذیری را بیش از اندازه تحویل گرفته‌ایم
- اوج انعطاف‌پذیری در فرهنگ غرب
- ضرورت حفظ استقلال فرهنگی
- تلاش دشمن برای نابودی زیرساخت‌های فرهنگی
- روضه حضرت عباس(ع)

جلسه ۳

آشنایی با زیرساخت‌های فرهنگ حماسه

- آشنایی با فرهنگ حماسه
- تاریخ پر حماسه، پشتوانه فرهنگ حماسه
- چرا دشمن بیش از ما به فرهنگ اهمیت می‌دهد؟
  - دشواری‌های ایجاد رفتار غیرمعقول در جامعه
  - تغییر زیرساخت‌های فرهنگی، مقدمه رفتار غیرمعقول
  - تغییر زیرساخت‌های فرهنگی، ضرورتی برای سلطه‌طلب‌ها
- مقدمات رفتار غلط چگونه مهیا می‌شود؟
- بسط مقدمات بی‌ضرر کار غلط، مقدمه انجام کار غلط
- حیاء، یک زیرساخت فرهنگی مهم و ضروری
  - حیاء لازمه پذیرش احکام دین
  - فاصله فرهنگ امروزی جامعه از حیاء
- شکر، یک زیرساخت فرهنگی فراموش شده
  - شکر در زیارت امین الله
  - نماز، نمونه‌ای از شکر خدا
  - نق زدن و گله‌مندی از شرایط، نمونه‌ای از ناشکری
- تضعیف فرهنگ احترام به بزرگترها در جامعه
- ادب، یک زیرساخت فرهنگی مهم
- انعطاف‌پذیری غیرصحیح و نامعقول در فرهنگ
- انعطاف‌پذیری بد را کنار بگذاریم

جلسه ۴

رابطه دین و فرهنگ

- گاهی برای ساختن فرهنگ، نیازی به دین نیست
- آشنایی با راهنمایی‌های فرهنگی دین
- معنای فرهنگ خوب
  - فرهنگ باید به نفع مردم باشد
  - تناسب فرهنگ خوب با نیاز مردم
- حرف خوب را می‌توان از بیرون دین هم گرفت
- دین در فرهنگ خوب پذیرفته می‌شود
- برخی از شاخص‌های اصلاح فرهنگی
  - حکمت، عقلانیت، انسانیت و سرزمین
- مرور برخی از فرهنگ‌های غلط در جامعه
- چه کسانی می‌توانند حماسه فرهنگی ایجاد کنند؟

جلسه ۵

ضرورت احیاء فرهنگ جوانمردی

- بی توجهی به فرهنگ مروت توسط جریان‌های مختلف
- ویژگی‌های جریان غرب‌گرا
  - پذیرش خوبی‌های غرب توسط جریان غرب‌گرا
  - اهتمام و توجه ویژه به حقوق بشر
- موفقیت ناچیز جریان غرب‌گرا در احقاق حقوق بشر
- راه دستیابی به حقوق بشر چیست؟
- احیاء فرهنگ جوانمردی، راه دستیابی به حقوق بشر
  - نابودی فرهنگ جوانمردی در غرب
  - ارزش گذشتن از حق خود
- نقد عملکرد اسلام‌گراها
- ارزش‌ها؛ تعبیری جدید و نامأنوس
- احکام دینی، احکامی واقعی و نه ارزشی
- اصرار بر اجرای احکام دینی و غفلت از زیرساخت‌های فرهنگی مورد نیاز
  - احترام به پدر، زیرساخت حجاب
  - نقش حیاء در حجاب عفاف
  - ادب، زیرساخت نماز
- فرهنگ مروت و جوانمردی در روایات

جلسه ۶

فرهنگ خوب، زمینه پذیرش دین

- دین را از زندگی جدا نکنیم
- دین ابتدا فرهنگ‌سازی می‌کند
- اهمیت فرهنگ برای دین
- اهتمام به وجوه مشترک فرهنگ و دین
- حرکت متقابل بین فرهنگ و دین
- از نقاط مشترک خوب فرهنگی شروع کنیم
- فرهنگی که با دین همراه شود، باقی می‌ماند
- توجه به خوبی‌های فرهنگ ایرانی
- قدم‌هایی برای اصلاح فرهنگ
  - ۱- آشتی با بخش‌های مثبت و خوب فرهنگ
  - ۲- تقویت بخش‌های مثبت و خوب فرهنگ
  - ۳- پیاده کردن دین بر بخش‌های مثبت و خوب فرهنگ
- عادات رفتاری، مهمترین مشکل فرهنگ
- فرهنگ ما به دینداری ما لطمه می‌زند
- ضرورت توجه به زیرساخت‌های فرهنگی
- زیرساخت‌های فرهنگی خوب در دوران جاهلیت
  - ادبیات قوی و فصیح عربی
  - احترام به بزرگترها و شیخوخیت
  - محترم بودن امانت و امانت‌دار
  - پایبندی به عهد و پیمان

○ احترام به خانه خدا

○ حفظ احترام برخی از زمان‌ها و ایام

موضوع: فرهنگ حماسی و حماسه فرهنگی

جلسه ۷

استقلال و استقامت فرهنگی

- فرهنگی بودن برخی از دستورات دین
  - بار دین را زیاد نکنیم
  - همه گزاره‌های داخل دین، لزوماً دینی نیستند
  - اصلاح فرهنگ، خارج از فضای توصیه‌های دین
  - گزاره دینی، دستور مستقیم خدا
  - ظلم نکردن می‌تواند عنصری فرهنگی باشد
  - نظم، عنصری فرهنگی
  - تأثیر نظم بر دینداری
- حفظ سابقه مثبت فرهنگی
- توصیه‌های عقلی در فضای فرهنگ
- دین و احترام به فرهنگ خوب ملل
- حفظ هویت مستقل فرهنگ اقوام و ملل
- دلیل شدن و تأثیرپذیری از فرهنگ دیگران، یک ضعف فرهنگی
- مرعوب فرهنگ دیگران نشویم
- ضرورت حفظ عزت در مقابل دشمن و فرهنگ‌های بیگانه
- حفظ فرهنگ یک قوم، یکی از وجوه حفظ عزت
- فرهنگ جامعه، هویت جامعه را تشکیل می‌دهد
- انعطاف‌پذیری به جا و محکم بودن به جا
- دین، عامل مقاومت فرهنگی و جلوگیری از تغییر
- مؤمن، محکم است

● حماسه، ریشه در صلابت دارد

موضوع: فرهنگ حماسی و حماسه فرهنگی

جلسه ۸

قدرت بالای دین برای فرهنگ‌سازی

- رواج یافتگی، کلیدی‌ترین عنصر در تعریف فرهنگ
- تأثیر مقبولیت رفتار برای پذیرفته شدن
- فرهنگ، عامل کنترل رفتار در جامعه
- عادت به کار خوب، بد نیست
  - توجه در نماز، در اثر عادت ایجاد می‌شود
  - عادت کردن چشم به گناه نکردن
  - عادت به خوبی‌ها، بازدارنده از بدی‌ها
- دین کمک می‌کند فرد و جامعه عادات خوبی پیدا کنند
- قوت دین برای فرهنگ‌سازی
- دین برای تغییر رفتار، اول فرهنگ‌سازی می‌کند
- کمک دین به ایجاد فضای سالم
- مراحل ایجاد فضای سالم توسط دین
  - ۱- اعلان احکام دین برای همگان
  - ۲- ارائه نصایحی به مؤمنین
- استفاده از عناصر کلیدی برای فرهنگ‌سازی
- قدرت بالای دین برای فرهنگ‌سازی
- سهل‌گیری، ضرورتی برای فرهنگ‌سازی
- اکتفاء به حداقل‌ها برای فرهنگ‌سازی
- برای فرهنگ‌سازی هزینه کنیم

جلسه ۹

آشنایی با فرهنگ مروت و جوانمردی

- فرهنگ، می‌تواند مبنای دینداری قرار بگیرد
- فرهنگ‌سازی، یکی از کارهای مهم دین
- پاداش و جزای فرهنگ‌سازی سنگین‌تر است
- فرهنگ، زمینه‌ساز پذیرش دین و دینداری بهتر
- پذیرش عادات فرهنگی خوب، با فشار و سختی کمتری همراه است
- خصلت‌های فرهنگی که خدا و پیامبرش آنها را دوست دارند

○ سخاوت و بخشندگی

- سوء استفاده از فرهنگ برای ضربه به دین
- فرهنگ ارزش خاص خودش را دارد اما کافی نیست
- اصل اصیل مروت در فرهنگ حماسی
- اگر مروت جا بیفتد، به راحتی دین هم جا می‌افتد
- آثار قانون خوب

○ قانون خوب، مروج فرهنگ جوانمردی و مروت

○ در تصویب قانون باید دقت کرد

- عفت، یکی از ثمرات مروت
- آموزش عفت در خانواده
- دوری فرهنگ رسانه-ای سیاسی، از مروت و جوانمردی

جلسه ۱۰

نتایج فرهنگ مروت در حکومت دینی

- دو آسیب عمده در زمان حاکمیت دینی
- ۱- ضد دین شدن و دین گریزی برخی از افراد
  - آسیب‌های جامعه دینی، بهتر از تحویل حکومت به افراد بی‌دین است
  - نسبت دادن مشکلات به دین
  - فرهنگ مروت برای رفع سوء تفاهم نسبت به دین
- ۲- ایجاد زمینه مساعد برای سوء استفاده کنندگان از دین
  - جوانمردی، نیازی مهم در زمان حاکمیت دینی
  - به اسم دینداری و رسم دینداری، مغرور نشویم
  - نامردی دیدن، یکی از مراحل امتحان شدن
  - به دلیل دینداری، حق به جانب نباشیم
  - مذهبی‌ها باید بسیار خوب تر شوند
- مروت، یکی از پایه‌های فرهنگی حماسه
- تأثیر فرهنگ جوانمردی بر حجاب
- روایاتی در مورد جوانمردی
- مروت، خمیرمایه اصلی فرهنگ حماسی

بایسته‌های تبلیغ برای طلاب مبتدی (قم، مسجد اهل بیت (ع) - سال ۹۳ - ۲ جلسه)

معرفی بحث:

زمان شروع تبلیغ دین برای طلبه‌ای که به تحصیل علوم دینی مشغول است، چه زمانی است؟ آیا به دلیل ضرورت تعمیق علوم و معارف اسلامی و کسب فضایل و معنویت بیشتر، می‌توان شروع تبلیغ را به تأخیر انداخت؟ پیشینه تاریخی دوره اسلامی در مورد زمان آغاز تبلیغ دین و دعوت همگان به معارف اسلامی چگونه بوده و چه تجربه‌ای را به دست می‌دهد؟ استاد پناهیان با این توجه که تبلیغ برای طلابی که در آغاز تحصیل هستند، امری سهل و ممتنع است، در دو جلسه به بررسی سؤالات فوق پرداخته و پاسخی تحلیلی به این سؤالات ارائه می‌کنند. تبلیغ برای طلبه‌ای که در ابتدای تحصیل است، مناسب، مفید و گاهی ضروری است به شرط آنکه الزاماتی را رعایت کند.

فهرست:

جلسه ۱

بایسته‌های علمی و معنوی برای شروع تبلیغ

- تبلیغ برای طلبه مبتدی چه مقدماتی نیاز دارد؟
- آیا در ابتدای طلبگی می‌توان به تبلیغ اقدام کرد؟
- تبلیغ برای طلاب مبتدی، امری سهل و ممتنع
- آیا تبلیغ مانع تحصیل علم است؟
  - تبلیغ، هیجان دارد ولی علم هیجان ندارد
  - تأثیر روحیه شخصی طلبه بر میزان «تأثیر گذاری تبلیغ بر تحصیل»
- بایسته‌های تبلیغ برای طلبه مبتدی در حوزه علمی و معرفتی
  - پرهیز جدی از عُجب و غرور علمی در تبلیغ
  - تواضع و فروتنی علمی
  - پرهیز از مباحث پیچیده علمی
  - قاطعانه سخن نگفتن
  - بالا نبردن توقع مردم از خویش
- بایسته‌های تبلیغ برای طلبه مبتدی در حوزه مسایل معنوی
  - آیا برای تبلیغ باید به سطح ویژه‌ای از معنویت رسید؟
  - آیا ما توفیق عمل به تمام توصیه‌های معنوی را داریم؟
  - علاقمند بودن به مسایل معنوی، شرط کافی برای شروع تبلیغ
  - خودسازی کامل، مقدمه تبلیغ نیست
  - ایمان آوردن و شروع تبلیغ، نمونه‌ای مشهود در صدر اسلام
- سفارش‌های پیامبر به تازه مسلمانانی که قصد تبلیغ داشت

جلسه ۲

بایسته‌هایی برای تسهیل تبلیغ

- **تبلیغ در ابتدای طلبگی، امری ممکن و مطلوب**
  - ممکن بودن تبلیغ برای طلاب مبتدی
  - طلبه حداقل‌ها را بگوید
  - دانشجویان هم کار فرهنگی می‌کنند
  - نصیحت و تبیین
- **مطلوب بودن تبلیغ برای طلاب مبتدی**
  - کمک تبلیغ به قوای ذهنی انسان
  - تبلیغ می‌تواند بر رشد علمی تأثیرگذار باشد
- **پیشنهادی در مورد زمان آغاز طلبگی**
  - آسیب زمان شروع طلبگی بعد از اخذ دیپلم
- **شهید دیالمه، دانشجویی با بصیرت و دقیق در معرفی دین**
- **بایسته‌هایی برای تسهیل تبلیغ**
  - ۱- مطالعه جانبی در کنار دروس اصلی
  - ۲- خلاصه‌برداری از کتب مورد مطالعه
  - ۳- تدریس متون فارسی دینی و معارف
  - ۴- مطالعه نظام‌مند و ترسیم چارچوب نظری
  - ۵- تکمیل چارچوب نظری در مطالعات آتی
  - ۶- الگوگیری از سخنرانان موفق

- ۷- توجه به اولویتهای زمانی
- ۸- توجه به صفای باطن برای تبلیغ
- ۹- توصیه‌های پیامبر اکرم (ص) برای تبلیغ

موضوع: بایسته‌های تبلیغ برای طلاب مبتدی

دشواری‌های تبلیغ دین در دوران امام باقر(ع) (هیئت شهدای گمنام - شهادت امام باقر(ع) - سال ۹۳ - اجلسه)

معرفی بحث:

امام باقر(ع) در احیای اسلام، نقشی کلیدی داشتند. شرایط آن دوران به گونه‌ای بود که امام باقر(ع) فعالیت تبلیغی خود را بعد از شهادت امام حسین(ع) آغاز کردند، نه بعد از شهادت امام سجاد(ع). امام سجاد(ع) بسیاری از مسایل علمی و فقهی را به امام باقر(ع) ارجاع می‌دادند و از همان دوران کودکی، امام باقر(ع) به گونه‌ای وارد مسایل علمی شدند که به عنوان نابغه جهان اسلام شناخته شدند. اما شرایط تبلیغ دین در دوران امام باقر(ع) آنچنان دشوار و بغرنج بود که با پیچیدگی‌ها و سختی‌های فراوان همراه بود. مقایسه‌ای ساده بین امکانات امروزی که برای تبلیغ دین در اختیار ما است، و دشواری‌هایی که امام باقر(ع) برای رساندن پیام دین با آن مواجه بودند، نشان می‌دهد ما چه اندازه در این امر مهم، کوتاهی می‌کنیم.

فهرست:

- تلاش علمی و تبلیغی امام باقر(ع) بعد از واقعه عاشورا
- شرایط سخت تبلیغ دین در دوران امام باقر(ع)
- روش امام سجاد(ع) در تبلیغ دین
  - تربیت آدم خوب و حضور آنها در میان مردم
- عصر حاضر؛ دوران وفور امکانات تبلیغی
- دو مثال تاریخی از دشواری تبلیغ دین در عصر امام باقر(ع)
- سه دعای مهم و کلیدی در بیان امام باقر(ع)
  - فهمیدن درست دین

○ محبوب بودن در میان مسلمین

○ خوش نامی و به نیکی یاد شدن

● روزه اسارت امام باقر(ع) بعد از واقعه عاشورا

پشت صحنه فعالیت‌های فرهنگی (حرم امام رضا(ع) - سال ۹۳ - اجلسه)

معرفی بحث:

در نگاه مردم، برخی از مشاغل دارای پشت صحنه‌های مهم و جدی هستند مانند شغل یک کماندو که تصور همگان این است که او حتماً بسیار ورزش می‌کند و اهل تن‌پروری نیست تا شرایط فیزیکی خودش را همیشه آماده نگه دارد. اما برخی از مشاغل از نگاه مردم پشت صحنه مهم و جدی ندارند. یعنی برای انجام موفقیت‌آمیز کار خودش نیازی نیست که فعالیت مخفی ویژه‌ای داشته باشد. متأسفانه به نظر می‌رسد از نگاه مردم، فعالیت فرهنگی نیز همینطور است و نیازی به کار پشت صحنه ندارد. اما یک فعال فرهنگی برای اینکه بتواند نقش مثبتی در عرصه فرهنگ داشته باشد، حتماً بایستی فعالیت‌های ویژه‌ای در پشت صحنه داشته باشد. بررسی اجمالی پشت صحنه فعالیت‌های ضروری برای یک فعال فرهنگی، دغدغه اصلی استادپناهیان را در این جلسه شکل داده است.

فهرست:

- مردم چه تصویری از پشت صحنه فعالیت‌های فرهنگی دارند؟
  - ضرورت فعالیت‌های پشت صحنه برای فعالین فرهنگی
  - نمونه‌هایی برای فعالیت پشت صحنه
- ۱- معنویت فردی و جمعی (ذکر و دعای و توسل به اهل بیت ع)
  - ۲- کار معرفتی و تلاش برای ازدیاد معرفتی
  - ۳- ریاضت نفس فردی و تحمل سختی‌ها و مرارت‌های شخصی
  - ۴- دوری از راحت‌طلبی و مبارزه با هوای نفس
  - ۵- مراقبت از خود و تلاش برای رشد معنوی

چرا ما نمی‌توانیم زیبایی‌های دین را منتقل کنیم؟ (مسجد قدس - اعتکاف ۹۳ - جلسه)

معرفی بحث:

زیبایی‌های دین، فوق‌العاده عمیق، دل‌نشین و لذت‌بخش هستند ولی در مقابل، زیبایی‌های دنیا بسیار سطحی، محدود و با تأثیر کم هستند. اگر چه زیبایی‌های معنوی بسیار قوی‌تر از زیبایی‌های دنیا است ولی چگونه می‌توان این زیبایی‌ها را به خوبی منتقل کرد؟ انتقال زیبایی دین قطعاً تأثیر بسیار بیشتری از انتقال عقلانیت و منطقی که در دین وجود دارد، خواهد داشت. اما چرا علی‌رغم ضرورت و اهمیت انتقال زیبایی‌های دین، موفقیت لازم را در این مورد کسب نمی‌کنیم؟

فهرست:

- اهمیت و تأثیرگذاری زیبایی‌های دین
  - اولویت زیبایی دین نسبت به سایر ویژگی‌های دین
  - وظیفه مؤمن در انتقال زیبایی‌های دین
  - ضعف مؤمنین در انتقال زیبایی دین
  - موفقیت غیر مؤمنین در زیبا جلوه دادن باطل
  - دلایل ضعف مؤمنین در انتقال زیبایی دین
- ۱- شیطان همه را برای تبلیغ باطل تحویل می‌گیرد
  - ۲- خدا هر کسی را برای تبلیغ حق، تحویل نمی‌گیرد
  - ۳- برای انتقال زیبایی دین باید آن را چشیده باشیم
  - ۴- برای انتقال زیبایی دین باید زشتی باطل را چشیده باشیم

تعیین کننده نبودن قدرت تبلیغاتی برتر (هیئت عشاق الائمه(ع) – فاطمیه اول(اسفند) ۹۲ – ۳جلسه)

معرفی بحث:

اگر چه تبلیغ و تبلیغات، یکی از مفاهیم قرآنی است ولی امروزه رویکردهای متفاوتی نسبت به رویکرد دین به مفهوم تبلیغ به وجود آمده که از رویکرد دینی بسیار دور است. هدف اصلی تبلیغات امروزی، تأثیرگذاری تام و تمام بر مخاطبین است و مسأله اصلی هم همین است که آیا تبلیغات می‌توانند تأثیر بالا و تعیین کننده‌ای بر مخاطبین خود داشته باشند؟ اگر چه رویه قرآن و روش اهل بیت(ع)، حاکی از اهمیت تبلیغ مثبت و ارائه حقایق است؛ و در طرف مقابل هم اهتمام غالب رسانه‌های دنیا به تبلیغ منفی و به انحراف کشاندن بشر است؛ اما در مجموع می‌توان گفت: تبلیغات، علی‌رغم تأثیری که می‌تواند داشته باشد، تعیین کننده‌ترین عامل در سعادت و شقاوت انسان نیست و خود انسان‌ها و اراده آنها و نوع که رابطه‌ای که با پروردگار عالم برای خود تعریف کرده‌اند، تعیین کننده‌ترین عامل محسوب می‌شود.

سه جلسه بحث حاضر، موضوعی نو و جذاب در مورد تبلیغات را شکل داده که با قرائن و مستندات از تاریخ اسلام همراه شده و به مناسبت ایام فاطمیه(س)، توسط استاد پناهیان ایراد شده است.

فهرست:

جلسه ۱

چرا تبلیغات قوی حضرت زهرا(س) در مدینه اثر نداشت؟

- بالاترین قدرت از آن تبلیغات است یا خدا؟!!
- قدرت تبلیغات برخلاف تصور همه بالا نیست
  - بیشترین سرمایه گذاری روی تبلیغات می شود
- چرا تبلیغات خیلی مهم نیست؟
- در رابطه بین زن و مرد، مدیریت رابطه به زن داده شده است
  - مرد ضعیف تر است
- تأثیری برای قدرت تبلیغات وجود ندارد
- وقتی دل بیمار باشد تبلیغات اثر ندارد
- چرا تبلیغات قوی حضرت زهرا(س) در مدینه اثر نداشت؟
- تبلیغات معاویه قوی نبود
- دل های بیمار دنبال کوچکترین بهانه
- چه چیز موجب شد قدرت تبلیغی حق موفق نشود؟
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

معیارهایی برای تبلیغات دینی

- قدرت و امکانات تبلیغی جبهه حق، با حضور حضرت زهرا(س)
- ترسیمی از عملکرد تبلیغاتی حضرت زهرا(س)
- روی تبلیغات خیلی حساب باز نکنیم
- بررسی ضعف تبلیغات شیطان از نظر قرآن کریم
- برخی از معیارهای تبلیغ در جبهه حق
  - حضور جاذبه و دافعه در تبلیغات دینی
  - آیات قرآن هم کسی را سحر نمی کند
  - ممنوعیت جنگ روانی برای تبلیغ حق
  - از تبلیغات دینی زیاد انتظار نداشته باشیم
  - جاذبه حقیقی؛ در سخن گفتن از دافعه‌ها
  - ضرورت حفظ استقلال انسان در تبلیغ دینی
- روزه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

رویکردهای مختلف به تبلیغ

- احترام ویژه قرآن به امر تبلیغ
- جاذبه و دافعه در تبلیغ دین
- تلخی‌های تکوین و تشریحی
- تبلیغ در معنای امروزی: بزرگنمایی و ایجاد جاذبه صرف
- تبلیغ در نگاه دین، با بیان حقیقت‌های تلخی همراه است
- عدم تأثیر تبلیغات فریبکارانه
- با تبلیغات منفی چه باید کرد؟
- منتظر تبلیغات مثبت نمایم
- وظیفه تبلیغی مؤمن
- تبلیغات مثبت زیاد اثر ندارد ولی زیاد ثواب دارد
- پرسش و پاسخ
- روضه حضرت زینب(س) و حضرت عباس(ع)

ضرورت رسانه‌ای شدن و الزامات آن (مرکز فرهنگی سیدالشهدا(ع) - سال ۹۲ - جلسه)

معرفی بحث:

امروزه نه تنها آمادگی مردم برای شنیدن سخن حق بالا رفته، بلکه ضرورت انتقال پیام‌های خوب به انواع و اقسام مخاطبان در عالم، دو صد چندان شده است. هر مقدار این پیام‌ها دیرتر به اهل عالم برسد، مظلومین بیشتری در گوشه و کنار جهان، سربریده می‌شوند و بی‌تردید بخشی از گناه این همه مظلومیت‌ها به عهده کسانی است که می‌توانستند با انواع و اقسام پیام‌رسانی‌ها به رفع ظلم اقدام کنند و نکردند. امروز پیام‌های انحرافی و غلطی به اهل عالم داده می‌شود و این پیام‌های غلط به سادگی توسط آدم‌ها و به خصوص جوانان در همه جای دنیا باور می‌شود، و متأسفانه در چنین شرایطی، کسانی که اهل جبهه حق هستند برای انتقال پیام‌های صحیح اقدام نکرده‌اند. وقتی کسی دین سالم، لطیف، معقول و منطقی را تبلیغ نکرد و وقتی انسان‌های شایسته در مقام تبلیغ دین قرار نگرفتند، دین خشن، انحرافی و نامعقول به سهولت رواج پیدا می‌کند.

فهرست:

- افزایش آمادگی مردم برای شنیدن سخن حق
- ضرورت انتقال پیام‌های خوب به مخاطبان مختلف در عالم
- عدم انتقال پیام صحیح توسط اهل جبهه حق
- تأثیر پیام‌های غلط بر روری تکفیری‌ها
- جهان تشنه معنویت و رشد دین‌های افراطی و تقلبی
- نتایج فاجعه‌آمیز کارهایی که ما «انجام نداده‌ایم»
- شباهت فضای فرهنگی و رسانه‌ای ما به سیاه‌چال‌هایی که نور را می‌بلعند

- کوتاهی هنرمندان، اهالی رسانه و مستندسازها
- ضرورت فهم عمیق دینی برای ورود به عرصه هنر
- امروز در جامعه ما هیچ شغلی به ضرورت کار هنری و رسانه‌ای نیست
- ضرورت انگیزه قوی، معرفت و بصیرت فوق‌العاده نسبت به زمانه
- هنرمند و کسب انگیزه سالم انقلابی و نگاه عمیق معرفتی

موضوع: ضرورت رسانه‌ای شدن و الزامات آن

جایگاه محتوا در عرصه فرهنگ و هنر (نمایشگاه رسانه‌های دیجیتال – سال ۹۳ – جلسه ۱)

معرفی بحث:

علی‌رغم دیدگاهی که سال‌ها رواج داشته و معتقد بود که تکنولوژی بر همه چیز غلبه پیدا کرده و فرهنگ مسلطی را با خود به همراه آورده است، امروزه با صحنه جدیدی در عرصه‌های مختلف مواجهیم. امروزه تکنولوژی در عرصه‌های مختلف مرهون اندیشه و تفکر ناب انسانی است. به عنوان مثال در عرصه نظامی، پیشرفته‌ترین تکنولوژی، مقهور تفکر و اراده انسان‌هایی قرار می‌گیرد که از تکنولوژی پایینی برخوردارند ولی از آن به درستی استفاده می‌کنند. اندیشه ناب، محتوای ناب را شکل می‌دهد، محتوایی که دنیای امروز از آن محروم است و برگ بنده تفکر اسلامی محسوب می‌شود و می‌توان با سطح پایین‌تر تکنولوژی هم به موفقیت بالاتر رسید، به شرط آنکه محتوای قوی و ناب به خوبی تولید شود. اما آیا امروزه ما در عرصه فرهنگ و رسانه از امکاناتی که داریم، استفاده خوب و کافی می‌کنیم؟ آیا برای همین مقدار تکنولوژی موجود، محتوای مناسبی که جهان تشنه آن است، تولید می‌شود؟

فهرست:

- کدامیک مؤثرترند: تکنولوژی یا تفکر؟
- رابطه تکنولوژی و تفکر انسانی
- غلبه تفکر بر تکنولوژی در اقتصاد؛ یک مثال
  - رابطه اقتصاد و فرهنگ
- اسیر تکنولوژی نباشیم
- غلبه تفکر بر تکنولوژی در عرصه فرهنگ
- تأثیر قدرت اندیشه سالم

○ نقش محتوا در شبکه‌های اجتماعی

- حرف‌های اسلام، تنها ایده‌های قابل طرح
- ضعف رسانه‌ای ما در ارسال پیام و محتوا برای دنیا
- ضرورت تحول در تولید محتوا برای عرصه فرهنگ و رسانه

○ تغییر ذائقه مردم

○ عدم تولید و باز نشر پیام‌های انقلاب

○ وظیفه جوانان برای فعالیت هنری و رسانه‌ای

○ کار فرهنگی غریبانه در عصر حاضر

○ ضرورت تلاش در عرصه‌های نوین رسانه‌ای